ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ-ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
ΑΙ.ΣΞ.Φ14.0022

ΠΑΝΑΓΗΣ ΣΤ. ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΜΟΥ
1927

ΝΥΞΕΙΣ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΙΕΠΟΝΤΟΣ ΤΑ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΔΟΛΟΦΟΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

—

Ἀναγνωρίζω ὅτι ὁ πραγματευόμενος ἀνωτέρας τῶν δυνάμεών του ὑποθέσεις, πολλὰ ἔχει νὰ ὑπερπηδήσῃ μεγάλα προσκόμματα καὶ ὅτι μεγίστη ἀπαιτεῖται προσοχὴ ἵνα μὴ ἐπὶ ὑφάλων προσκρούσῃ.

Δὲν ἐπιλανθάνομαι δὲ καὶ τοῦ λογίου τῶν ἀρχαίων «οὐ παντὸς πλεῖν εἰς Κόρινθον» ὅπερ ἐπὶ τοῦ ἔργου μου ἐφαρμόζεται· ἐν ἑνὶ λόγῳ ἀναλογίζομαι τὰς ἀσθενεῖς μου δυνάμεις πρὸς ἐμβριθῆ ἀνάπτυξιν ζητήματος, ὅπερ «Δηλίου δεῖται κολυμβητοῦ». Ἀλλὰ πιστεύων ἀδιστάκτως ὅτι μικρὰ μόνον νύξις ἐπὶ τοιούτου ζητήματος θέλει προκαλέσει σπουδαίως τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἁπανταχοῦ ἑλλήνων πατριωτῶν, ἤδη μάλιστα, ὅτε ἐπίκειται μεγάλη διὰ τὴν Ἀνατολὴν πολιτικὴ μεταβολή, ὁ δὲ ἑλληνισμὸς ἀσπαίρων ψυχορραγεῖ ἐξ ἀπρονοησίας, ἵνα μή τι ἄλλο εἴπω τῶν ἀρχόντων ἡμῶν, ἀναλαμβάνω θαρρούντως τὸ ἔργον. Πέποιθα δὲ ὅτι κατὰ τὰ ἄλλα θὰ τύχω τῆς ἐπιεικοῦς κρίσεως τῶν ἀναγνωστῶν.

Τὴν ἀπελευθερωθεῖσαν μικρὰν ταύτην γωνίαν (ἣν εὐφήμως οἱ τοῦρκοι ἀπεκάλεσαν τσοτζούκ Μώραλη καὶ ἥτις μικρὰν τῶν Πελοποννησίων ὑποτελῆ ἡγεμονίαν) ἅπας ὁ ἑλληνισμὸς ἐθεώρησεν, ὡς τὸ μόνον κέντρον ἐνεργείας, ὑπὲρ τῆς μελλούσης αὐτοῦ ἑνότητος. Μετὰ ἀγίας δὲ ἐλπίδος, ἀείποτε τὸ βλέμμα πρὸς αὐτὴν ἀτενίζων, ἐφρόνει ὅτι καὶ οἱ διέποντες καὶ κυβερνῶν-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

τες ἑκάστοτε αὐτήν, οὐδόλως θὰ ἐξέκλινον πορείας μὴ ἀγούσης εἰς τοιοῦτον σημεῖον. Ἀλλ' ὅμως μοιραίως συνέβη τὸ ἐναντίον· ἐν τούτοις τὴν ἀδράνειαν καὶ ὀλιγωρίαν τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν κατὰ καιροὺς κυβερνήσεων, οὐδεὶς ποτὲ ἐτόλμησε νὰ χαρακτηρίσῃ εἰκότως.

Ἕκαστος ἐπροτίμα μᾶλλον νὰ μένῃ πλανῶν καὶ πλανώμενος μετὰ τῶν πολλῶν, ἢ ἐρευνῶν καὶ ἐξακριβῶν τὴν ἀλήθειαν, νὰ ψάλλῃ, ὡς ἔδει, Ἱερεμιάδας. Ἀπαισιόδοξος νὰ κληθῇ οὐδείς, φαίνεται ἐπεθύμει.

Ἐν πρώτοις δὲν εἶναι οὐδὲ ὀλίγα οὐδὲ ἀσήμαντα τὰ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος γεγονότα, ἅτινα ἐχαλάρουν τὰς μεταξὺ ἐλευθέρων καὶ ὑποδούλων ἑλλήνων δεσμούς. Αἱ ἐσωτερικαὶ ἐπαναστάσεις καὶ ἀνωμαλίαι κατέρριπτον τὸ γόητρον τῆς βασιλείας, ὅπερ ἐσήμαινε πολύ, καὶ ἰδίως παρὰ τοῖς ὑποδούλοις. Οἱ ὑπόδουλοι τὸν βασιλέα τῆς Ἑλλάδος θεωροῦν ὡς ἄλλον διάδοχον Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, πρωτίστως δὲ τὰς τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας των εἰς αὐτὸν συγκεντρώνουσιν. Ἀλλὰ βασιλεὺς ἀνίκανος νὰ διοικήσῃ μικρὰν γωνίαν, ἐξελέγχεται ἀνίκανος καὶ νὰ ἐκτελέσῃ μεγαλήτερα καὶ δυσχερέστερα ἔργα. Πρὸ πάντων ὅμως τὰ καίρια κατὰ τῆς μεγάλης ἰδέας κτυπήματα προῆλθον ἐκ τῶν δύο ἀποπειρῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν ὑποδούλων· Τῇ συγκαταθέσει τοῦ βασιλέως Ὄθωνος ὑπεκινήθη ἡ κατὰ τὸ **1841** ἐπανάστασις τῆς σημαιοφόρου Κρήτης. Καὶ ὅμως μετὰ τὴν ἔκρηξιν αὐτῆς οἱ εἰς Κρήτην κατερχόμενοι, ἀξιωματικοί, ὁπλαρχηγοὶ καὶ ἐθελονταὶ πρὸς βοήθειαν τῶν ἀγωνιζομένων, καταδιωχθέντες δι' ἐθνικῶν πλοίων καὶ συλληφθέντες παρὰ τὸν Μαλέαν, διελύθησαν, κακὴν κακῶς δίκην κακούργων· Οὕτω δέ, ἐγκατελείφθησαν οἱ δυστυχεῖς Κρῆτες εἰς τὴν μανίαν τῶν ἀγρίων ὀρδῶν τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀσίας, οὓς περιεσύναξεν ὁ

Σουλτάνος πρὸς καταπολέμησιν αὐτῶν. Δι' αἱμάτων λοιπὸν καὶ παντοειδῶν κακώσεων ἀπέτισαν πρῶτοι οἱ Κρῆτες τὴν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν καὶ εἰς τὸν βασιλέα Ὄθωνα ἀφοσίωσίν των. Τῇ συγκαταθέσει ἐπίσης τοῦ βασιλέως Ὄθωνος ὑπεκινήθη ἡ ἐπανάστασις κατὰ τὸ **1854** τῆς Ἠπειροθεσσαλίας. Οἱ Κρῆτες τὴν φορὰν ταύτην, διδαχθέντες ἐκ τῶν παθημάτων τοῦ **1841** οὐδεμίαν ἔδωκαν προσοχὴν εἰς τὰς εἰσηγήσεις καὶ προτροπάς του. Ἀλλ' ἡ διεξαγωγὴ καὶ τοῦ ἐθνικοῦ τούτου κινήματος δὲν ὑπῆρξεν οὐδ' ἐμφρονεστέρα οὐδὲ πατριωτικωτέρα. Δὲν ἐξετάζομεν αὐτὸ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀκαταλληλότητος τοῦ χρόνου, ὅτι τουτέστι δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ, ἀφοῦ ἡ Δύσις εἶχε συμμαχήσει μετὰ τῆς Τουρκίας κατὰ τῆς Ῥωσσίας, ἂν καὶ τ' ἀποτελέσματα μεγάλως ἐστοίχισαν εἴς τε τὸ ἐλεύθερον καὶ δοῦλον ἔθνος, ὡς χαρακτηρισθὲν τυφλὸν ὄργανον τῆς Ῥωσσίας, τυφλότερον καὶ αὐτῶν τῶν Σλάβων, οἵτινες τότε οὐδεμίαν ἔδωκαν προσοχὴν εἰς τὰς πρὸς ἐπανάστασιν παροτρύνσεις αὐτῆς. Τοῦτο εἶναι δευτερεῦον ζήτημα. Οἱ ὑπόδουλοι εὐλόγως θὰ ἔκρινον ὅτι τὸ ἑλληνικὸν κράτος εἰργάσθη καὶ ἐθυσίασεν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεώς των, ἀλλ' ἠναγκάσθη ν' ἀφήσῃ ἡμιτελὲς τὸ ἔργον, ὑπεῖκον εἰς ἀνωτέραν βίαν. Τὸ πρωτεῦον ζήτημα εἶναι ἡ κακὴ καὶ ἀδέξιος διεύθυνσις(α), ἡ εἰς χεῖρας τῶν αὐλοκολάκων παράδοσις τῶν πάντων, καὶ αἱ κατὰ τῶν ὑποδούλων διαπραχθεῖσαι βιαιοπραγίαι καὶ ἁρπαγαὶ ὑπὸ τῶν ἐλευθερωτῶν των, οἵτινες τὰ διαρπαζόμενα μετέφερον ἀναιδῶς ἐντὸς τοῦ κράτους, ἐπώλουν δὲ καὶ ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῶν πόλεων. Διότι εἰς τὴν καταλήστευσιν καὶ οἱ ὑπόδουλοι ἕλληνες ὑπήχθησαν ἐν ἴσῃ μοίρᾳ πρὸς τοὺς Τούρ-

(α) Ὡς τοῦτο δυστυχῶς, μ' ὅλα τὰ παθήματα τοῦ παρελθόντος καὶ ἤδη συμβαίνει, ὡς ἐκ τῆς κομματικῆς τῶν ἁρμοδίων ἐπιμονῆς,

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

κους, τὰ δὲ ὑπ' ἀμφοτέρων διαρπαζόμενα ἐθεωροῦντο νόμιμος τοῦ πολέμου λεία! Τὰ ἀδικαιολόγητα ταῦτα συμβάντα, ἦσαν τὰ χαλαρώσαντα τοὺς δεσμοὺς τοῦ ἑλληνισμοῦ, ἡ δὲ ἀνάμνησις αὐτῶν ἐπηρεάζει καὶ μέχρι σήμερον τοὺς ὑποδούλους.

Ἀλλ' ὅμως πάντα τ' ἀνωτέρω εἰσὶ μηδὲν παραβαλλόμενα πρὸς τὰ μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος μέχρι σήμερον γεγονότα.

Ὅτε μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος ὁ Κ. Ἐλλιὼτ ἦλθεν εἰς Ἀθήνας ὡς ἔκτακτος ἀπεσταλμένος, ἐκόμισεν πρὸς τὴν προσωρινὴν κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος ἐμπιστευτικὰς τῆς Κυβερνήσεώς του ὁδηγίας καὶ ὑποσχέσεις, αἵτινες περιεστρέφοντο *εἰς τὴν διατήρησιν τῆς μοναρχικῆς μορφῆς τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, εἰς τὴν ὁλοσχερῆ πρὸς παρασκευὴν τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεων τοῦ Ἔθνους ἐγκατάλειψιν καὶ τὴν πάντη ἀποχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, ἀπὸ παντὸς οἱουδήποτε, κατὰ τῆς ὁμόρου Ἐπικρατείας ἐπιθετικοῦ κινήματος, πρὸς ἐπέκτασιν τῶν ἑλληνικῶν ὁρίων· νὰ ἐπιδοθῇ δὲ, εἰς μόνην τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πόρων τῆς ἐλευθέρας ταύτης γωνίας καὶ ν' ἀφεθῇ εἰς μόνην τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν, ἡ ἐκλογὴ τοῦ μέλλοντος νὰ τεθῇ εἰς τὸν χηρεύοντα θρόνον συνταγματικοῦ βασιλέως*, τῆς ἀληθῶς ἑλληνικῆς ταύτης, πρωτοτύπου Ἐπικρατείας!

Τοὺς ὅρους τούτους, ἐὰν παρεδέχετο ἡ τότε Προσωρινὴ Κυβέρνησις, ἥτις συνεκροτεῖτο ὑφ' ὅλων τῶν ἐπὶ τῆς τότε πολιτικῆς σκηνῆς δρώντων προσώπων, ὁ κ. Ἐλλιὼτ εἶχεν ὑποσχεθῇ τὴν ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας, παραχώρησιν τῆς Ἑπτανήσου εἰς τὸ Ἑλληνικὸν βασίλειον! Τῷόντι δέ, πλήρης ἐπιτυχία ἐπηκολούθησεν τὰς ἐνεργείας τῆς Ἀγγλίας.

Αἱ προτάσεις αὐτῆς ἐγένοντο παραδεκταὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιρρήσεως ὑπὸ τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως. Συνεπείᾳ

δὲ τούτου ἀνετέθη καὶ ἡ ἐκλογὴ ἡγεμόνος εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν· τῇ ἐνεργείᾳ δὲ αὐτῆς, πολλαὶ διαπραγματεύσεις ἐγένοντο πρὸς πάσας τὰς αὐλὰς τῆς Γερμανίας. Οὐδεὶς ὅμως ἐδέχετο τὴν προσφορὰν ταύτην, ἀναλογιζόμενος τοὺς δεσμευτικοὺς ὅρους, πρὸς ἐπέκτασιν τῆς ἑλληνικῆς ἐπικρατείας, οὓς ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἀπῄτει. Ἡ ἐκλογὴ ἐπιτεύχθη, ἐν τέλει, καὶ τὸ ἑλληνικὸν στέμμα ἐγένετο ἀποδεκτὸν ὑπὸ τοῦ νῦν βασιλέως τῆς Δανίας, διὰ τὸν δευτερότοκον υἱὸν αὐτοῦ Γουλιέλμον Χριστιανόν, κατὰ τὰς προτάσεις καὶ ὅρους. Μόνον δὲ ὡς ἀντάλλαγμα ἐζητήθη ἡ αὔξησις τῆς βασιλικῆς ἐπιχορηγήσεως κατὰ 12 χιλιάδας λιρῶν στερλινῶν!!

Ληφθείσης καὶ τῆς συγκαταθέσεως τῶν λοιπῶν προστατίδων τῆς Ἑλλάδος Δυνάμεων εἰς τοὺς ἀνωτέρω ὅρους, ὁ νῦν βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, ὅστις μετωνομάσθη Γεώργιος, κατῆλθεν εἰς Ἀθήνας, ἔνθα μετὰ συγκινήσεως ὑπεδέχθησαν Αὐτόν, οὐχὶ μόνον οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, ἀλλὰ καὶ ἅπαντα τὰ σωματεῖα τῶν δούλων ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν. Ταῦτα μάλιστα, μετ' ἰδιάζοντος ἐνθουσιασμοῦ, ἔτρεχον εἰς τὸν τόπον τῆς ὑποδοχῆς, φέροντα εἰς χεῖρας ἕκαστον τὴν χαρακτηριστικὴν ἑκάστης δούλης ἑλληνικῆς ἐπαρχίας σημαίαν, ὡς σύμβολον ἐξεγέρσεως ὑπὲρ τῆς ἑνότητος καὶ παγιώσεως συμπάσης τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικότητος, ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ πρὸ πολλοῦ προσδοκωμένου Μεσσίου. Ἔκτοτε τὸ ἔθνος ἀνέμενε μόνον τὴν ἔλευσιν τοῦ πληρώματος τοῦ χρόνου, τὸ ὁποῖον καὶ οἱ νεώτεροι τῆς ἐποχῆς στιχουργοὶ προήγγειλον καὶ οἱ πολιτικοὶ σχοινοβάται, ὡς ἄρχοντες καὶ ἡγέται τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἑκάστοτε ἐπηγγέλοντο, ὁσάκις ἕκαστος κατελάμβανε τὴν πολυθέλγητρον καὶ πολύφερνον ἐξουσίαν, δι' ἣν λυσσωδῶς ἐμάχοντο ἀλληλοδιαδόχως, κατακερματίζοντες καὶ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

καταςπαταλῶντες οὕτω, τάς τε δημοσίας καὶ ἰδιωτικὰς τοῦ **ΕΘΝΟΥΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΕΦ' Α ΜΗ ΕΔΕΙ ! !** Αἴφνης ὅμως προέκυψεν ἡ Αὐστρο-Πρωσσικὴ ἔρις, καθ' ἣν σύμπασα ἡ Εὐρώπη μικροῦ δεῖν ἤρχετο εἰς χεῖρας, τὸ δὲ ἔθνος ἤρξατο ἠλεκτριζόμενον ἐκ τῶν περιστάσεων. Τοῦτο βλέποντες οἱ φατριάρχαι, ἐθεώρησαν πρόσφορον πρὸς κατευνασμὸν τῶν πνευμάτων, ν' ἀποκαλύψωσιν ἐν μέρει τοὺς ὅρους, ὑφ' οὓς ἐδέσμευσαν τὸν ἑλληνισμόν. Καὶ δή, ἐν ὀνόματι τῆς Α. Μ· τοῦ βασιλέως, ὁ τότε νομάρχης Πατρῶν, ἐδήλωσεν ἔν τινι λόγῳ του ὅτι, ἡ Ἑλλὰς θὰ μείνῃ ἐντελῶς οὐδετέρα ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ πόλεμος ἔμελλε νὰ καθολικευθῇ ! Τὴν πολιτικὴν δὲ ταύτην, ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν Σ. Βαλαωρίτης μετὰ τοῦ πρώην πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας κυρίου Ἔρσκιν, συνεβούλευσε τῷ ἡγεμόνι· κατ' αὐτῆς ὅμως πολλὰ ὁ ἑλληνικὸς τύπος ἐξηκόντισεν, ὡς μὴ προσηκούσης ἐν ἐλευθέρῳ κράτει, συναισθανομένῳ καὶ ἐπιδιώκοντι τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ του. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἔτι ταύτην καὶ ἡ Ἀνατολὴ ἤρχισε συνταρασσομένη. Ἐν Ῥωμουνίᾳ δέ, ἕνεκα τῶν γεννηθέντων ζητημάτων ἐκ τῆς ἐξώσεως τοῦ Κούζα καὶ ἐν Κρήτῃ, ἕνεκα τοῦ γεννηθέντος ἐσωτερικοῦ ζητήματος μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Πύλης, ἀνεφαίνοντο μελανὰ νέφη εἰς τὸν πολιτικὸν ὁρίζοντα τῆς Ἀνατολῆς. Ἀλλ' ὅτε, ἐν μὲν τῇ Ῥωμουνίᾳ ἡ διπλωματία κατώρθωσε νὰ διαλύσῃ ταῦτα, ἐν δὲ τῇ Κρήτῃ, οὐχί, τὰ δὲ πράγματα κατέληξαν εἰς πόλεμον, τότε κατεφάνησαν τὰ χρόνια ἕλκη, ἅτινα οἱ πολιτευόμενοι καὶ ἡγέται τοῦ ἑλληνισμοῦ εἶχον ἐν τῷ σώματί των. Τὸ δημόσιον φρόνημα εἶχεν ἐξεγερθῇ ὑπὲρ τῆς Κρήτης ἀκατάσχετον, ἐπέβαλλε δὲ πολιτικήν, πάντῃ μὲν ἀντίθετον πρὸς τοὺς ὅρους τῆς ἀγγλικῆς διπλωματίας, σύμφωνον ὅμως πρὸς τὸν προορισμὸν τοῦ ἔθνους. Ἡ σύμπραξις πάντων τῶν κομμάτων ἦτο καὶ

τότε ἡ κοινὴ εὐχὴ τοῦ ἔθνους. Οἱ πολιτικοὶ φατριάρχαι ἐνέδωκαν τὸ πρῶτον κατ' ἀνάγκην, ἐφ' ὅσον ἤρκει νὰ καταπαύσῃ ὁ πρῶτος ἐρεθισμὸς τῆς κοινῆς γνώμης, ὅστις, ὡς πανταχοῦ συμβαίνει, εἶναι στιγμιαῖος.

Μετὰ μικρὸν ὅμως ἤρχισαν ἀντιδράττοντες ἀλλήλοις, ἐκμεταλλευόμενοι ἕκαστος πρὸς ἴδιον ἑαυτοῦ πολιτικὸν καὶ κομματικὸν συμφέρον, τὴν ἀτυχῆ Κρητικὴν ἐπανάστασιν. Αἱ ἀλλαγαὶ ὑπουργείων, αἱ διαλύσεις Βουλῶν, αἱ ὑποκινήσεις καὶ καταπαύσεις συνάμα ἐπαναστάσεων καὶ ἐν ἄλλαις ἑλληνικαῖς ἐπαρχίαις, αἱ ἐσωτερικαὶ διαιρέσεις καὶ ἐξωτερικαὶ ῥαδιουργίαι καὶ ἐν αὐτῷ ἔτι τῷ τόπῳ τοῦ ἀγῶνος, ἐξ ὧν καὶ ἡ ἐκ Κρήτης ἀποστολὴ βουλευτῶν διὰ τὸ ἑλληνικὸν κοινοβούλιον, τὰ πάντα τέλος, ὑπὸ ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν ἔποψιν ἐξεταζόμενα, προεδήλουν ὅτι μεγάλη ἐθνικὴ ὑπόθεσις, ἤτοι ἡ τῆς ἑνώσεως τῆς Κρήτης μετὰ τῆς Ἑλλάδος, εἶχε περιπέσει εἰς ὅλως ἀδεξίους χεῖρας.

Ἐν τοιαύτῃ θέσει πραγμάτων δὲν ἔμεινεν ἑτέρα λύσις, ἢ ἡ τῆς βελτιώσεως τῆς τύχης τῶν Κρητῶν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δόγματος τῆς ἀκεραιότητος τῆς Τουρκίας, καθὰ καὶ εἰς τὰς περὶ Κρήτης ἐνεργείας της ὑπεδείκνυεν ἡ Εὐρωπαϊκὴ διπλωματία. Οἱ πολιτικοὶ ὅμως ἄρχοντες ἡμῶν οὐδὲ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ εἰργάσθησαν. Μάτην οἱ ἀτυχεῖς Κρῆτες δι' ἀλλεπαλλήλων παρακελεύσεων ἐξελιπάρουν τοὺς διέποντας τὰ τοῦ ἔθνους πρὸς τοιαύτην τινὰ λύσιν, δι' ἐκθέσεων καὶ ὑπομνημάτων, δι' ἀποστολῆς πληρεξουσίων καὶ ἀντιπροσώπων τῆς τε Γενικῆς τῶν Κρητῶν Συνελεύσεως, ὡς καὶ τῶν ἐν γένει μετὰ τοῦ ἐπαναστάτου λαοῦ ἐνεργούντων τὸν πόλεμον ὁπλαρχηγῶν. Πάντες οἱ ἐντεταλμένοι οὗτοι, ἐπανερχόμενοι εἰς τὸν τόπον των, οὐδὲν παρήγορον ἄγγελμα μεθ' ἑαυτῶν ἔφερον, ἢ τὸ ψυχρὸν καὶ ἐγωϊστικὸν δόγμα **non possumus** τῶν ἐν

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ἀθήναις πολιτευομένων, τῶν νεωτέρων τούτων ὀπαδῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς Θεοκρατίας!

Ἀλλ' ὡς εἰ μὴ ἤρκει ἡ ἐπὶ πάντων ἀδεξιότης καὶ ἐλεεινὴ πολιτικὴ τῶν ἀρχόντων τούτων, συνεβούλευσαν ἐν τῇ κρισιμωτέρᾳ τοῦ ἐθνικοῦ ζητήματος τῆς Κρήτης στιγμῇ, τὸν νεαρὸν Γεώργιον, νὰ συνάψῃ τὸν μετὰ τῆς Ῥωσικῆς Δυναστείας γάμον του. Μικρὰ πολιτικὴ νοημοσύνη ἀπῃτεῖτο ὅπως προΐδῃ τις, τὰ ὀλέθρια ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν ἀποτελέσματα τοῦ γάμου τούτου. Τὴν πραγματοποίησιν αὐτοῦ ὤφειλον ν' ἀναβάλωσι μέχρις ἀποπερατώσεως τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος, ὅπως ἀποφύγωσι τὴν ἀντίδρασιν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Διπλωματίας, ἥτις, τὸ ἑλληνικὸν ἀνακτοβούλιον ὑπέθετε ὅτι εὑρίσκετο ὄπισθεν τοῦ ἅρματος τῶν Ῥωσσικῶν κατὰ τῆς Τουρκίας σκευωριῶν, ἐν αἷς συγκατέλεγον καὶ τὴν ἐξέγερσιν τῶν Κρητῶν. Οὕτω, κατέφερον οἱ πολιτευόμενοι καὶ τὸ τελευταῖον κατὰ τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος κτύπημα, διότι καὶ λαοὶ καὶ κυβερνήσεις τῆς Εὐρώπης μετὰ τὸν γάμον τοῦτον, ἔπαυσαν ἐνδιαφερόμενοι περὶ Κρήτης, ἐγκαταλείψαντες αὐτὴν εἰς τὴν τύχην της! Δυστυχῶς καὶ μετὰ τὸ γεγονὸς τοῦτο ἡ αὐτὴ στρεβλὴ καὶ ἀδέξιος ἠκολούθησε πολιτική. Ἐὰν τὴν ὁλοσχερῆ λύσιν τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος ἤλπιζον ἐκ μόνης τῆς ἐπεμβάσεως τῆς Εὐρώπης, ἡ ἐλπὶς αὕτη ἐξηλείφθη ἤδη. Ἔμενε λοιπὸν τὴν πρὸς ἕνωσιν λύσιν ν' ἀναλάβῃ τὸ ἔθνος, ἐπιδιδόμενον εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τούτῳ ὤφειλον οἱ πολιτικοὶ τὰ πάντα δραστηρίως νὰ παρασκευάζωσι τοὐλάχιστον ἔκτοτε. Ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἐγένετο. Τὴν Κρήτην ἄφησαν νὰ χύνῃ ἔτι τὸ αἷμά της, τὸ δὲ ἔθνος νὰ ἐξαντλῆται εἰς χρηματικὰς θυσίας μὴ ἀποβλεπούσας παντάπασιν εἰς προπαρασκευὰς πολεμικάς. Τοιουτοτρόπως περιήγαγον ἐπὶ τέλους τὰ πράγματα εἰς τὸ

μᾶλλον ἀπευκταῖον σημεῖον. Ἡ μὲν Κρήτη παρεδόθη ἄνευ ὅρων εἰς τὴν Τουρκίαν, ἡ δὲ ἐλευθέρα Ἑλλὰς πρῶτον μὲν ἠτιμάσθη ὑπὸ τοῦ Χόβαρτ, κατεδικάσθη δὲ μετὰ ταῦτα καὶ ὑπὸ Εὐρωπαϊκοῦ Συνεδρίου, τοῦ καὶ διὰ τοῦ γνωστοῦ πρωτοκόλλου δεσμεύσαντος δι' ἰσχυροτέρων ἁλύσεων τό τε ἐλεύθερον καὶ δοῦλον ἔθνος!

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐν συνόψει ἐκτεθέντων ἐξάγεται, ὅτι οὐδέποτε οἱ διέποντες τὰ τοῦ ἔθνους εἰργάσθησαν εἰλικρινῶς ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου αὐτοῦ καὶ ὅτι ἀντὶ νὰ χαλαρώσωσι, τοὐναντίον ἐκράτυνον τὰ κατὰ τὸ **1862** ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς διπλωματίας χαλκευθέντα δεσμά, κατὰ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ἐθνικῶν πόθων. Λέγομεν δὲ χαλάρωσιν τῶν δεσμῶν καὶ ὡς τοιαύτην ἐννοοῦμεν, τὴν ἀπόκτησιν προνομίων καὶ ἐλευθεριῶν τοῦ δούλου ἔθνους, ἔστω καὶ ὑπὸ τὴν Τουρκίαν, ἀφοῦ καθίστατο ἀδύνατος ἡ ὁλοσχερὴς ἀπελευθέρωσίς του. Τοὺς πολιτικούς μας πρὸς τὴν πολιτικὴν ταύτην, δὲν ἔπρεπε νὰ ὁδηγήσῃ ἡ ἐσχάτως ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας χαραχθεῖσα τοιαύτη ἐπὶ τοῦ Ἐρζεγοβινειακοῦ, Βουλγαρικοῦ καὶ Βοσνιακοῦ ζητήματος, ἡ καὶ ὑπὸ τῶν λοιπῶν Μεγάλων Δυνάμεων ἐνθύμως ὑποστηριχθεῖσα; διότι ὑπῆρχεν ἓν σχετικὸν προηγούμενον κατὰ τὴν λύσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος τοῦ **1821**, μεγίστης σημασίας. Ὁ ἀείμνηστος Λεοπόλδος μὴ δυνάμενος ν' ἀνατρέψῃ τὰς συνθήκας καὶ πρωτόκολλα, αἵτινες ἀπέκλειον τὴν Κρήτην καὶ τὴν Σάμον ἀπὸ τοῦ ν' ἀπαρτίσωσι μέρος τοῦ ἀπελευθερωθέντος Κράτους, ἐζήτησε ὑπὲρ αὐτῶν ἐλευθερίας καὶ προνόμια, ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Πόρτας, εὐλόγως κρίνων ὅτι, διὰ τοῦ μέσου τούτου ἐχαλαροῦντο αἱ τουρκικαὶ ἁλύσεις.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ἀλλά, καὶ μετὰ τὰ παθήματα καὶ τὰς συμφορὰς ἃς, ὅτε

ἐλεύθερος καὶ δοῦλος ἑλληνισμὸς ὑπέστη κατὰ τὴν Κρητικὴν ἐπανάστασιν, οἱ πολιτευόμενοί μας δυστυχῶς, τὴν αὐτὴν ἠκολούθησαν καὶ πάλιν σκολιὰν καὶ ἐθνοκτόνον πορείαν. Ἀδιάλειπτοι διαπληκτισμοὶ περὶ τῆς ἐξουσίας, διαλύσεις Βουλῶν, αὐλικαὶ ἐπεμβάσεις, ῥαδιουργίαι ποταπαὶ καὶ ἀνάξιαι σπουδαίων πολιτικῶν ἀνδρῶν, αὐταὶ ἦσαν αἱ κύριαι ἐνασχολήσεις τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων! Περὶ ἀναπτύξεως τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν τοῦ ἔθνους δυνάμεων, περὶ τῆς συσφίγξεως τῶν μεταξὺ δούλων καὶ ἐλευθέρων ἀδελφικῶν δεσμῶν, διὰ τοῦ διορισμοῦ προξένων(α) καταλλήλων, καὶ περὶ τόσων ἄλλων πραγμάτων εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ μας, οὐδεμία ἀπολύτως ἐλαμβάνετο φροντίς! Ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδία τῶν πολιτικῶν μας εἶχον ἀπολιθωθῆ πρὸς τοιαῦτα εὐγενῆ ἔργα ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε οὐδὲ διετὴς πυρκαϊὰ παρὰ τὸ πλευρόν μας, ἤρκεσε νὰ θερμάνῃ αὐτούς. Ἐδέησε νὰ ἐξεγερθῇ ἀπειλητικὸν τὸ ἔθνος κατ' αὐτῶν διὰ νὰ τοὺς σωφρονήσῃ ὀλίγον. Καὶ μολαταῦτα, τὰ ἀποτελέσματα εὐχόμεθα μέχρι τέλους νὰ μὴ ὦσι σύμφωνα πρὸς τὴν μέχρι τοῦδε συνήθη πορείαν των. Εὐχόμεθα νὰ μὴ ἀποδειχθῇ ἐκ τῶν ὑστέρων, ὅτι καὶ τὰ ὀλίγα ὅσα ἐγένοντο, ἀπέβλεπον εἰς φενακισμὸν τοῦ ἔθνους. Τὰς ὑπονοίας μας ταύτας στηρίζομεν πρωτίστως ἐπὶ τῶν ὅρων, δι' ὧν ἡ Ἀγγλία ἠθέλησε νὰ δεσμεύσῃ ἐσαεὶ τὸ μέλλον τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἄλλως δὲν ἐννοοῦμεν ἐν τίνι δικαιώματι δι' ἀλλεπαλλήλων διακοινώσεών της, ἡ Κυβέρνησις αὕτη ἠθέλησε ν' ἀφοπλίσῃ σχεδὸν τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος! Ἐν τούτοις ὅπως μὴ ὑποτεθῶμεν ὑπερβολικοί, παραδίδομεν εἰς τὴν δημοσιότητα, ἢ μᾶλλον ἀνατυποῦμεν ἴσον ἀπαράλλακτον τὸ κατ'

(α) Οἷος ὁ κ. Λογοθέτης ἐν Κρήτῃ κατὰ τοῦ ὁποίου δύο ὁλόκληρα ἔτη οἱ Κρῆτες παλαίουσιν ματαίως....

ἀπόφασιν τῆς Β'. ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἐκτυπωθὲν φυλλάδιον, ὅπερ περιέχει τὰς γενομένας συζητήσεις ἐν τῷ Ἀγγλικῷ κοινοβουλίῳ περὶ τοῦ ζητήματος τῆς Ἑπτανήσου· Ἐν ταῖς συζητήσεσι ταύταις καταφαίνεται ὑπὸ ποίους ὅρους ἡ Ἀγγλία παρέδωκε τὴν Ἑπτάνησον καὶ ὑπὸ ποίους προσέτι, προσέφερε τὸ στέμμα εἰς τὸν βασιλέα Γεώργιον.

Διὰ τῆς παρούσης πραγματείας μας δὲν σκοποῦμεν νὰ προκαλέσωμεν σκάνδαλα καὶ διαπληκτισμούς. Ἀναγνωρίζομεν ὅτι αἱ παροῦσαι περιστάσεις, ἀπαιτοῦν σύμπραξιν καὶ ὁμόνοιαν. Ὅ,τι μόνον προτιθέμεθα εἶναι νὰ καταστήσωμεν προσεκτικὸν τὸ ἔθνος, ἐλεύθερον καὶ δοῦλον, ὅπως ἐπαγρυπνῇ συντόνως ἐφ' ὅλων τῶν πράξεων τῶν ἀρχόντων του. Ἐπὶ τούτῳ ἐξηλέγξαμεν συνοπτικῶς τὰς μέχρι τοῦδε πράξεις των, αἵτινες δυστυχῶς, προέβησαν, ὡς εἴπομεν, μέχρις ἐγκαταλείψεως τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως, δι' ἐπισήμων ὑποσχέσεων. Διότι, ἂν ὁ ἑλληνισμὸς καὶ τὴν φορὰν ταύτην δὲν ἀναρρίψῃ τὸν περὶ τῶν ὅλων κύβον, ἂν δὲν διεκδικήσῃ θαρραλέως καὶ ἀντὶ πάσης θυσίας τὰ δικαιώματά του, τότε ἂς προετοιμάζωμεν ἀπὸ τοῦδε τὰ σάβανα αὐτοῦ, ἅτινα πρὸ πολλοῦ ξένοι ἐκόμισαν ἐνταῦθα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Νοεμβρίου 1877.

ΣΗΜ. Τὴν ἀνωτέρω πραγματείαν εἴχομεν δώσει εἰς ἐκτύπωσιν ἀπὸ τῆς 28 Νοεμβρίου παρελθόντος ἔτους, ὅτε φίλοι τινὲς ἐπὶ τῇ εἰλικρινείᾳ των μᾶς ἀπέτρεψαν τὴν δημοσίευσίν της. Καταπνίγοντες οὕτω τὴν φωνήν μας, καὶ μὴ θέλοντες νὰ ταράξωμεν τοὺς κύκλους τῶν ἐνεργειῶν τῶν πολιτευομένων,

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ἐντέρξαμεν ἑκόντες ἄκοντες, εἰς τὰς ἀπαιτήσεις ταύτας τῶν φίλων μας.

Ἤδη δέ, ὅτε κατέπεσεν ἡ αὐλαία καὶ οἱ ἄλλοτε δεσμοί, οἱ συσφίγξαντες τὴν Πανελλήνιον Κυβέρνησιν εἰς κοινὴν σύμπραξιν διερράγησαν, δικαιούμεθα νὰ ἀνασύρωμεν τὸ προσωπεῖον τῶν πολιτικῶν μας ὑποκριτῶν, ἵνα φανῶσιν εἰς τὸ Κοινὸν γυμνοὶ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς, οἱ χαλκεῖς τῶν ἁλύσσεων τοῦ τε ἐλευθέρου καὶ τοῦ δούλου ἑλληνισμοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Μαρτίου 1878.

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

ΤΗΣ

ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ(α)

(Συζήτησις ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ τῇ 6]18 Μαρτίου 1864).

ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ

Ὁ Κ. ΓΡΕΓΟΡΥΣ (Mr. Gregory) ἀναστὰς ἵνα προκαλέσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ Κοινοβουλίου κατὰ τὰ προαγγελθέντα, ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς καταδαφίσεως τῶν φρουρίων τῆς Κερκύρας καὶ τῆς ἐξουδετερώσεως τῆς Ἰονικῆς χώρας, ἐδήλωσεν ὅτι ἤλπιζε νὰ τύχῃ τῆς προσοχῆς τῶν ὀλίγων μελῶν ἅπερ παρευρίσκοντο ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, καθότι τὰ πράγματα περὶ ὧν ἔμελλε νὰ διαλάβῃ εἶχον διεξαχθῆ μετὰ τῆς μεγαλητέρας ἀδικίας, βίας καὶ κακῆς πίστεως. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἔθνος καθ' οὗ ταῦτα διεπράχθησαν ἦν ἀσθενὲς καὶ ἀπροστάτευτον, αὐτὸς ἐπεκαλεῖτο τὴν ἀρωγὴν τοῦ κοινοβουλίου ὅπως τῷ ἀποδοθῇ ἡ ὀφειλομένη δικαιοσύνη. Ἦτο βέβαιον ὅτι τοῦθ' ὅπερ ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἀποκαλεῖ «πολεμίαν πρόληψιν» κατὰ τῆς ἐξωτερικῆς

(α) Ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς ἐφημερίδος ὁ «Χρόνος» [Times) τῆς 7|19 Μαρτίου 1864.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ

πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως δυστυχῶς ὑπῆρχε, καὶ ἡ δημοσία γνώμη δὲν ἦτο ὑπὲρ συστήματος παριστῶντος ἐν εἴδει ἰσολογισμοῦ παραχωρήσεις μὲν εἰς τοὺς ἰσχυρούς, καταπιέσεις δὲ εἰς τοὺς ἀδυνάτους. Μόλις πλέον ὑπῆρχε τόπος ἐπὶ τῆς ὑφηλίου, ὅπου τῆς Ἀγγλίας τὸ ὄνομα νὰ θεωρῆται εὐνοϊκῶς, τοῦτο δὲ ὅλως ἐχρεωστεῖτο εἰς τὴν συμπεριφορὰν τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν ὡς πρὸς τὰς ξένας χώρας. Πρὸ ὀλίγων ἤδη μηνῶν ὑπῆρχε γωνία τις ὅπου τὸ ὄνομα τῆς Ἀγγλίας, ἦν σεβαστὸν καὶ ἀγαπητόν, ὁ δὲ τόπος οὗτος ἦν ἡ Ἑλλὰς καὶ αἱ Ἰόνιοι νῆσοι. Νῦν δὲ ὀλίγοι τόποι ὑπῆρχον ἐπὶ τῆς γῆς ἔνθα νὰ μὴ θεωρῆται ἡ Ἀγγλία μετὰ τῆς περισσοτέρας δυσμενείας καὶ δυσπιστίας. Καλῶς παρετηρήθη ἐν τῇ Γαλλικῇ Βουλῇ ὅτι ἡ Γαλλία οὐδαμῶς ἐπεμβῆκεν εἰς τὰ τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, καὶ ὅτι ἐκεῖ σήμερον καὶ ἐτιμᾶτο καὶ ἠγαπᾶτο· ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας ἡ Ἀγγλία ἥτις εἶχε τῇ παρέξει ἀπ' ἀρχῆς τὴν ἰδίαν ἀντίληψιν, ἐθεωρεῖτο τώρα μετὰ ἰδιαιτέρας ἀποστροφῆς ἐν Ἑλλάδι. Ἐμέμφετο αὐτὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν ἐπὶ παρανομίᾳ βίᾳ καὶ κακῇ πίστει ἐν τῷ παρόντι ζητήματι· καί τοι δὲ τὸ ὑπουργεῖον ἀπεποιεῖτο, τὰ ἔγγραφα κατὰ τὴν γνώμην του ὤφειλον νὰ προσκληθῶσιν, ἐφρόνει ὅτι κατεῖχεν αὐτὸς ἱκανὰ πειστήρια, ἵνα τοιαύτην κατηγορίαν εἰσάξῃ. Ἡ ἀνασκαφὴ τῶν φρουρίων δὲν θὰ ἦτο πρᾶξις πολιτική, καὶ ἂν αἱ Ἰόνιοι Νῆσοι ἦσαν ἀποικία ἣν ἐμέλλομεν νὰ ἀφήσωμεν, πόσῳ μᾶλλον ὁπότε αὗται οὐδόλως ἀπετέλουν μέρος τῆς ἡμετέρας χώρας, καὶ οὐδὲν δικαίωμα εἴχομεν ἑπομένως νὰ ἐγγίζωμεν ἐκεῖνα. Ἡμεῖς ἀπηυθύναμεν πικρὰς παρατηρήσεις εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ τὴν Πρωσσίαν ἕνεκα τῆς ὕ β ρ ε ω ς κ α ὶ τ ῆ ς ἀ δ ι κ ί α ς ὧν διετέλουν ἔνοχοι, ἐνῷ ἡμεῖς αὐτοὶ καθιστάμεθα ἔνοχοι ἐπίσης πρὸς ἓν ἀσθενέστερον κράτος. Ἡ ἐπικρατήσασα ἰδέα ὅτι αἱ νῆσοι ἐκεῖναι ἀπετέλουν

μέρος τῶν βρεττανικῶν κτήσεων ἦν πάντη ἀβάσιμος. Ἀφ' ὅτου ἐξ αὐτῶν ἀπεβλήθησαν οἱ Γάλλοι ἐν ἔτει 1800, τὸ δικαίωμα αὐτῶν ὡς Κράτους ἀνεξαρτήτου, ὑπάρχει ἐπανειλημμένως ἀνεγνωρισμένον εἰς διαφόρους συνθήκας. Ὅτε δὲ κατέλαβεν αὐτὰς ἡ Ἀγγλία, τῷ 1809, ἐπίσημα ἔγγραφα καὶ προκηρύξεις ἐδήλουν ὅτι, ὡς *σύμμαχοι καὶ οὐχὶ ὡς κατακτηταὶ προσερχόμεθα ἀναγνωρίζοντες τὴν ἀνεξάρτητον Κυβέρνησιν τῆς Ἑπτανησιακῆς Πολιτείας*·

Τὸ 6 ἄρθρον τῆς ἐν Βιέννῃ συνθήκης περιεῖχε ῥητὴν ἀναγνώρισιν τοῦ δικαιώματος τῶν Ἰονίων ἐπὶ τῶν φρουρίων, ὅπερ ὤφειλε νὰ ἀναζήσῃ μόλις ἔπαυσεν ἡ Ἀγγλικὴ προστασία. Καὶ κατ' ἐκείνας τὰς ὑπερηφάνους ἡμέρας ἡ Α. Β. Μ. συνήνεσεν, ὅπως σύμβασις μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἰονίων Νήσων ῥυθμίσει, πᾶν ὅ,τι ἀπέβλεπε τὴν διατήρησιν τῶν φρουρίων καὶ τὴν μισθοδοσίαν τῆς βρεττανικῆς φρουρᾶς. Καὶ ὅμως τώρα οἱ ὑπουργοὶ τῆς βασιλίσσης προέβαινον εἰς τὴν κατεδάφισιν τῶν φρουρίων, οὐ μόνον ἄνευ τῆς συναινέσεως, ἀλλ' ἐναντίον τῶν διαμαρτυρήσεων τοῦ λαοῦ τῆς χώρας ἐκείνης.

Ἀπαντῶν ἄλλοτε ὁ εὐγενὴς λόρδος, ὁ προϊστάμενος τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὴν ὑποβολὴν τοῦ νὰ παραχωρήσωμεν πρὸς τὴν Ἑλλάδα τινὰς μόνον τῶν Ἰονίων νήσων, ἐκήρυξεν, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι παράβασις τῆς πίστεως τῆς ὀφειλομένης ἀπέναντι τοῦ προστατευομένου κράτους, τὸ νὰ οἰκειοποιηθῶμεν οἱονδήποτε μέρος αὐτοῦ καὶ προσθέσωμεν αὐτὸ εἰς τὸ κράτος μας.» Ἀλλ' ἐὰν οὐδὲν μέρος τῆς χώρας ἐκείνης ἠδυνάμεθα νὰ κρατήσωμεν, ποῖον δικαίωμα ἔχομεν νὰ καταστρέψωμεν τὴν ἐθνικὴν ἰδιοκτησίαν, ἡ ὁποία διῆλθε διὰ τῶν χειρῶν ἡμῶν. [illegible] παρευρίσκετο ἔν τινι συζητήσει τῆς Βουλῆς τῶν λόρδων, τῇ 6ῃ παρελθόντος Ἰουλίου, ὁπότε ὁ λόρδος Μαμέσβουρης ὁμιλῶν περὶ τῆς παραχωρήσεως τῶν Ἰονίων Νήσων

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἐξέφρασε τὴν γνώμην, ὅτι ἦτο ἐπιθυμητὸν ἵνα καταστραφῶσι τὰ φρούρια καὶ ἐξουδετερωθῶσιν αἱ Νῆσοι. Ἐνθυμεῖτο δὲ τὴν ἰδιάζουσαν αὐστηρότητα μὲ τὴν ὁποίαν ὁ λόρδος Ῥῶσσελ ἀπήντησεν· Ὁ λορδος Ῥῶσσελ εἶπεν,—ὅτι καίτοι ἐπίστευεν, ὅτι ὁ λόρδος Μαμέσβουρυς ἐνόει τὸ ἀντικείμενον ἐφ' οὗ εἶχε φέρει τὸν λόγον, ἐκ τῶν λόγων του ὅμως ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι οὐδόλως αὐτὸ ἐνόησεν, ὅτι ὁ εὐγενὴς λόρδος ἐλάλει περὶ τῆς Κερκύρας, ὡς ἂν αὕτη ἦτο μία τῶν ἀποικιακῶν κτήσεων τῆς Α. Μ.. ἣν προὔκειτο νὰ παραχωρήσωμεν· ὅτι ἀπεναντίας αἱ Ἰόνιοι Νῆσοι ἦσαν ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον κράτος, ὑπὸ τὴν Βρεττανικὴν προστασίαν, καὶ οὐδαμῶς κτῆμα ἀνῆκον τῇ Α. Μ. προσέθηκε δὲ ὁ λόρδος Ῥῶσσελ τοὺς ἑξῆς ἀξιοσημειώτους λόγους. «Ἐὰν ὁ λαὸς τῶν Ἰονίων Νήσων συνηνοῦτο μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀπ' αὐτῶν ἐξηρτᾶτο νὰ ἀποφανθῶσιν, ἂν τὰ φρούρια τῆς Κερκύρας ὤφειλον ἢ μὴ νὰ διατηρηθῶσιν». (ἀκούσατε ἀκούσατε).

Μετὰ τοῦτο ὁ ἔντιμος ὑπουργὸς δυσκόλως ἠδύνατο, χωρὶς νὰ ὑποπέσῃ εἰς βλασφημίαν κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ του νὰ ποστηρίξῃ τὰ ἀντίθετα. Ἠδύνατο ἴσως νὰ εἴπῃ ὅτι ἐδαπανήσαμεν σημαντικώτατα ποσὰ διὰ ταῦτα τὰ φρούρια, ἀλλὰ τοῦτο ἔπραξαν καὶ οἱ Ἰόνιοι. Τῇ 19 Μαρτίου τοῦ **1825**, ὁ λόρδος μέγας Ἁρμοστής, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν Ἰόνιον Βουλὴν παρίστανεν αὐτῇ τὴν καταρρέουσαν κατάστασιν τῶν φρουρίων· ἐφ' ᾧ καὶ ἐψήφισεν ἡ Βουλὴ **164,000** λίρας στερλίνας πρὸς ἐπισκευὴν καὶ συμπλήρωσιν αὐτῶν. Ἐν ἔτει **1833** τὸ Ἰόνιον Κοινοβούλιον ἐψήφιζε **15,000** λίρ. στερλ. προσέτι πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν. Τῷ δὲ **1836** ἡ τακτικὴ συνεισφορὰ πρὸς διατήρησιν τῶν φρουρίων καὶ πληρωμὴν τῆς φρουρᾶς ὡρίσθη εἰς **35,000** περιορισθεῖσα μετὰ ταῦτα εἰς **25,000** λίρ. στερλίνας. Ἐρρέθη ὅτε οἱ Ἰόνιοι δὲν εἶχον πληρώσει τὴν συνεισφορὰν

των· πλὴν ἐὰν τοῦτο ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐπιχείρημα εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ὤφειλε νὰ προταθῇ εἰς τοὺς Ἰονίους πρὶν ἢ προσκληθῶσι νὰ ψηφίσωσι περὶ τῆς ἑνώσεως. Εἰς αὐτοὺς ἀπεναντίας ὁ λόρδος Μ. Ἁρμοστὴς διεδήλου, ὁπότε τοῖς ἐπροτάθη ἡ ἕνωσις, ὅτε ἤθελον λάβει πληρεστάτην ἐξόφλησιν ἁπάντων τῶν παρ' αὐτῶν καθυστερουμένων πρὸς τὴν Α. Μ. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἑκατομμύρια εἴχομεν ἡμεῖς δαπανήσει, δι' ἐκεῖνα τὰ φρούρια, οἱ δὲ Ἰόνιοι οὐδὲ ὀβολόν, εὑρισκόμεθα ἡμεῖς ἐν τῇ θέσει τῶν ἀποχωρούντων μισθωτῶν, οἵτινες οὐδόλως ἐδικαιοῦντο νὰ καταστρέψωσιν ἢ λεηλατήσωσι τὸ κτῆμα, ὅπερ ἔμελλον νὰ ἐγκαταλείπωσι. Διετείνετο λοιπὸν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἡμῶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶχε κατασταθῇ ἔνοχος βίας καὶ παρανομίας πρὸς αὐτὸν τὸν λαόν. Κατηγόρει δὲ περιπλέον τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ κακῇ πίστει κατὰ τὴν πρὸς τοὺς Ἰονίους διαγωγήν της. Μόνον κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ **1863** ἔφθασεν εἰς γνῶσιν τῶν Ἰονίων ἡ Συνθήκη, δυνάμει τῆς ὁποίας τὰ φρούριά των ἔμελλον νὰ καταδαφισθῶσι καὶ ἡ χώρα αὐτῶν νὰ ἐξουδετερωθῇ· καὶ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οὐδὲ λόγον ποτὲ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Γεώργιος περὶ κατεδαφίσεως τῶν φρουρίων, ἐνῷ εἶχεν ὁρίσει τὴν παραχώρησιν τῆς Ἑπτανήσου ὡς ὅρον ἀπαραίτητον **(sine qua non)** τῆς ἀποδοχῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ στέμματος. Ἐν δὲ τῇ ἐν Λονδίνῳ συνεντεύξει πᾶσαι αἱ συμβαλλόμεναι Δυνάμεις εἶχον τοὺς πληρεξουσίους των, παρεκτὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἰονίων νήσων. Ἀληθῶς ἡ Ἑλλὰς προσεκλήθη ἵνα ἀποστείλῃ τὸν ἑαυτῆς πληρεξούσιον, ἀλλ' ὅταν αὐτὸς ἀφίκετο, ἡ ὑπόθεσις εἶχεν ἐντελῶς ἐκπεραιωθῆ καὶ ἡ πρώτη Συνθήκη ὑπογραφῆ, ἀφίνουσα τὰς τέσσαρας Δυνάμεις νὰ συντάξωσιν ἔπειτα χωριστὴν μετὰ τῆς Ἑλλάδος Σύμβασιν, καὶ ἐπιβάλλουσα οὕτω εἰς αὐτὴν τὴν ταπείνωσιν τοῦ νὰ παραδεχθῇ Συνθήκην ὑπὸ τα-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ

σοῦτον ἀπαισίους ὅρους. Τοιουτοτρόπως ἡ Κυβέρνησις ἡμῶν προσηνέχθη πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος, ἄνευ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος. Ἀπέκρυψεν ὑπούλως ἀπὸ μὲν τῶν Ἰονίων νήσων τοὺς περιορισμοὺς οἵτινες ἔμελλον νὰ ἐπιβληθῶσιν εἰς τὴν Ἕνωσιν, ἀπὸ δὲ τοῦ νεαροῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος τοὺς ὅρους, ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὁποίων ὀδυνηρὰ αἰσθήματα διήγειρε κατὰ τῆς Α. Μ. μεταξὺ τοῦ λαοῦ της. Ἡ ἐκ μέρους τοῦ λόρδου Ῥώσελ πρὸς τὸν Λ. Βλώμφηλδ διακοίνωσις, τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου οὔτε λέξιν παριεῖχε περὶ τῆς ἐξουδετερώσεως τῶν Νήσων ἢ τῆς κατεδαφίσεως τῶν φρουρίων· οὐδὲ τὸ παραμικρὸν περιείχετο ἐν τῇ Συνθήκῃ τοῦ Αὐγούστου, ἐπὶ τῇ πίστει τῆς ὁποίας ὁ νεαρὸς τῆς Δανίας Πρίγκηψ ἐπείσθη ν' ἀποδεχθῇ τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὴν Συνθήκην ἐκείνην ὁ νεαρὸς Πρίγκηψ ἀπεδέξατο τὸν θρόνον ἐφ' ὅρῳ ῥητῷ· ὅτι αἱ Ἰόνιο Νῆσοι ἔμελλον νὰ ἑνωθῶσιν ἐμπράκτως μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου. Ἀλλ' ἆρά γε ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐξουδετέρωσις ἔμελλε νὰ ἦναι ὁ τρόπος ὅπως καταστῇ ἔμπρακτος ἡ μετὰ τῆς Ἑλλάδος συνένωσις; Ἀλλὰ τῇ 3 Ὀκτωβρίου μόλις ἕνα μῆνα πρὶν γνωσθῇ ἡ συνθήκη τοῦ Νοεμβρίου, ὁπότε ὁ λόρδος Μέγας Ἁρμοστὴς προσεκάλεσε τὴν Ἰόνιον Βουλὴν ἵνα ψηφίσῃ ἐὰν παρεδέχετο τὴν μετὰ τῆς Ἑλλάδος προσάρτησιν, ἡ Α. Ε. εἶπεν αὐτῇ, ὅτι ἤδη ἐτίθετο ἐν πληρεστάτῃ γνώσει ἁπάντων τῶν ὅρων τῆς προτεινομένης ἑνώσεως καὶ ἵνα δείξῃ ὅτι δὲν εἶχον ὑστέρας σκέψεις, διετύπωσέ τινας ὅρους, ἐν οἷς ἐζητεῖτο νὰ ψηφισθῶσι 10,000 λίρ. στερλ. διὰ τὴν ἐπιχορήγησιν τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων, νὰ ἀναγνωρισθῶσι δὲ ἅπασαι αἱ προηγουμένως ἀποδεδειγμέναι ὑποχρεώσεις καὶ νὰ προστατευθῶσι τὰ Ἀγγλικὰ Κοιμητήρια. Τελευταία πρᾶξις τοῦ ἀδόξου ἐκείνου δράματος ὑπῆρξεν ἡ συνθήκη τοῦ

παρελθόντος Νοεμβρίου. Οὐδεὶς θαυμασμὸς ἂν αὐτὴ κατέπληξε καὶ ὀδυνηροτάτην προὐξένησεν ἐντύπωσιν εἰς τὸν νεαρὸν Βασιλέα ὅτε ἤκουσε πρῶτον περὶ αὐτῆς. Ἠδύνατο ὁ ἀγορεύων νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἀπὸ 9 Δεκεμβρίου 1863 ἐπιστολὴν τοῦ παρὰ τῷ Γεωργίῳ εἰδικοῦ Συμβούλου κόμητος Σπόνεκ ἀποτεινομένην εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἰονίου Βουλῆς. Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ὁ κόμης Σπόνεκ ἐδήλου ὅτι ἡ Α. Μ. εἶχε μετὰ βαθυτάτης θλίψεως ἀκούσει περὶ τῆς περιαιρέσεως τῶν φρουρίων, καὶ ὅτι ἡ κυβέρνησις εἶχε προβῆ εἰς κατάλληλα μέτρα, ἵνα ἐπιτύχῃ τὴν τροποποίησιν τῶν ἀποφάσεων ἃς εἶχον παραδεχθῆ αἱ πέντε Δυνάμεις ἐν Λονδίνῳ τὴν 14 Νοεμβρίου. Φυσικῷ δὲ τῷ λόγῳ μετὰ θλίψεως ἤκουσεν ὁ Βασιλεὺς τοὺς νέους ὅρους. Ἡ κυβέρνησις ἡμῶν εἶχε τὸν πείσει νὰ ἀποδεχθῇ ἕνα θρόνον ὃν εἶχε καταντήσει γελοῖον περιφέρουσα αὐτὸν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, τώρα δὲ καθίστανεν αὐτὸν ἀντιδημοτικὸν εἰς τοὺς Ἰονίους καὶ ἀπεχθῆ εἰς τοὺς ἰδίους του ὑπηκόους. ἕνεκα τῆς ἀποδοχῆς ὅρων τοὺς ὁποίους ἐθεώρουν προσβλητικοὺς εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Στέμματος; Ποῖον δὲ ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα; Ἤδη αἱ λέξεις προδότης καὶ προδοσία ἤρχισαν νὰ ἀποδίδωνται εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τὴν διαγωγὴν τοῦ Βασιλέως. Φυλλάδια ἐδημοσιεύθησαν συσταίνοντα αὐτῷ νὰ μὴ ὑπομείνῃ τὴν ἄτιμον καὶ ἄπιστον ταύτην ἐπιβολὴν ἀλλὰ νὰ παραιτηθῇ τοῦ θρόνου καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Δανίαν. Καὶ ἂν ἄλλη τις ἐπανάστασις ἐξερρηγνύετο ἐν Ἑλλάδι καὶ συνέβαινε καταστροφή τις τοῦτο δὲν ἤθελεν εἶσθαι εἰμὴ ἡ συνέπεια τῆς ἀ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

χαρακτηρίστου διαγωγῆς μας. Μετέβαινεν ἤδη ὁ ῥήτωρ ἵνα βραχέως διαλάβῃ περὶ τῶν ἄρθρων τῆς Συνθήκης. Κατὰ τὸ 2ον αὐτῆς ἄρθρον ὡς ἐνόμιζε, πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς Αὐστρίας καί τινων Ἄγγλων τουρκοφίλων, αἱ Ἰόνιοι νῆσοι ὤφειλον νὰ ἐξουδετερωθῶσι, πλὴν τώρα ἐμάνθανεν ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο περιωρίζετο εἰς τὴν Κέρκυραν καὶ τοὺς Παξούς. Ποία ὠφέλεια ἤθελε προέλθει ἐν γένει εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ἰδίως εἰς τὴν Τουρκίαν ἐξ αὐτῆς τῆς οὐδετερότητος; Ἐλέγετο ὅτι ἡ Κέρκυρα ἐξουδετεροῦτο οὖσα πλησιεστάτη εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Ἤπειρον, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διατί τὸ αὐτὸ δὲν ἐγένετο διὰ τὰς ἐπαρχίας τῆς Φθιώτιδος καὶ τῆς Ἀκαρνανίας; Δὲν ἐγίνωσκεν ποία κυρίως ἦτο ἡ ἀκριβὴς σημασία τοῦ ὅρου **ἐξουδετέρωσις**· ἀλλ' ἦτο πρόδηλον ὅτι ἐξ αὐτοῦ δὲν προήρχετο ὡς ἀναγκαία συνέπεια ἡ κατεδάφισις τῶν φρουρίων· ἐπειδὴ καίτοι τὸ Βέλγιον ἐξουδετερώθη ἐν ἔτει 1831 τὸ φρούριον Ἀντβέρπ δὲν κατεστράφη, τὸ δὲ Βέλγιον εἶχεν ἐπὶ τοῦ παρόντος μέγαν στρατόν, ἠδύνατο δὲ θέλον νὰ ἔχῃ καὶ στόλον. Ἐὰν ὅλη ἡ χώρα τοῦ Βασιλείου ἐξουδετεροῦτο, τοῦτο ἠδύνατο νὰ τὸ ἐννοήσῃ ὁ ἀγορεύων, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἐξουδετέρωσιν ἑνὸς μέλους, ἀφιεμένου τοῦ λοιποῦ εἰς ὅλως διάφορον θέσιν. Ὥστε κύριος σκοπὸς ἦτο νὰ προληφθῇ ἡ παγίωσις τοῦ νέου Κράτους, καὶ νὰ δοθῇ ἀφορμὴ εἰς ἐπέμβασιν τῶν Προστατίδων Δυνάμεων. **Πόσον δὲ φανερὸν ἦτο τοῦτο τὸ ἀπέδειξεν ἡ πρότασις τῆς Ῥωσσίας ὡς πρὸς τὸ 4ον ἄρθρον ὅτι οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ἰόνιοι ἔμελλον νὰ ἔχωσι χωριστὴν σημαίαν.** Τὸ 5 ἄρθρον τὸ περὶ ἀνεξιθρησκείας διαλαμβάνον, ἦν ὑβριστικώτατον εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ Βασιλέως καὶ παντελῶς περιττὸν ἐπειδὴ εἶναι πασίγνωστον ὅτι οὐδαμοῦ τῆς γῆς

ὑπάρχει μεγαλειτέρα ἀνοχὴ περὶ τὰς θρησκευτικὰς δοξασίας ἢ ἐν Ἑλλάδι. Τὸ 3 ἄρθρον ἐπρονόει περὶ τῆς κατεδαφίσεως τῶν φρουρίων, καὶ τοῦτο ἀποδίδεται εἰς τοὺς φόβους καὶ τὴν ζηλοτυπίαν τῶν Αὐστριακῶν, μήπως τὰ φρούρια ταῦτα αἴφνης καταληφθῶσιν ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν, καὶ χρησιμεύσωσιν ὡς βάσεις τῶν ἐν τῇ Ἀδριατικῇ ἐχθροπραξιῶν. Ἀλλ' οὐδέποτε ὑπῆρξε στοχασμὸς ἀλογώτερος. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἡμεῖς ἐγείρομεν προμαχῶνας ἵνα ἀποσοβήσωμεν ἓν πραξικόπημα, ἐν δὲ ταῖς Ἰονίοις νήσοις, ἵνα ἀποφύγωμεν αὐτὸ καταστρέφομεν τὰ φρούρια. Ἀλλ' ἵνα τεθῇ ἡ κορωνὶς εἰς τὸ ἄτοπον καὶ παράλογον τῆς συνθήκης, ἀρκεῖ νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἅμα ὁ στρατὸς ἡμῶν ἀπέλθῃ ἐκεῖθεν, οἱ Ἰόνιοι δύνανται ἐὰν εἶχον τὰ ἀναγκαῖα χρήματα, ν' ἀνεγείρωσι πάντα ταῦτα τὰ κατεδαφισθέντα φρούρια. Προθύμως, παρεδέχετο ὁ ἀγορεύων, καθ' ὑπόθεσιν, ὅτι ἂν ταῦτα δὲν κατεστρέφοντο, ἡ Αὐστρία δὲν ἤθελε συναινέσει εἰς τὴν ἄρσιν τῆς προστασίας. Ἀλλ' ἂν οὕτω εἶχε τὸ πρᾶγμα, ἂς ἀνεδέχετο αὐτὴ ὅλην τὴν ἀπέχθειαν τῆς πράξεως ἥτις ἐστιγματίσθη καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐφημερίδας τοῦ κόσμου, διὰ τρόπου δεινοτέρου παρ' ὅ,τι ὁ ἀγορεύων ἔπραξεν. Ἐὰν πλειότεροι παρίσταντο ἐν τῇ Βουλῇ, ἤθελον εὐχαρίστως ἐπερωτήσει ἂν ὁ δυνάστης τῆς Ἑνετίας καὶ ὁ ἐπιδρομεὺς τῆς Δανικῆς χώρας ἦτο τόσῳ ἀγαπητὸς εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὥστε ἡμεῖς νὰ ἀναλάβωμεν ὅλον αὐτὸ τὸ μῖσος πρὸς χάριν του. Ἀλλὰ κατὰ τὰς κρισιμωτάτας αὐτὰς περιστάσεις τὸ ὄνομα τῆς Ἀγγλίας ὤφειλε νὰ ὑπάρχῃ ἀνυψωμένον παρὰ τοῖς χριστιανικοῖς λαοῖς τῆς Ἀνατολῆς. Ἐν δὲ τῇ ταραχῇ καὶ τῇ ἀνησυχίᾳ αὐτῶν ἦτο ἐπιθυμητὸν τὰ μέγιστα νὰ ἠδυνάμεθα νὰ τοῖς ἐμπνεύσωμεν εἰρήνην καὶ μετριοπάθειαν. Πρὸ μικροῦ ἤδη εἴχομεν τὴν δύναμιν ταύτην. Ὁπότε κατὰ τὴν 10ην τοῦ Δεκεμβρίου τὰ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ἀκροκεραύνεια ἦσαν κατάφωτα ἀπαντῶντα εἰς τὰς φωταψίας τῆς νήσου Κερκύρας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ὡς αἱ φλόγες τῶν ἐλπίδων τῶν καταδυναστευομένων διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἀδελφῶν των, οἱ λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς ἐπίστευον εἰς τὴν γενναιότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην τῆς Ἀγγλίας καὶ ἤθελον εἰσακούσει τὰς συμβουλάς της. Ἀλλ' ἤδη τὰ αἰσθήματα αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς ἀνετράπησαν καὶ ἀπωλέσαμεν πᾶσαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν αἰσθημάτων τοῦ λαοῦ τῶν Ἑλλήνων· τοῦτο δὲ εἶναι μέγα δυστύχημα διὰ τὴν μέλλουσαν τακτοποίησιν ἐκείνου τοῦ τόπου. Καὶ ὅμως πόσον εὐκόλως ἠδύνατο τοῦτο νὰ προληφθῇ, ἐὰν ἀπεφασίζομεν νὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν ἀρχικὴν ἔννοιαν, ὅτι ἡ ἕνωσις ὤφειλε νὰ ἦναι ἁπλῆ καὶ καθαρά, καὶ ἀποφεύγομεν νὰ ἐκτελέσωμεν τὸ μυσαρὸν ἔργον τῆς Αὐστρίας. Τοῦτο ἤθελεν ἡμᾶς ἀπαλλάξει πάσης τῆς ἀπεχθείας ἥτις κατὰ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν ἐπερρίφθη. Ἐπειδὴ ὁ ἀγορεύων ἐσχάτως περιῆλθε τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἤπειρον, ὤφειλε νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι οὐδεμία τῶν πολλῶν ἀποτυχιῶν, ὅσαι τελευταῖον μᾶς συνέβησαν, εἶχε προξενήσει τοσοῦτον δυσάρεστον ἐντύπωσιν ἔν τε τῇ Ἰταλίᾳ καὶ τῇ Γαλλίᾳ ὅσον ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος. Ὁ Ἄγγλος περιερχόμενος ἠναγκάζετο νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ μὴν βλέπῃ τὰς γελοιογραφίας ἃς ἀπαντᾷ κατὰ βῆμα, ἐν αἷς ἡ πατρὶς ἡμῶν ὀνειδίζεται ὡς ταπεινοῦσα ἑαυτὴν ἐνώπιον τῶν ἰσχυρῶν, καὶ ἱκανοποιουμένη μόνον διὰ βιαίων καὶ ἐπιδεικτικῶν μέτρων κατὰ τῶν ἀσθενῶν Ἰονίων καὶ Βραζιλιανῶν, ἀποδεχομένη δὲ τὴν τιμωρίαν τοῦ πρίγκηπος Γορτζακὼφ καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ (τῆς Ἀμερικῆς) Σεβάρδου. Ἐγίνωσκεν ὁ ἀγορεύων ὅτι ἡ ἐπιθυμία ἡμῶν ἦτο νὰ εἴμεθα τίμιοι καὶ φιλόφρονες καθ' ὅλας τὰς σχέσεις μας, καὶ νὰ πράττωμεν ὡς εὐγενεῖς ἄνδρες. Ἀλλὰ τὸ φρόνημα τὸ ἔξω ἐπικρατοῦν, ἀφ' ὅτου ὁ λόρδος Ῥῶσσελ ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ

Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, ὑπῆρχεν ὅτι ὅλως διάφορος ἦν ἡ διαγωγή μας. (Ἀκούσατε, ἀκούσατε). Παρεκάλει ἑπομένως τὸν ἔντιμον φίλον του ἵνα καταθέσῃ τὰ ἔγγραφα μέχρι τῆς 14 Νοεμβρίου 1863, ἅπερ εἶχεν οὗτος ἀποποιηθῆ ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι αἱ διαπραγματεύσεις ἦσαν ἐκκρεμεῖς, ἀλλὰ τώρα ἐπεζήτει αὐτὰ μέχρι τῆς ἡμερομηνίας τῆς συνθήκης, ἥτις εἶχεν ὑπογραφῆ. Ἀφ' οὗ ἡμεῖς ἑκουσίως προσεφέρθημεν ὄργανα πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς Συνθήκης ἐκείνης, ἀναδεχόμεθα ἐφ' ἡμῖν τὸ στίγμα τῆς παρανόμου βίας καὶ τῆς ἀπίστου διπλωματίας· ὥστε ἔχομεν ἀνάγκην νὰ γνωρίσωμεν ὁποία ποτὲ δύναμις ἐπὶ τῆς γῆς ἴσχυσαν τοσοῦτον ἐπὶ τοῦ λόρδου Ῥῶσσελ ὥστε νὰ κηλιδώσῃ τὸν χαρακτῆρα τῆς πατρίδος του. Ὁ ἀγορεύων λοιπὸν συνεπέρανε προτείνων τὴν κατάθεσιν τῶν ἐγγράφων τῶν ἀφορώντων τὴν κατεδάφισιν τῶν τῆς Κερκύρας φρουρίων καὶ τὴν ἐξουδετέρωσιν τῆς Ἰονικῆς χώρας.

Ὁ λοχαγὸς Γέρβης (Gapt. Jervis] ὑπεστήριξε τὴν πρότασιν.

Κ. ΣΜΟΛΛΕΤ. Δὲν ἦτον ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἐφρόνουν ὅτι ἔπρεπε νὰ λυπηθῶμεν διὰ τὴν παραίτησιν τῆς Προστασίας. Εἶχεν αὐτὴ διαρκέσει διὰ 50 περίπου ἔτη καὶ εἶχεν ἐνεργηθῆ μετὰ τοσαύτης ἀνικανότητος, ὥστε μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μας δὲν ἔμενον 50 φίλοι τῆς ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως ἐν Ἑπτανήσῳ. Κατὰ πρώτην ὄψιν ἡ προστασία δὲν ἤθελε φανῆ ἔργον δυσχερὲς εἰς Δύναμιν τοιαύτην οἵα ἡ Μ. Βρεττανία. Ἀλλ' ἡ ἀναχώρησις ἡμῶν ἦν δικαιολογημένη ὑπὸ διπλῆν ἔποψιν. Ἐν πρώτοις ἡ Κυβέρνησις ἡμῶν ἀπέβη μεμπτὴ εἰς Ἑλλάδα, κατ' ἐξοχὴν δὲ ὑπὸ τὸν Συνταγματάρχην Στόρξ. Κατὰ δεύτερον λόγον εἴχομεν δίκαιον νὰ ἀναχωρήσωμεν, ἐπειδὴ ἡ προστασία ἡμῶν ὑπῆρξε πάντοτε πηγὴ μεγάλων δαπανῶν διὰ τοῦτον τὸν τόπον. Καὶ τὸ γεγονὸς

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

τοῦτο, καίτοι ἀληθινὸν, ὀλίγην μᾶς ἐπεριποίει τιμήν. Ἡ Συνθήκη τῶν Παρισίων ὥριζεν ὅτι αἱ νῆσοι ὤφειλον νὰ ἀπαντῶσι τὰ ἔξοδα τῆς διαχειρίσεώς των, καὶ τοῦτο αἱ νῆσοι ἔπραξαν. Ἡ Συνθήκη αὐτὴ προενόει περιπλέον περὶ τῆς διατηρήσεως φρουρᾶς ἐκ 3,000 ἀνδρῶν. Ἐν ἔτει 1824 αἱ πρόσοδοι τῶν νήσων ἀνέβαινον εἰς 140,000 λίρ. στερλίνας, ποσὸν ὅπερ ἐξήρκει δι' ὅλας τὰς δαπάνας τῆς διοικήσεως καὶ τῆς φρουρᾶς, ἐὰν ἐπράττομεν φρονίμως. Ἂν δὲ ἐπεβαρύνθη τὸ ταμεῖόν μας, τοῦτο προῆλθεν ἐκ τῆς ἰδιοτροπίας μας. Αἱ νῆσοι περιελάμβανον πληθυσμὸν μόλις ὑπερβαίνοντα ἐκεῖνον μιᾶς ἐνορίας τοῦ Λονδίνου, καὶ ὅμως εἶχε Γερουσίαν, Βουλὴν καὶ ὅλα τὰ παρακολουθήματα τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν Κυβερνήσεων. Ὑπέρογκα ποσὰ ἐδαπανήθησαν εἰς παλάτια πλείονα δὲ εἰς φρούρια. Εἷς Λόρδος μέγας Ἁρμοστὴς διετηρεῖτο μετὰ μισθοῦ ἴσου πρὸς τὸν τοῦ Προέδρου τῆς Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας, καὶ ἡ θέσις δὲν ἐδίδετο εἰς ἄνδρας δεδοκιμασμένους εἰς τὴν ἀποικιακὴν κυβέρνησιν, ἀλλ' εἰς ἀβελτέρους πολιτικούς. Δὲν ἐννοοῦσε τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν (τὸν Κ. Γλάδστωνα) ὅτις εἶχε χρηματίσει Ἁρμοστὴς καὶ ἀνεπιτήδειος ἐπὶ βραχύν τινα χρόνον. Πρὸ 30 ἐτῶν ὁ Σὶρ Κάρολος Νάπιερ εἶχεν ὑποδείξει πῶς ὤφειλον ἐλεῖναι αἱ νῆσοι νὰ κυβερνῶνται. Αὐτὸς ἐσύσταινε τὸν διορισμὸν ἑνὸς Κυβερνήτου ἐπὶ μισθοδοσίᾳ 2,000 ἢ 3,000 λιρ. στερλινῶν, ἑδρεύοντος ἐν Κεφαλληνίᾳ μετὰ μικροῦ τινος σωματείου ἐκ 10 ἢ 12 ἀντιπροσώπων τοῦ τόπου. Ἐὰν ἡ ἡμιβασιλικὴ αὐλὴ τῆς Κερκύρας, καὶ ἡ Γερουσία παρελείπετο, ἡ δὲ σπατάλη διὰ τὰ φρούρια ἔπαυεν, ἠδυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἐκεῖ Κυβέρνησιν ἀξίαν σεβασμοῦ καὶ ἐμπνέουσαν σεβασμόν· ἀλλ' ἐπειδὴ τοιαύτην διόρθωσιν δὲν ἠδύνατο νὰ περιμένῃ τις μετὰ 50 ἐτῶν ἀφροσύνην, ἐχαίρετο,

ὅτι ἀπηλλαττόμεθα τῆς εὐθύνης, καὶ μόνον ἐθαύμαζεν ὅτι ἡ Προστασία ἐπὶ τοσοῦτον διήρκεσεν. Εἰς τὰ τελευταῖα 15 ἢ 20 ἔτη οἱ νησιῶται ἐπεζήτουν τὴν ἕνωσίν των μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ἐπειδὴ εἶχον ὡς ὁ βασιλεὺς Ὄθων, τὴν ἰδέαν μεγάλου τινὸς βασιλείου ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Ἀπόστολοι ἐπέμποντο εἰς τὰς Νήσους ἵνα ὑποθάλπωσι τὴν δυσαρέσκειαν, καὶ ἐπετύγχανον· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς Ὄθων ἦν ἀτυχὴς εἰς τὰς προσπαθείας του πρὸς ἐπέκτασιν τοῦ βασιλείου του, ἐπειδὴ ἔκαμε τὴν ἀνοησίαν νὰ κινήσῃ τὴν ἀντιπάθειαν τοῦ εὐγενοῦς ὑποκόμητος τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως. Τὸ Κοινοβούλιον ἐνθυμεῖται τίνι τρόπῳ οὗτος μετεχειρίσθη τὸν πρώην Βασιλέα Ὄθωνα, καὶ ὅτι Βρεντανικὸς στόλος ἀπεστάλη εἰς Πειραιᾶ οὐχὶ νὰ προστατεύσῃ τοὺς Ἄγγλους πολίτας, ἀλλ' ἵνα ἐπιβάλῃ τὰς ἀδίκους ἀξιώσεις ἑνὸς Ἑβραίου Μελιταίου, ὅστις ἐκαλεῖτο Πατσίφικος. Τοῦτο κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀγορεύοντος ὑπῆρξε μία τῶν τερατωδεστέρων ἀποπλανήσεων. (Γέλως ἀκούσατε). Καὶ διεθνὲς ζήτημα παρ' ὀλίγον νὰ γίνῃ ἀφορμὴ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν βίαν κατὰ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως, ἐπειδὴ εἴχομεν ἀξιώσεις ἐπὶ νησιδίου τινὸς καλουμένου Σαπιέντζα εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἑλλάδος παρακειμένου. Τὸ νησίδιον αὐτὸ μόλις εἶχε τὴν ἔκτασιν τ ῆ ς π λ α τ ε ί α ς τ ο ῦ Π α λ α τ ί ο υ, καὶ ἦν ἐντελῶς ἀκατοίκητον. (γέλως). Ἡ Βουλὴ περιπλέον θέλει ἐνθυμηθῆ τὸ μῖσος τὸ ὁποῖον ἐπέσυρε καθ' ἑαυτοῦ ὁ βασιλεὺς Ὄθων κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον, ἐπειδὴ ἤθελεν νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ Κράτος του δαπάνῃ τῆς Τουρκίας. Ἀλλ' οἱ ὀξυδερκέστατοι Ἕλληνες, ὅταν εἶδον ὅτι ὁ βασιλεὺς Ὄθων ἦτο πρόσκομμα εἰς τὴν ποθητὴν πραγματοποίησιν τῶν σκοπῶν των, τῷ ἐγνωστοποίησαν ὅτι δὲν ἐθεώρουν πλέον κατάλληλον (ἵνα μεταχειρισθῶμεν τὴν φράσιν τοῦ εὐγενοῦς λόρδου ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν) ἵνα

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ἐπὶ αὐτῶν βασιλεύῃ. Μόλις αὐτὸς ἀνεχώρησεν, ὁ εὐγενὴς κόμης διεκοίνωσε τῷ κ. Ἐλλιὼτ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Ἀγγλία ἦτο προθυμοτάτη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν προστασίαν τῶν Ἰονίων Νήσων ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τοὺς ὅρους: 1. Ἡ κυβέρνησίς της νὰ ἦναι μοναρχική· 2. Ὁ νέος Βασιλεὺς νὰ ἦναι Συνταγματικός. 3. Ὁ δὲ ὅρος οὗτος ἦν δυσχερέστατος, νὰ ἦναι αὐτὸς πρόσωπον ἀνώτερον οἱασδήποτε ἀντιρρήσεως. Καὶ τελευταῖον νὰ μὴ ἐπιζητήσῃ τὴν ἐπέκτασιν τῆς Ἐπικρατείας αὐτοῦ, μηδὲ θωπεύσῃ ἐπίβουλα σχέδια κατὰ τῆς γείτονος αὐτοῦ Τουρκίας. Οἱ Ἕλληνες λίαν εὐχαρίστως ἀπεδέχθησαν τὰς προτάσεις. Ἡ ἐπανάστασις αὐτῶν ὑπῆρξεν ἐπιτυχεστάτη· καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἡ προσφορὰ περὶ ἧς εἴπομεν, παρηκολούθησεν ἀμέσως τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ὄθωνος, ἠδύνατό τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἡ ἐπανάστασις προὐκαλέσθη διὰ τῆς ἀγγλικῆς σκευωρίας. Ὁ χηρεύων θρόνος κατὰ πρῶτον προσεφέρθη εἰς ἕνα γόνον τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας τῆς Ἀγγλίας, ὅστις ἦν νέος δόκιμος ἐπὶ πολεμικοῦ τινος πλοίου τῆς Α. Μ. Ἀλλ' ἡ προσφορὰ εὐγενῶς ἀπερρίφθη, καὶ τότε διαπραγματεύσεις τῇ συνδρομῇ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, ἐγένοντο πρὸς τοὺς ἄρρενας βλαστοὺς πάσης σχεδὸν αὐλῆς τῆς Γερμανίας, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν πειναλέων τούτων πριγκίπων (γέλως) ἤθελεν ἄνευ ὅρων νὰ ἀποδεχθῇ τὸν θρόνον. Ἐν τέλει δὲ ὅλων τῶν ἀποτυχιῶν μας, ὁ νῦν βασιλεὺς τῆς Δανίας ἀπεδέξατο τὸ στέμμα διὰ τὸν δευτερότοκον υἱὸν αὐτοῦ Γουλιέλμον Χριστιανόν, ἀλλ' ὑπό τινας ὅρους, ὧν ὁ πρῶτος ἦτο ἡ παραχώρησις τῶν Ἰονίων Νήσων νὰ γείνῃ ἅμα τῇ ἀναρρήσει τοῦ νέου Βασιλέως· δεύτερος δὲ, ὅτι ἐπιχορήγησις 12,000 λιρ. στερ. νὰ ὁρισθῇ τῷ νέῳ Ἡγεμόνι (γέλως). Ἐχρειάσθησαν ὀλίγοι μῆ-

νες ἵνα ληφθῇ ἡ συγκατάθεσις τῶν Προστατίδων δυνάμεων εἰς τοὺς ὅρους τούτους· ἀλλὰ τέλος αὗται συνήνεσαν, καὶ ὁ Ἡγεμὼν ὅστις μετωνομάσθη Γεώργιος, μετέβη εἰς Ἀθήνας ἔνθα παρουσιάσθη εἰς τὸν λαὸν τὸν ἐκλέξαντα αὐτὸν καὶ ηὐχαρίστησε, λέγων ὅ,τι τὰ μέλη τούτου τοῦ Κοινοβουλίου οὐδέποτε λέγουσιν εἰς τοὺς ἐκλογεῖς των, τουτέστιν ὅτι ἦλθε μεταξύ των χωρὶς τὴν παραμικρὰν ἱκανότητα καὶ χωρὶς πεῖραν (γέλως). Ἐπερωτᾷ μετὰ ταῦτα ὁ ἀγορεύων ἐὰν οἱ ὅροι εἰς οὓς ὁ κόμης Ρῶσσελ ἀπέβλεπεν, ὅτε ἐπρότεινε τὴν παραχώρησιν τῶν Ἰονίων Νήσων, ἐξεπληρώθησαν κατά τινα τρόπον. Ἐφανταζόμεθα εἶπεν, ὅτι ἐκυβερνῶμεν τὰς Νήσους ἐκείνας συνταγματικῶς, ἂν καὶ τὸ σύστημα τῆς διοικήσεώς μας ὑπῆρξε δεσποτικώτατον. Ἀλλὰ μακρὰν τοῦ νὰ φρονῇ, ὅτι ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων ἦν πρόσωπον ἀνώτερον πάσης ἀντιρρήσεως, ὡμολόγει ὅτι δὲν ἐγίνωσκε τί ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἐπίστευε δὲ ὅτι οἱοσδήποτε διὰ λαχνοῦ ἐκλεγόμενος, ἐκ τῆς ἀπέναντι πτέρυγος τῆς Βουλῆς, οἱοσδήποτε φιλέλλην καὶ ὁ βουλευτὴς π. χ. τοῦ Γάλγουεϋ (Galway) ἐὰν προσεκαλεῖτο ἤθελε καθέξει τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος ἁρμοδιώτερα, καὶ ἐπιτηρήσει ἀποτελεσματικώτερα, ἢ ὁ νῦν Βασιλεὺς τὸν ἀναρχικότερον καὶ πανουργότερον λαὸν τῆς Εὐρώπης· (γέλως). Ὁπωσδήποτε, ἦτο βεβαιότατον ὅτι ἐὰν ἡμεῖς περιεμένομεν ὅτι ὁ νέος Ἡγεμὼν ἤθελεν ἡσύχως διαμείνει εἰς Ἀθήνας, ἀπολαμβάνων 12,000 λιρ. στερ. κατ' ἔτος δίδων γεύματα καὶ παχυνόμενος ἐν ἀνέσει, χωρὶς νὰ ὑποθάλψῃ πως τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ κράτους του, εἴτε θωπεύσῃ ἐπίβουλα σχέδια κατὰ τῆς γειτονικῆς χώρας, ἠθέλομεν ἐπὶ τέλους ἀπατηθῆ. Ἐὰν οὕτω ἔπραττεν, ἡ κυβέρνησις αὐτοῦ ἤθελε καταστῇ περιφρονητὴ εἰς τὰ ὄμματα τῶν ὑπηκόων του· ἡ συνθήκη ἥτις ἔθεσεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἑλλάδος

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

μὲ τόσα διπλωματικὰ ἐμβαλώματα, μόλις ἤθελε διαρκέσει ὅσον καὶ ἡ θέτουσα τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Δανικοῦ θρόνου, ἥτις ἤδη παρεβιάζετο ὑπὸ τῶν δύο συναλλαξαμένων μερῶν, καὶ δὲν ἐνομίζετο ἀξία ὑποστηρίξεως ὑπὸ τῶν ἄλλων. (Ἀκούσατε! Ἀκούσατε). Ὡς πρὸς τὰ φρούρια, ὤφειλεν ὁ ἀγορεύων νὰ εἴπῃ, ὅτι εὐχαρίστως ἔβλεπεν ὅτι ἔμελλον νὰ καταστραφῶσιν. Εἶχεν ἀκούσει ὅτι ὑπέρογκα χρηματικὰ ποσὰ ἐν τούτοις ἐδαπανήθησαν. Ἀλλ' ὁ σὶρ Θ. Μαιτλάνδ, ὅστις διετέλεσεν ἐκ τῶν ὀλίγων Λ. Μ. Ἁρμοστῶν οἵτινες ἐγίνωσκον τὸ ἔργον των, οὐδὲ σελλήνιον ποτὲ εἰς ταῦτα ἐξώδευσεν. Αὐτὸς ἀπεκαλεῖτο ὁ Βασιλεὺς Θωμᾶς, ἦτο δὲ διαχειριστὴς ἀξιόλογος. Ὑπὸ τὴν κυβέρνησίν του ἀπὸ τοῦ 1816 μέχρι τοῦ 1824, ὁπότε καὶ ἀπεβίωσεν, αἱ δαπάναι τῶν Νήσων κατὰ μέσον ὅρον συνεποσοῦντο εἰς 87,000 λιρ. στερ. κατ' ἔτος, μὴ περιεχομένων τῶν ἐξόδων 3,000 ἀνδρῶν διὰ τὴν φρουρὰν ἣν ὤφειλον αἱ Νῆσοι νὰ συντηρῶσιν. Ὁ σὶρ Θ. Μαιτλάνδ, κατὰ τὸν θάνατόν του ἀφῆκεν ἐν τῷ ταμείῳ τῆς Κερκύρας μέγα χρηματικὸν ποσόν· καὶ ὁπότε ὁ σὶρ Φρεδ. Ἄδαμ τὸν διεδέχθη, σύμβασις ἔλαβε χώραν μετὰ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως καθ' ἥν, ἐὰν οἱ Ἰόνιοι ἐψήφιζον ὥστε τὸ ἀπεταμιευμένον ποσὸν 160,000 λιρ. στερ. νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἐπισκευὴν τῶν τότε ὅλως ἠμελημένων φρουρίων, ἡ κυβέρνησις δὲν ἤθελε πλέον ζητήσει τι περισσότερον λόγῳ τῆς συντηρήσεως τοῦ στρατοῦ. Ἡ σύμβασις αὕτη ἐφάνη εὐάρεστος εἰς τὸ Ἰόνιον Κοινοβούλιον, ὅπερ τότε ἦν ὑποτελέστατον τῷ Λ. Μ. Ἁρμοστῇ, καὶ ἐν μιᾷ συνεδριάσει ἐψήφισεν, ὅπως ὅλον τὸ ποσὸν ἐκεῖνο ἐξοδευθῇ εἰς τὰ φρούρια. Τὰ οὕτω ἐξοδευθέντα χρήματα ἀνῆκον πράγματι, καὶ ἀληθῶς τῇ Ἀγγλίᾳ καὶ ὤφειλον νὰ πληρωθῶσιν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ἐπὶ λογαριασμῷ τῶν ἐξόδων τῶν 3,000 ἀνδρῶν τῆς φρουρᾶς.

Ἐξέθηκε δὲ πάντα ταῦτα ἐρειδόμενος εἰς τὴν αὐθεντίαν το σὶρ Κ. Νάπιερ· οὐδ' ἤκουσέ ποτε ὅτι οἱ Ἰόνιοι ἐδαπάνησαν ἄλλο ποσὸν ἐπὶ αὐτῶν τῶν φρουρίων, ἐνῷ ἡμεῖς ἐξωδεύσαμεν ἥμισυ λιρῶν ἑκατομμύριον. Ἐὰν τὰ φρούρια ταῦτα ἔμελλον νὰ διατηρηθῶσιν, ἤθελον ἀπαιτεῖ ἄπειρα ἔξοδα· ἀλλ' ἂν ἔμελλον ταῦτα νὰ πέσωσιν εἰς ἄλλας χεῖρας;—καὶ ἂν ἠδύναντο νὰ ἐξασφαλίσωσι τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν Βασιλέα, ὅστις κατεῖχεν αὐτὸν ἀπὸ δύο ἐτῶν, τοὐλάχιστον ἐν τοῖς Ἀρχείοις τοῦ Κράτους, (γέλως)—ἤθελον καταστῆ ἀπειλὴ διὰ τὴν Τουρκίαν, ἧς ἡ συντήρησις ἐν τῇ ἀκεραιότητι αὐτῆς θεωρεῖται ὑπὸ πλείστων πολιτικῶν ὡς οὐσιωδεστάτη ἐγγύησις τῆς εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης. Ὑπὸ ταύτας δὲ τὰς περιστάσεις ἐχαίρετο διὰ τὴν παραχώρησιν τῶν Ἰονίων Νήσων· ἀδιάφορον δὲ κατὰ τὴν γνώμην του ἦτο τὸ ζήτημα ἂν ἐν Ἑλλάδι ὑπῆρχε μοναρχία ἢ δημοκρατία.

Ὁ Κ. ΛΑΥΑΡΔ. Εἶπεν ὅτι ὁ ἔντιμος φίλος του ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Γαλγουέϋ (Galway) ἐφαίνετο ὅτι εἶχε καταστῆ ὁ διερμηνεὺς πάσης δυσαρεσκείας καὶ δυσμενείας ἐπικρατούσης ἐν τῇ Ἀνατολῇ, μολονότι ἐκ τούτου δὲν εἵπετο ὅτι καὶ ὑπεστήριζε ποσῶς τὰς ἐκεῖ τεκταινομένας ῥᾳδιουργίας. Εἶχεν ὅμως πολλὴν καλοκἀγαθίαν ὁ ἔντιμος φίλος του ὥστε νὰ ἀποδέχηται ὡς εὐαγγέλιον πᾶν ὅτι ἐλέγετο εἰς αὐτόν. Μὴ ἔχων δὲ συνήδεισιν νὰ πράττῃ ἐφ' ἡμισείας δὲν ἐδίστασε νὰ δέχεται ὡς ἀλήθειαν πᾶσαν ὑπερβολὴν καὶ ὡς γεγονὸς πᾶν ὅ,τι τυχὸν τῷ ἔλεγον. Δὲν ἦτο παράδοξον προσέθηκεν ὁ ἀγορεύων, ἐὰν ὑπῆρχον ἄνθρωποι ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἔχοντες πρόθεσιν νὰ δείξωσιν ὅτι ἡ γενναία πρᾶξις, ἐὰν οὕτω ἐπετρέπετο νὰ ὀνομασθῇ, ἡ παρὰ τῆς Α.Μ. τελεσθεῖσα, εἶχεν ὑποκεκρυμμένον τινὰ σκοπόν. Δὲν ἦτο παράδοξον ἐὰν ὑπῆρχον ἐν τῇ Ἀνατολῇ οἱ πειρώμενοι νὰ ἀντενεργήσωσιν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ὅπερ φυσικῷ τῷ λόγῳ ἔμελλε νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς παραχωρήσεως τῶν Ἰονικῶν νήσων· ἀλλ' ἄπορον ἦν δι' αὐτόν, ὅτι ἀνὴρ τοιοῦτος ὡς ὁ ἔντιμος, φίλος του παρουσιάζετο, ἵνα ὑποστηρίξῃ τὰς προθέσεις ἐκείνας, καὶ νὰ κάμῃ τὴν Εὐρώπην νὰ πιστεύσῃ ὅτι δὲν εἴχομεν τὴν εἰλικρινῆ ἐπιθυμίαν νὰ προάξωμεν τὰ συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος. Ἡ παραχώρησις ἣν ἐποιοῦμεν τῶν Νήσων ἐκείνων ἦτο πρᾶξις γενναιότητος ἀπαραδειγμάτιστος ἐν τῇ ἱστορίᾳ· (ἀκούσατε ἀκούσατε)· οὐδὲ ἐφρόνει ὁ ἀγορεύων ὅτι ὁ ἔντιμος φίλος του ἄλλως ᾐσθάνετο ἐνδομύχως· καὶ ὅμως κατηγόρει τὴν Κυβέρνησιν ὡς πολιτευομένην ἀπέναντι τῆς Ἑλλάδος μετὰ ἀδικίας, βίας καὶ κακῆς πίστεως. Ὤφειλε νὰ ὑπομνήσῃ ὅτι αἱ Ἰόνιοι Νῆσοι ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Μ. Βρεττανίας, δυνάμει ἐπισήμου Συνθήκης, εἰς ἣν συμμετέσχον αἱ μεγάλαι Δυνάμεις καὶ μάλιστα ἡ Αὐστρία. Ὅτε ἀνεδεξάμεθα τὴν προστασίαν ὑπεχρεώθημεν νὰ κυβερνῶμεν τὰς νήσους ἐλευθέρως καὶ συνταγματικῶς. Καὶ παρεδέχετο μὲν ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῶν σχέσεων ἡμῶν μετὰ τῶν Ἰονίων, ἡμεῖς δὲν ἐξεπληρώσαμεν τὴν ὑπόσχεσίν μας, καθότι κατὰ τὸ τέλος τοῦ μεγάλου πολέμου ἐπεκράτει ἐν Εὐρώπῃ τάξις τις ἰδεῶν, οὐδόλως εὐνοϊκὴ πρὸς τὴν ἐλευθέραν Κυβέρνησιν. Ὁ ἔντιμος ἀντιπρόσωπος ἀνέφερε τὴν κυβέρνησιν τοῦ Σίρ. Θ. Μαιτλάνδου, γνωστοῦ κοινῶς ὑπὸ τὴν ἐπίκλησιν **King Tom**, ὅστις βεβαίως ἐκυβέρνησεν ὁπωσοῦν δεσποτικῶς, ἀλλ' ἔπραξε πολλὰ καλὰ εἰς τὰς Νήσους. Ἐπ' αὐτοῦ ὁδοὶ ἐγένοντο, δημόσια ἔργα ἐξετελέσθησαν, καὶ αἱ Νῆσοι ἔφθασαν εἰς μέγα βαθμὸν εὐημερίας. Μετὰ καιρὸν φρόνημα κραταιὸν ἐμορφώθη καὶ σύνταγμα ἐλευθέριον παρεχωρήθη εἰς τὰς Νήσους, ἐλευθερώτερον παρ' ὅσον δύναταί τις νὰ φαντασθῇ. Αἱ παραχωρήσεις αὐταί, ἀντὶ νὰ προάξωσι τὴν εὔνοιαν ἥτις ὠφείλετο πρὸς ἡμᾶς, ἀπεναντίας ηὔξησαν τὴν

ἀπέχθειαν. Τοὺς ἐλευθέρους θεσμοὺς ἐξεμεταλεύθησαν οἱ ἐγχώριοι ῥᾳδιοῦργοι, οἵτινες ἐν βραχεῖ διαστήματι χρόνου διήγειραν κινήματα οὐ μόνον ἐν ταῖς Ἰονίοις Νήσοις, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἑλλάδι. Τότε ἠγέρθη τῶν ἐθνικοτήτων τὸ ζήτημα. Προεκηρύχθη δὲ ἡ ἀπαίτησις τῶν Νήσων εἰς τὴν μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἕνωσιν. Ἀλλὰ τὸ περίεργον ἦτο ὅτι οἱ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ κόμματος τούτου δὲν ἦσαν παντελῶς Ἕλληνες. Οὐδεὶς σχεδὸν ἔφερεν εἰμὴ ἰταλικὸν ὄνομα ἢ κατήγετο ἔκ τινος ἀποικίας ἰταλικῆς. Τὸ πλεῖστον τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κερκύρας προήρχετο ἐξ Ἀλβανῶν. Ἡ βουλὴ αὐτῶν πολλάκις καὶ ἐπανειλημμένως ἐψήφισε τὴν μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἕνωσιν. Ἀλλὰ φυσικῷ τῷ λόγῳ δὲν συνῃνέσαμεν. Τότε ἦτο σχεδὸν ἀδύνατον νὰ παραχωρήσωμεν τὰς Ἰονίους Νήσους εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ἑλλὰς διετέλει τότε ἐν καταστάσει περίπου χρεωκοπίας, (ἔντιμόν τι μέλος· καὶ διατελεῖ εἰσέτι εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν). Ἡ λῃστεία ἐπεκράτει, καὶ ὁ τόπος ἦν ἐν καταστάσει παντελοῦς παραλυσίας. Σταθερὰ δὲ πολιτικὴ τῶν Ἑλλήνων προσέτι ἡ κατὰ τῆς Τουρκίας ἐπιδρομή. Λίαν ἀνοίκειον θὰ ἦτο λοιπὸν νὰ παραχωρήσωμεν τὰς Νήσους εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὅ,τι πρὸ πολλοῦ προεβλέπομεν, τέλος συνέβη, καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς μὴ ἀνεχόμενος πλέον τὴν κυβέρνησίν του ἠνάγκασε τὸν βασιλέα ν' ἀναχωρήσῃ. Διὰ πολὺν καιρὸν ἐμισούμεθα ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὡς τὸ κύριον πρόσκομμα εἰς τὴν εὐημερίαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὁ σὶρ Θ. Οὐάϊς, ὁ πρέσβυς ἡμῶν, φιλέλλην εἰς τὴν ἀληθεστάτην σημασίαν τῆς λέξεως, εἶχεν ἀπολέσει πᾶσαν συμπάθειαν εἰδοποιῶν διηνεκῶς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν δι' ὅ,τι ἔμελλε ν' ἀκολουθήσῃ, παραινῶν αὐτὴν ν' ἀπέχει τῶν ἐπιδρομῶν, καὶ νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πόρων τοῦ τόπου. Ὁ Βασιλεὺς ἔπεσε καὶ τότε, μὲ ὅλας τὰς πρώην πρὸς ἡμᾶς

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ἀντιπαθείας, οἱ Ἕλληνες ἐνωθέντες ὡς ἄνθρωποι εἶς προσέφερον τὸν θρόνον των εἰς ἕνα ἄγγλον ἡγεμονόπαιδα, δεικνύοντες οὕτω, ὅτι ἐπίστευον ὅτι ἡ πολιτικὴ ἡμῶν ὑπῆρξε πάντοτε τῶν συμφερόντων αὐτῶν προαγωγός. Δὲν ἐκρίθη κατάλληλον ἵνα τὸ στέμμα τῆς Ἑλλάδος γένῃ ἀποδεκτὸν ὑπὲρ ἄγγλου ἡγεμονόπαιδος. Ἀλλὰ μετὰ τὸ δεῖγμα τῆς πρὸς ἡμᾶς συμπαθείας, ᾐσθάνθημεν τὴν ἠθικὴν ὑποχρέωσιν νὰ εὕρωμεν ἁρμόδιον πρόσωπον διὰ τὸν Ἑλληνικὸν θρόνον. Ἀπεστάλη τότε ὁ κ. Ἔλλιοτ εἰς Ἀθήνας ἵνα ἐξηγήσῃ τῇ Ἑλληνικῇ κυβερνήσει διὰ τίνας λόγους δὲν ἠδυνάμεθα ν' ἀποδεχθῶμεν τὴν προσφορὰν συνάμα δὲ νὰ συμβουλεύσῃ ὅπως διατηρηθῇ ἡ μοναρχικὴ μορφὴ τῆς κυβερνήσεως· νὰ παραιτήσωσι τὰ ἐπιθετικὰ σχέδια, καὶ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πόρων τοῦ τόπου. Ἐὰν ἡ κυβέρνησις ὑποχρεοῦτο εἰς τοιαύτην πολιτικήν, ὁ κ. Ἔλλιοτ εἶχεν ὁδηγίας νὰ ὑποσχεθῇ ὅτι ἡ Ἀγγλία, τῇ συγκαταθέσει τῶν Μ. Δυνάμεων, ἤθελεν ἑνώσει τὰς Νήσους μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Αἱ τρεῖς μεγάλαι δυνάμεις συνεφώνησαν νὰ μὴ τεθῇ ἐπ' αὐτοῦ οὐδὲν μέλος ἐκ τῶν βασιλικῶν αὐτῶν Οἴκων· τοῦτο δὲ περιέστειλε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκλεξίμων. Τέλος ὁ θρόνος προσεφέρθη τῷ ἡγεμονόπαιδι Γουλιέλμῳ τῆς Δανίας, καὶ ἐγένετο ἀποδεκτὸς παρὰ τῶν ἐπιτρόπων του ἐν ὀνόματι τούτου, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπεκυρώθη παρὰ πασῶν τῶν μεγάλων Δυνάμεων. Πρὸς μεταβολὴν τῆς δυναστείας ἦν ἐπάναγκες νὰ ἐπιτύχωμεν πρὸ πάντων συνθήκην ἐκ μέρους τῶν δυνάμεων, αἵτινες ἐμόρφωσαν τὴν Ἑλλάδα ὡς ἔχει καὶ ἐγγυήθησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν της. Ἡ κυβέρνησις τῆς Α. Μ. ἐπέτυχε τὴν συγκατάθεσιν τῆς Ῥωσσίας καὶ Γαλλίας εἰς τὴν ἀλλαγὴν τῆς δυναστείας, καὶ ὅπως τεθῇ ὁ ἡγεμονόπαις Γουλιέλμος ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἑλλάδος ὡς βασιλεὺς Γεώργιος. Ἐν τῇ συνθήκῃ συνεφωνήθη νὰ παρα-

χωρηθῶσιν αἱ Ἰόνιοι Νῆσοι εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ περιπλέον αἱ τρεῖς Δυνάμεις νὰ παραχωρήσωσι 4,000 λιρ. στερλ. κατ' ἔτος ἐκ τοῦ τόκου τοῦ ὀφειλομένου αὐταῖς παρὰ τῆς Ἑλλάδος· καὶ 10,000 λιρ. στερλ. κατ' ἔτος νὰ ὁρισθῶσι λόγῳ ἐπιχορηγήσεως τῷ βασιλεῖ ἐκ τοῦ Ἰονικοῦ εἰσοδήματος. Τὸ ἀκόλουθον βῆμα ἦτο νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ συναίνεσις τῶν Δυνάμεων τῶν ὑπογραψασῶν τὴν σύμβασιν τοῦ 1815 εἰς νέαν συνθήκην δι' ἧς ἐγένετο ἡ παραίτησις τῆς προστασίας τῶν Ἰονίων Νήσων ἥτις εἶχεν ἀνατεθῇ εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ὁ ἔντιμος φίλος τοῦ ἀγορεύσαντος εἶπεν ὅτι ἡ συνθήκη περιεῖχεν ὅρον ἄγνωστον εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸν Κομ. Σπόνεκ εἰς τὸν λαὸν τῶν Ἰονίων Νήσων καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα μέχρι τῆς παρελεύσεως τοῦ 8βρίου. Παράδοξος ἡ διαβεβαίωσις αὕτη ἐπειδὴ τὸ γεγονός, ὅτι τὰ φρούρια ἔμελλον νὰ κατεδαφισθῶσι καὶ αἱ Νῆσοι νὰ ἐξουδετερωθῶσιν εἶχεν ἤδη διαδοθῇ καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολήν. Εἶχεν εἰς χεῖράς του ὁ ἀγορεύων καὶ ἐπίσημα ἔγγραφα ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη συνεζητήθη ἐν Κοπεγχάγῃ πολὺ πρὶν ἢ ὁ βασιλεὺς καταλίπῃ τὴν πόλιν ἐκείνην. Τόσῳ δὲ ἡ Α. Μ. ὅσῳ καὶ ὁ κόμης Σπόνεκ ἦσαν καλῶς πληροφορημένοι περὶ τοῦ τί ἐπροτάθη νὰ γείνῃ. ὁ δὲ Κόμις Σπόνεκ περὶ τὰ μέσα τοῦ θέρους οὐ μόνον εἶχε συναινέσει εἰς τὴν πρότασιν, ἀλλὰ καὶ ὑπέβαλεν ὅτι ἔπρεπε ὅλη ἡ Ἑλλὰς νὰ ἐκηρυχθῇ οὐδετέρα. Τῇ 30 ἰουνίου ὁ εὐγενὴς φίλος του, ὁμιλῶν ἐν ἑτέρῳ τόπῳ εἶπεν, ὅτι ἦτο ἀμφίβολον μήπως τινὰ φρούρια ἔμελλον νὰ καταστραφῶσιν, ἐπειδὴ ἡ Ἑλλὰς εἶχεν ἐλάχιστον στρατόν, καὶ ὡς ἐκ τούτου τὰ με-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

γάλα φρούρια ἤθελον μόνον εἶσθαι πειρασμὸς εἰς ξένην τινὰ Δύναμιν ἵνα τὰ καταλάβῃ. Ὁ ἐν Κοπενγχάγῃ πρεσβευτὴς ἡμῶν ἦλθεν ἐπὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ ζητήματος εἰς συνέντευξιν μετὰ τοῦ Κόμητος Σπόνεκ, ὥστε τὴν πρότασιν ἐγνώριζε κάλλιστα καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ σύμβουλός του· **(the proposal was gerfectly well Known to the Minister)**. Ὁ ἔντιμος φίλος τοῦ ἀγορεύοντος εἶπεν, ὅτι ἡ κυβέρνησις τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος ἐξετέλει ἐν τούτοις τὸ μυσαρὸν ἔργον τῆς Αὐστρίας. Ἀλλ' ἡ Αὐστρία εἶχε πληρέστατον δικαίωμα εἰς ψῆφον ἐπὶ τοῦ πράγματος, ἐπειδὴ ἦν ἓν τῶν συναλλαξομένων μερῶν εἰς τὴν ἀρχικὴν συνθήκην καὶ ὡς ἐκ τούτου ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ τὴν συμβουλευθῶσιν. Ἡ Αὐστρία εἶπε «προτίθεσθε νὰ δώσητε ἰσχυροτάτην θέσιν εἰς Κράτος ὅπερ ἡμεῖς πιστεύομεν ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ τὴν ὑπερασπίσῃ. Αἱ νῆσοι αὐταὶ θέλουν ἐκτεθῆ εἰς πραξικόπημα, καὶ ἐὰν καταληφθῶσιν ὑπὸ ἰσχυρᾶς δυνάμεως πρὸς ἡμᾶς πολεμίας, αἱ ἐν τῇ Ἀδριατικῇ κτήσεις ἡμῶν ἐνδέχεται νὰ κινδυνεύσωσιν. Δύνανται περιπλέον ν' ἀποβῶσιν αἴτιον μεγάλου κινδύνου διὰ τὴν Τουρκίαν· καὶ δι' ὅλους τούτους τοὺς λόγους νομίζομεν ἀτοπώτατον ὥστε ταῦτα τὰ φρούρια νὰ μείνωσιν ὡς ἔχουσιν». Ἡ Αὐστρία εἶχε πλῆρες δικαίωμα νὰ προβάλῃ τοιαύτας ἐνστάσεις. Ὁ ἔντιμος φίλος τοῦ ἀγορεύοντος εἶπεν ὅτι, ἂν ἡ Αὐστρία δὲν συνῄνει εἰς τοὺς ὅρους τῆς συνθήκης ἠδύνατο νὰ ἀφεθῇ ἔξω ἀπ' αὐτῆς. Ἀλλ' ἡ Α. Μ. εἶχεν λόγους νὰ γινώσκῃ ὅτι τὰς ἰδέας τῆς Αὐστρίας συνεμερίζοντο ἥ τε Ῥωσσία καὶ Πρωσσία, καὶ ὅτι ἀμφότεραι ἤθελον ἀποποιηθῆ νὰ συναινέσωσιν εἰς τὴν συνθήκην, ἐὰν ἡ Αὐστρία ἀπεσύρετο. Καὶ ἡ Γαλλία ἐντελῶς ἐπεδοκίμαζε τὰς ἰδέας τῆς Αὐστρίας. Ἤθελε δὲ εἶσθαι ὠφέλιμον διὰ τὴν Ἑλλάδα ν' ἀφήσωμεν τὴν Αὐστρίαν ἐκτὸς τῆς συνθήκης;

ὑποθέσατε ὅτι ἡ Πρωσσία, ἡ Ῥωσσία καὶ ἡ Αὐστρία ἔλεγον —«Δὲν θέλομεν ποσῶς νὰ ἐπεμβῶμεν ἐν τῇ συνθήκῃ, οὐδόλως ἀναδεχόμεθα νὰ παραχωρήσωμεν τὰς νήσους ταύτας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπιφυλαττώμεθα τὰ δικαιώματά μας καὶ ἐν καιρῷ εὐθέτῳ θέλομεν τὰ διεκδικήσει». Ἐὰν αἱ Νῆσοι παρεχωροῦντο ὑπὸ τοιούτους ὅρους, ἡ προσφορὰ ἤθελε καταστῆ πηγὴ διηνεκοῦς ἀνησυχίας διὰ τὴν Εὐρώπην. Ἕτερος ὅρος τῆς Αὐστρίας ὑποβαλλόμενος ἦν ὅτι αἱ νῆσοι ὤφειλον νὰ κηρυχθῶσιν οὐδέτεροι, ὅπερ ὑπό τινα ὄψιν ἠδύνατο ν' ἀποβῇ λυσιτελὲς εἴς τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς νήσους. Ἐδικαιοῦτο δὲ εἰς τὸν ὅρον τοῦτον ἡ Αὐστρία, ἐπειδὴ ὑπῆρχε ῥήτρα ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ **1815** ἐγγυουμένη αὐτῇ τὰ δικαιώματα ταῦτα. Αὐτὴ ἦτο ἡ μόνη δύναμις ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Εὐρώπῃ ἡ ἔχουσα ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τῶν Ἰονίων Νήσων. Τὰ ἀτμόπλοια τοῦ αὐστριακοῦ Λοΰδ ἤγγιζον εἰς Κέρκυραν. Τὸ ἐμπόριον συνίστατο κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ἀκτοπλοΐαν καὶ ἂν ἐπιφυλάξεις δὲν ἐγίνοντο ὑπὲρ τῆς Αὐστρίας μεγάλη ζημία ἤθελεν ἐπενεχθῆ εἰς σημαντικὴν ἐμπορικὴν ἑταιρίαν της. Ἐπήρχετο ὁ ὅρος ὁ ἀφορῶν τὴν ἀνεξιθρησκείαν. Καλῶς ἐγινώσκετο ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν εἶναι οἱ μᾶλλον ἀνεξίθρησκοι. Μέγας ἀνταγωνισμὸς ὑπῆρχεν ἐν τῇ Ἀνατολῇ μεταξὺ καθολικῶν καὶ ὀρθοδόξων· καὶ ἀφοῦ ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις εἶχεν ἀποκτήσει τινὰ δικαιώματα ὑπὲρ τῶν καθολικῶν ἦτο φυσικὸν νὰ ἐπιζητηθῇ ἡ διὰ τῆς συνθήκης ἐγγύησίς των. Ὁ ἔντιμος φίλος του εἶπεν, ὅτι ἦτο ὅλως ἀπαραδειγμάτιστον νὰ κηρύττεται ἡ ἀνεξαρτησία ἑνὸς τόπου, καὶ νὰ καταστρέφωνται τὰ φρούριά του καί, ἀνέφερε τὸ παράδειγμα τοῦ Βελγίου. Ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ προτείνῃ ἀτυχέστερον παράδειγμα, ἐπειδὴ ἡ συνθήκη ἡ ἀναγνωρίσασα τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Βελγίου προενόει περὶ τῆς καταστροφῆς πέντε ὀχυρῶν θέσεων. Εἶπε,

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

μετὰ ταῦτα, ὁ ἔντιμος φίλος του, ὅτι ὤφειλον νὰ ἀνχβάλωσι τὴν ὑπογραφὴν τῆς συνθήκης μέχρις οὗ αἱ Ἰόνιοι Νῆσοι συναινέσωσιν εἰς τοὺς ὅρους. Πλὴν ὁ λαὸς δὲν εἶχεν ἀληθὲς δικαίωμα ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ τούτου. Καθῆκον εἶχε νὰ εἴπῃ ναὶ ἢ ὄχι ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἑνώσεώς του μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Συνῄνεσεν ὁ λαὸς, ἀλλὰ δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ προβῇ περαιτέρω καὶ ἐπεμβῇ εἰς διαπραγμάτευσιν Εὐρωπαϊκὴν, ἀναφυομένην ἐξ Εὐρωπαϊκῆς συνθήκης. Δὲν ἦτο λοιπὸν ἀναγκαῖον νὰ προταθῶσιν οἱ ὅροι τῆς συνθήκης ἐνώπιον τοῦ Ἰονίου Κοινοβουλίου. Ἡ κυβέρνησις τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος ἐνόμισεν ἔργον ἄριστον, νὰ ὑπογραφῇ ἡ συνθήκη ὅσον τάχιστα. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἔφερεν ἀντιῤῥήσεις εἰς τοὺς ὅρους τῆς συνθήκης. Καὶ ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις προθύμως, πιστῶς καὶ εἰλικρινῶς προσεπάθησε νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν Ἑλλάδα προτρέπουσα τὰς δυνάμεις νὰ δεχθῶσι τὰς τροποποιήσεις ἃς ἐπεθύμει, ὥστε νὰ ἀποβῶσιν οἱ ὅροι ὅσον ἔνεστιν ἧττον ἐπαχθεῖς. Πολλαὶ ἐπομένως τροποποιήσεις ἐγένοντο. Ἐν πρώτοις, ἀντὶ νὰ οὐδετερωθῶσιν ἅπασαι αἱ νῆσοι, ἡ ἐξουδετέρωσις περιωρίσθη εἰς τὴν Κέρκυραν καὶ ἄλλην τινὰ νῆσον. Ἡ Αὐτὴ Μεγαλειότης ἐπέτυχε νὰ πείσῃ τὴν Αὐστρίαν, ὥστε νὰ παραιτήσῃ ὅλως τὴν ἀπαίτησίν της. Καθ' ἣν ὡρισμένος ἀριθμὸς στρατιωτῶν ὤφειλε νὰ σταθμεύῃ ἐν τοῖς Νήσοις· νῦν δὲ ἀφῃρεῖτο πᾶς περιορισμὸς ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τοῦ στρατοῦ. Ἡ συμφωνία κατ' ἀρχὰς ἦτο ἵνα ὅλα τὰ φρούρια καταστραφῶσιν· ἀλλ' ἡμεῖς παρεστήσαμεν τῇ Αὐστρίᾳ, ὅτι τοῦτο δὲν ἦτο ἀναγκαῖον, καὶ ὅτι ὡς πρὸς τὴν κατεδάφισιν καὶ τὸν ἀφοπλισμὸν δὲν ἔχρηζε νὰ γείνῃ περισσότερον παρ' ὅσον ἀπῃτεῖτο, ἢ ν' ἀπομακρυνθῇ ὁ κίνδυνος εἰς ὃν αἱ νῆσοι ἤθελεν εἶσθαι ἐκτεθειμέναι, ἐὰν διετηροῦντο τὰ παρόντα φρούρια. Ἐπομένως τὰ παλαιὰ φρού-

ρια ἤθελον διατηρηθῇ ἀνέπαφα. Δύο μόνα φρούρια κατεστρέφοντο ἑνὸς δὲ μόνου κατεδαφίζοντο αἱ ἐπάλξεις. Ὡς πρὸς τὸ νέον φρούριον, ἠδύνατο νὰ παρατηρήσῃ ὁ ἀγορεύων ὅτι διά τινα ἔτη θόρυβος εἶχε γένει, ἵνα παρακινηθῇ ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις νὰ καταστρέψῃ αὐτὸ ὅπως ἐκεῖθεν κατασκευασθῇ ὁδός τις. Νῦν δὲ, ὅτε ἡμεῖς ἐμέλλομεν νὰ κατεδαφίσωμεν τὰς ἐπάλξεις, οἱ ταραχοποιοὶ ἐν ταῖς νήσοις ἤγειρον παράπονα διὰ τοῦτο. (Ἀκούσατε! Ἀκούσατε). Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα μεταξὺ τῶν Ἰονίων Νήσων καὶ τῆς Αὐστρίας, ἐξηγήσαμεν τῇ Αὐστρίᾳ τὰς ἐνστάσεις τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐπιθυμιῶν της, καὶ ὅτι ὁπότε αἱ Ἰόνιοι Νῆσοι συνηνοῦντο μετὰ τῆς Ἑλλάδος διάκρισις δὲν ἠδύνατο νὰ γείνῃ εἰς τὰς σημαίας, ἀλλ' ὅτι ἡ Ἰονικὴ ἔπρεπε νὰ μετατραπῇ εἰς Ἑλληνικὴν σημαίαν.

Ἡ Αὐστρία συνῄνεσεν ὥστε δι' ὡρισμένην περίοδον χρόνου τὰ περὶ ὧν εἴπομεν προνόμια νὰ διατηρηθῶσιν, μετὰ δὲ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας νὰ λάβωσι χώραν ἄλλαι συμβάσεις (Ἀκούσατε ἀκούσατε). Ὡς πρὸς τὰς 10,008 λιρ. στερ. αἵτινες ὤφειλον νὰ πληρωθῶσι κατ' ἔτος ἐκ τοῦ εἰσοδήματος τῆς τῆς Κερκύρας διὰ τὴν ἐπιχορήγησιν, ἡ τοιαύτη πρότασις ἐτροπολογήθη (Ἀκούσατε). Ὑπεστήριξεν ἄλλως τε ὅτι ἡ καταστροφὴ τῶν φρουρίων ἐκείνων δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἀπώλεια διὰ τὴν Ἑλλάδα. Τὰ φρούρια τῆς Κερκύρας, ἵνα καλῶς ὑπερασπισθῶσιν, ἀπαιτοῦσι δέκα περίπου χιλιάδας ἀνδρῶν. Ἤθελεν εἶσθαι ἐπιθυμητὸν νὰ ὑποχρεωθῇ νέα δύναμις ὡς ἡ Ἑλλὰς ὅπως ὑποστῇ τοσαύτην δαπάνην ὅσην τοιοῦτος στρατὸς ἀπῄτει; (Ἀκούσατε). Ἐὰν ἐξ ἄλλου τὰ φρούρια ἔμενον ἀνυπεράσπιστα, κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἠδύναντο νὰ καταληφθῶσιν ἐκ παρανόμου τινὸς ἐπιθέσεως, καὶ κρατηθῶσιν αἱ Νῆσοι ἐναντίον αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων (Ἀκούσατε ἀκούσατε). Ἐῤῥέθη κατ' αὐτὴν τὴν συζήτησιν ὅτι ἡ κατεδάφισις τῶν

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

φρουρίων παρεβίαζε τὰ ἄρθρα 4, 5, 9, μιᾶς Συνθήκης. Ἀλλ᾽ οὕτω δὲν ἔχει τὸ πρᾶγμα ἐπειδὴ τὸ 4ον ἄρθρον τῆς μνημονευομένης Συνθήκης ἔφερεν ὅτι ἡ παραχώρησις τῶν Νήσων εἰς τὴν Ἑλλάδα ὤφειλε νὰ γείνῃ τῇ συνδρομῇ τῆς Αὐστρίας, Γαλλίας καὶ Πρωσσίας καὶ ἡ κατεδάφισις τῶν φρουρίων ἔπρεπε νὰ λάβῃ χώραν εἰς ἐκπλήρωσιν ἑνὸς τῶν ὅρων ἐφ᾽ οἷς ἡ συγκατάθεσίς των ἐδόθη· ἡ καταστροφὴ τῶν φρουρίων ὑπῆρξεν ἑπομένως ἡ κατὰ γράμμα ἐκτέλεσις τοῦ 4ου ἄρθρου· καὶ οὐδεμία παραβίασις ἠκολούθησε οὔτε τοῦ 5ου οὔτε τοῦ 19ου ἄρθρου τῆς Συνθήκης. Ἐὰν ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις δὲν ἐνήργει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐν καλῇ πίστει, ἠδυνάμεθα νὰ λάβωμεν τὰς ἀντιρρήσεις τὰς γενομένας ἐπὶ τῶν ὅρων ὡς ἀφορμὴν ἵνα ἀποσύρωμεν τὴν περὶ παραχωρήσεως τῶν Νήσων πρότασιν. Δὲν ὑπῆρχεν ἄρθρον ἐν τῇ Συνθήκῃ τοῦ 1815 ὡς πρὸς τὴν παράδοσιν τῶν φρουρίων εἴτε ἐν ᾗ ἐδέχθημεν αὐτὰ καταστάσει, εἴτε ἐν οἱαδήποτε ἄλλῃ· παρεπονέθησαν ὅτι ἀφαιροῦμεν τὰ ἱστορικὰ τηλεβόλα ἐκ τῆς Κερκύρας ἀλλὰ τὰ τηλεβόλα ἅπερ ἀφῃροῦντο ἦσαν ἐκεῖνα ἅπερ ἡμεῖς ἐθέσαμεν· οὐδ᾽ ἐστοχάζετο ὁ ἀγορεύων ὅτι εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ προσφέρωμεν ταῦτα εἰς τὴν Ἑλλάδα παρεκτὸς τῶν καθυστερημάτων 90,000 ὅσα τῇ ἐδωρήσαμεν. Ὁ ἔντιμος ἀντιπρόσωπος (τῆς **Dumbartonshire**) εἶχε χαρακτηρίσει τὴν ἐν τῷ Ἰονίῳ Κυβέρνησιν τῆς Ἀγγλίας ὡς ἀπεχθῆ τυραννικὴν καὶ ἀνέφερε τὴν διοίκησιν τοῦ Σὶρ Θ. Μαιτλάνδου. (Ὁ Κ. Σμόλλετ ἀπαντᾷ «αὐτὸς ἐνήργει συνταγματικῶς μετὰ τῆς Γερουσίας»). Δὲν ἐνόμιζεν ὁ ἀγορεύων ὅτι τοιοῦτος χαρακτηρισμὸς ἥρμοζεν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Μαιτλάνδου· ὁπωσδήποτε ὁ ἔντιμος ἀντιπρόσωπος προέβη ὁμιλῶν περὶ διοικήσεως π α ρ η κ μ α κ ό τ ω ν π ο λ ι τ ι κ ῶ ν· ἀλλ᾽ ὁ Σὶρ Ἑρρ. Στὸρξ δὲν ἦτο τοιοῦτος· εἶχε γνω-

ρίσει ὁ ἀγορεύων αὐτὸν τὸν γενναῖον καὶ ἔντιμον ἄνδρα διὰ
πολὺ καιρὸν, καὶ ἠδύνατο νὰ βεβαιώσῃ τὴν Βουλὴν ὅτι ἠ-
γνόει ἐὰν ὁ Σὶρ Ἑρρ. Στὸρξ ἀνῆκεν εἰς τὴν μερίδα τῶν
φιλελευθέρων ἢ τῶν συντηρητικῶν. Ὁ ἔντιμος ἀντιπρόσωπος
εἶπεν ὅτι ὁ Σὶρ Ἑρρ. Στὸρξ ἦτον ὁ χείριστος ὅσων διῴκησαν
τοὺς Ἰονίους. Ἀλλ᾽ ἡ διοίκησις αὐτοῦ βεβαίως δὲν ἀξίζει
τὸν χαρακτῆρα ὃν ὁ ἔντιμος ἀντιπρόσωπος τῇ ἀπέδωκεν.
(Ἀκούσατε, ἀκούσατε)· Ἐν καιρῷ μεγάλων δυσχερειῶν καὶ
ἀπέναντι σφοδρᾶς ἀντιπολιτεύσεως ἐξεπλήρωσεν αὐτὸς τὰ κα-
θήκοντά του εἰς τρόπον ἄξιον τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ τόπου. Ἡ
δὲ ἀνάμνησις αὐτοῦ θέλει εἶσθαι καὶ ἐν ταῖς Νήσοις εὐάρεστος,
ὅταν τὰ ὀνόματα τῶν ῥᾳδιούργων λησμονηθῶσιν. (Ἀκούσατε,
ἀκούσατε). Ἐρρέθη ὅτι δὲν ἦσαν ἐκεῖ οὔτε 20 ἄνθρωποι,
οἵτινες ἤθελον λυπηθῇ διὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Ἄγγλων.
(Ἀκούσατε, ἀκούσατε). Ἀλλ᾽ ὁ ἀγορεύων ἐφρόνει ὅλως τὸ
ἐναντίον. Ἐπίστευεν ὅτι ἡ ἀναχώρησίς των ἤθελε προξενήσει
βαθεῖαν δυσαρέσκειαν. Ἴσως οἱ ἐκ τῶν ταραχῶν ἐπιζῶντες
δὲν ἤθελον δυσαρεστηθῇ, ἀλλ᾽ οὐχὶ καὶ ἡ μεγάλη πληθὺς τοῦ
λαοῦ· καθότι ἐφρόνει αὐτὸς ὅτι οὐδέποτε ἤθελεν ὁ λαὸς εὐημε-
ρήσει καὶ εὐτυχήσει μᾶλλον παρ᾽ ὅσον ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν
προστασίαν. (Ἀκούσατε, ἀκούσατε). Ἡ γνῶσις, ἣν εἶχε τῶν
νήσων τὸν ἐβεβαίου ὅτι δὲν ὑπῆρχε λαὸς εὐδαιμονέστερος ἐπὶ
τῆς γῆς, οὐδὲ ἀληθῶς μᾶλλον ἐλεύθερος παρ᾽ ὅσον ἐχρημάτι-
σαν οἱ Ἰόνιοι ὑπὸ τὴν ἡμετέραν προστασίαν. (Ἀκούσατε,
ἀκούσατε). Ηὔχετο μόνον νὰ μὴν ἔλθῃ καιρὸς νὰ μεταμεληθῶσι
μεγάλως ὅτι συνήνεσαν εἰς τοὺς πόθους ὀλίγων τινῶν,
ἵνα ἀποχωρήσωσι τῆς ἡμετέρας προστασίας. Ὁ ἔντιμος φίλος
του εἶχεν ὁμιλήσει περὶ τοῦ εὐγενοῦς λόρδου τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς
τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν εἰς τρόπον δι᾽ ὃν ὁ ἀγορεύων
ἠρυθρίασε (Γέλως). Ἐπειδὴ εἶπεν, ὅτι ὁ λόρδος Ῥῶσσελ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

εἶχε κηλιδώσει τῆς Ἀγγλίας τὸν χαρακτῆρα. Ἐπίστευεν ἀπ' ἐναντίας ὁ ἀγορεύων ὅτι ὁ λόρδος Ῥῶσσελ εἶχεν ὑψώσει τὸν χαρακτῆρα τοῦ τόπου. Λαβὼν ἀφορμὰς νὰ κρίνῃ περὶ τῶν φρονημάτων τοῦ εὐγενοῦς φίλου του, ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἄνθρωπος ἔχων ἀληθῶς ἐλευθεριώτερα φρονήματα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐπιθυμῶν ζωηρότερον νὰ προαγάγῃ αὐτά, ἐνῷ συγχρόνως ἤθελε νὰ διατηρηθῇ ὁ πρὸς τὰς συνθήκας σεβασμός. Αὐτὸς διεδήλωσεν εἰς τὸν ἀγορεύοντα ὅτι ἡ φιλελευθερία τῶν ἡμερῶν μας ἦτο ἡ παραγνώρισις τῶν διεθνῶν Συνθηκῶν («Εὖγε» ἐκ τῶν ἀντιπολιτευομένων). Ἀλλ' οἱ ἔντιμοι ἀντιπρόσωποι ἂς ἀποβλέψωσιν εἰς τὴν πορείαν τοῦ εὐγενοῦς λόρδου τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων. Ἐνῷ αὐτὸς προήγαγε παντὶ σθένει τὰς φιλελευθέρους ἀρχὰς καὶ τὴν συνταγματικὴν Κυβέρνησιν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, εἶχε συνάμα προσπαθήσει νὰ τηρήσῃ τὰς Συνθήκας ἐν πληρεστάτῃ καλῇ πίστει. («Οὐχὶ») Ἐκεῖνο δι' ὃ ὁ ἔντιμος φίλος του κατηγόρει τὸν εὐγενῆ λόρδον ἦτο, ὅτι ἀντὶ νὰ παραβῇ τὰς Συνθήκας, εἶχε πράξει κάλιστα κατ' αὐτὰς συμβουλευθεὶς τὴν Αὐστρίαν, Ῥωσσίαν καὶ Πρωσσίαν ὡς πρὸς τὴν παραχώρησιν τῶν Ἰονίων Νήσων. Καθ' ὅσον δὲ ἀπέβλεπε τὴν Ἑλλάδα εἶχον πράξει τὸ κατὰ δύναμιν ὑπὲρ αὐτῆς. Ἐφρόντισαν εἰλικρινῶς περὶ τῶν συμφερόντων της. Ἐπεθύμουν νὰ ἔχῃ Κυβέρνησιν συνταγματικὴν νὰ ἀναπτύξῃ τοὺς πόρους της, καὶ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ αὐτῆς. (Ἀκούσατε, ἀκούσατε). Κατεδίκαζον τὴν κατὰ τῶν ἄλλων ἐπικρατειῶν ἐπίθεσιν. Ἐφρόνουν δὲ ὀρθῶς καὶ δικαίως θέσαντες μεταξὺ τῶν ὅρων τῆς τῶν Νήσων παραχωρήσεως τὸ νὰ παραιτήσῃ ἡ Ἑλλὰς πάντα τὰ ἐπιθετικὰ σχέδια κατὰ τῶν γειτόνων της.

Αἱ νῆσοι ἐκεῖναι κατοικούμεναι ὑπὸ λαοῦ βιομηχάνου ἤθελον πολὺ συντελέσει εἰς ἐνίσχυσιν τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἂν ἡ Κέρκυρα ἔμελλε νὰ ἀποβῇ φωλεὰ τῶν ῥαδιούργων, καὶ καταστῇ βάσις πρὸς ἐπιχείρησιν ἐπιδρομῶν κατὰ τῶν γειτόνων, τότε ἡ παραχώρησις ἤθελε μᾶλλον συντελέσει εἰς τὴν δυσπραγίαν της καὶ ἤθελε περιπλέξει αὐτὴν μὲ τὰ εὐρωπαϊκὰ ἔθνη. (Ἀκούσατε, ἀκούσατε). Ὡς πρὸς τὰ ζητούμενα ἔγγραφα ἤθελεν εἶναι πρόσφορον νὰ κατατεθῶσιν μέχρι τέλους τοῦ Νοεμβρίου. Ἤλπιζε δὲ ὅτι ἡ Συνθήκη ἤθελεν ὑπογραφῇ μετὰ τὸ Πάσχα, καὶ τότε ἠδύναντο νὰ προσαχθῶσιν καὶ τὰ λοιπὰ ἔγγραφα.

Ὁ ΛΟΧΑΓΟΣ (ΓΕΡΒΙΣ Caht Gervis). Ἤκουσε μετὰ πολλῆς ἐκπλήξεως ὅτι λαὸς εὐτυχὴς καὶ εὐημερῶν παρεχωρεῖτο εἰς Κράτος διατελοῦν σχεδὸν ἐν ἀναρχίᾳ κατὰ προτροπὴν ὀλίγων ῥαδιούργων. Ἀκούσατε, ἀκούσατε). Αὐτὸς ἦτο πάντοτε κατὰ τῆς τοιαύτης παραχωρήσεως· ἀλλ' ἐδικαίου τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργεῖον, στοχαζόμενος ὅτι ἄλλως ἀποφασίσαν εἶχε τὴν πεποίθησιν ὅτι ἤθελε συντελέσει εἰς τὴν εὐτυχίαν καὶ οὐδαμῶς εἰς τὴν δυστυχίαν τῶν Νήσων. (Ἀκούσατε· ἀκούσατε). Βεβαίως οὐ μικρὸν ἀτύχημα εἶναι ὅτι ἡ Μ. Βρεττανία μετὰ ἡμισείας περίπου ἑκατονταετηρίδος προστασίαν ἔμελλε νὰ παραχωρήσῃ τὰς Νήσους εἰς τὴν Ἑλλάδα, διατελοῦσαν ἐν ἀναρχίᾳ, μαστιζομένην ὑπὸ τῆς λῃστείας καὶ εἰς τόσῳ ταραχώδη καὶ παραλελυμένην κατάστασιν, ὥστε τρὶς ἠπείλησαν οἱ ξένοι Πρέσβεις νὰ ἀναχωρήσωσιν. (Ἀκούσατε ἀκούσατε). Ἀλλ' ἡ Μ. Βρεττανία ἀποφασίσασα νὰ τὰς παραχωρήσῃ ὤφειλε νὰ πράξῃ τοῦτο ἐντίμως. (Ἀκούσατε, ἀκούσατε). Οὐδὲν εἶχε δικαίωμα νὰ συνομολογήσῃ συνθήκην μετὰ νεαροῦ ἡγεμόνος, φέρουσαν ὅτι αἱ νῆσοι αὗται ἤθελον ἀποτελέσει μέρος ὁλοκληρωτικὸν τοῦ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

βασιλείου του, εἶτα δὲ νὰ τὰς ἀκρωτηριάσῃ ὡ, ἤδη πράττει· (Ακούσατε, ἀκούσατε). Ἐὰν οἱ νῆσοι ἔμελλον νὰ ἀποτελέσωσι μέρος Κράτους συνταγματικοῦ καὶ ἀνεξαρτήτου, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ 3ου ἄρθρου, τί λοιπὸν ἐσήμαινεν ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ νὰ ἐπισταθμεύῃ στρατὸς ἢ στόλος εἰς ἐκείνας τὰς νήσους; (ἀκούσατε, ἀκούσατε). Παρατηρήσας τὰς διαφόρους Συνθήκας καὶ τὰ πρωτόκολλα ὅσα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς προστασίας ἐγένοντο, οὐδὲν εὕρισκε παρέχον ἡμῖν τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐπιμένωμεν ἐφ' ὅρου τοιούτου· (ἀκούσατε, ἀκούσατε). Εἶπεν ὁ προλαλήσας ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν εὐγενὴς Λόρδος σαφῶς ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Λόρδων ἐδήλωσεν ὅτι ἔμελλον νὰ καταστραφῶσι τὰ φρούρια. Ἀληθὲς ἦν ὅτι αὐτὸς ἐδήλωσεν ὡς ἀμφίβολον ἅτινα τούτων ἔπρεπε νὰ κατεδαφισθῶσιν, ἐπειδὴ ἡ Ἑλλὰς εἶχεν ὀλίγον στρατὸν, καὶ ἤθελεν εἶσθαι πειρασμός διά τινα ξένην δύναμιν νὰ καταλάβῃ τὰ φρούρια, ἐὰν ἔμελλον ὡς εἶχον νὰ μείνωσιν. Ἀλλ' ὁ εὐγενὴς Λόρδος, εἶπεν ὅλον τὸ ἐναντίον ἐκείνου, ὅπερ ὁ προλαλήσας ἐξέθηκεν. Ἀληθῶς ὑπῆρχον φρούρια ὡς τὸ ἐν Κεφαλληνίᾳ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, καὶ ἕτερα ἐν Ζακύνθῳ καὶ ἐν Κυθήροις, ἅτινα ἠδύναντο νὰ κατεδαφισθῶσιν. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἦτο ὅλως διάφορον ὡς πρὸς τὰ φρούρια τῆς Κερκύρας. Ἐπεθύμει δὲ νὰ μάθῃ ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἔλαβε πρόνοιαν, ἵνα προστατεύσῃ τὰ συμφέροντα ἐν ταῖς νήσοις τῶν προσώπων ἐκείνων, εἰς ἃ συντάξεις καὶ ἀποζημιώσεις ἐχρεωστοῦντο. (Ακούσατε, ἀκούσατε).

Ὁ Κ. ΦΟΡΤΕΣΚΥ. Εἶπεν, ὅτι καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν συντάξεων καὶ ἀποζημιώσεων, ἡ Βρεττανικὴ Κυβέρνησις ἐφρόντισε περὶ αὐτῶν, καθ' ἣν περίπτωσιν ἤθελεν αὐθῇ ἡ προστασία· ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν πληρωμὴν τῶν μισθῶν ὅταν φθάσῃ ἡ ὡρισμένη ἡμέρα· ἐγένοντο παραστάσεις περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν

Ὑπουργὸν, ὁ ὁποῖος ἀπήντησεν ὅτι οἱ ἁρμόδιαι ἀρχαὶ ἦσαν εἰς συνεννόησιν μετὰ τοῦ Μεγάλου Ἁρμοστοῦ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, καὶ ὅτι, ἂν καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τῆς μεγάλης πολιτικῆς μεταβολῆς οἱ πόροι τῶν Ἰονίων Νήσων ἐβλάβησαν προσωρινῶς καὶ ἠλαττώθησαν, ὁ Κ. Ε. Στὸρξ προσεπάθει παντὶ σθένει νὰ λάβῃ πρόνοιαν περὶ τῶν μισθῶν καὶ συντάξεων, καὶ ἔχομεν λόγους νὰ πιστεύωμεν, ὅτι οἱ δικαιοῦχοι θέλουσι πληρωθῇ. Ὡς πρὸς τὴν ἐν τῷ μέλλοντι πληρωμὴν τῶν συντάξεων καὶ ἀποζημιώσεων τῶν Βρεττανικῶν ὑπηκόων οἱ ὁποῖοι ἤθελον ἀποβάλλει τὰς θέσεις των συνεπείᾳ τῆς ἑνώσεως, ὁ ἀγορεύων ἐξέθετο πρὸ ὀλίγου καιροῦ εἰς τὸ Κοινοβούλιον τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν. Ἀνέφερεν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἔμελλε νὰ ὑποχρεωθῇ διὰ τῆς Συνθήκης νὰ πληρώσῃ ἐκείνας τὰς συντάξεις καὶ ἀποζημιώσεις τακτικῶς εἰς τὸν ἐν Κορφοῖς Πρόξενον τῆς Ἀγγλίας καὶ εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις Πρεσβευτήν. Αἱ περιπτώσεις τῆς ἀποζημιώσεως δι' ἀποβολὴν θέσεως εἶναι ὀλίγαι. Τὸ μεγαλείτερον μέρος τῶν παρατηρήσεων τοῦ εὐγενοῦς κυρίου προλαβὼν ἀπήντησεν ὁ εὐγενὴς φίλος του κ. Λάϋαρδ. Ὁ εὐγενὴς κύριος ἐθεώρησεν ὡς δεδομένον, ὅτι πάντα τὰ περιεχόμενα ἐν τῇ Συνθήκῃ τῶν μεγάλων Δυνάμεων ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῶσι κατὰ γράμμα. Ὁ εὐγενὴς ὅμως φίλος του ἐξήγησεν, ὅτι διὰ τῶν φιλικῶν προσπαθειῶν τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως πολλοὶ περιορισμοί, τοὺς ὁποίους κατ' ἀρχὰς προσεπάθησαν νὰ ἐπιβάλωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐμετριάσθησαν, καὶ ὅτι οἱ ὅροι τοὺς ὁποίους ἐπέτυχον σήμερον δὲν ἦσαν τόσον περιοριστικοί. Χωρὶς νὰ στερήσωσιν ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν στέμμα τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ στέλλῃ στρατὸν καὶ πλοῖα εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους καὶ νὰ τὰ διατηρῇ ἐκεῖ, ἔλαβον πρόνοιαν περὶ τῆς γενικῆς αὐτῶν ἐξουδετερώσεως, καὶ τοῦτο ἦτο πολλῷ μεγαλείτερον πλεονέκτημα

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ

εἰς ἀσθενῆ δύναμιν παρ' εἰς οἱανδήποτε ἄλλην. Ὁ ἀξιότιμος φίλος του Κ. Γρέγορυς ἦτο θερμὸς καὶ εἰλικρινὴς φίλος τῶν Ἑλλήνων, καὶ εἶναι γνωστὸν, ὅτι οὗτοι συναισθανόμενοι τοῦτο ἐξέλεξαν αὐτὸν ἀντιπρόεδρον τοῦ ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως συλλόγου. Ὁ ἀξιότιμος φίλος του οὐδὲν ἧττον ἤθελεν μεταχειρισθῇ ἐπωφελέστερον τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην θέσιν ἐνεργῶν, μᾶλλον ὡς μεσίτης μεταξὺ τῶν δύο μερῶν, ἢ γενόμενος συνήγορος ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς μόνου.

Ὁ ἀξιότιμος φίλος του ἠδύνατο νὰ ὑποδείξῃ εἰς τοὺς Ἰονίους, ὅτι ἀφ' οὗ ἀπεφάσισαν ν' ἀπαιτήσωσι τοιαύτην μεγάλην μεταβολὴν καὶ κατώρθωσαν αὐτὴν, δὲν ἔπρεπε νὰ προσδοκῶσιν ὅτι πάντῃ θὰ ἦσαν **couleur de rose** (ἀκούσατε, ἀκούσατε). Ἠδύνατο νὰ παραστήσῃ τὴν δυσχέρειαν εἰς ἣν εὑρέθη μεγάλη δύναμις, ἐκτελοῦσα πρᾶγμα ἄνευ προηγουμένου παραδείγματος ἐν τῇ ἱστορίᾳ, τὴν ἑκουσίαν δηλ. παραχώρησιν χώρας εὑρισκομένης εἰς χεῖρας της, ὅτι ὑπῆρχον ἄλλαι δυνάμεις, ὧν ἡ συγκατάθεσις ἦτο ἀναγκαία καὶ διάφορα συγκρουόμενα συμφέροντα, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ συμβιβασθῶσιν (ἀκούσατε, ἀκούσατε). Ἠδύνατο δὲ νὰ εἴπῃ ὅτι τοῦτο ἦτο εὐτελὴς θυσία ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ ἐθνικοῦ βίου, τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ἐπεζήτουν καὶ ὁ ὑπὲρ τῆς καταστάσεως ταύτης ἐρεθισμὸς εἶχε καταστήσει ἀδύνατον τὴν ἐπωφελῆ κυβέρνησιν τοῦ τόπου (ἀκούσατε). Ὁ ἀγορεύων ἤθελεν ὑπενθυμίσει εἰς τὸν ἀξιότιμον φίλον του, ὅτι ἡ προκειμένη μεταβολὴ ἦτο κρίσιμος, τρόπον τινὰ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἰονίων Νήσων. Κατ' ἀνάγκην τόσον σοβαρὰ καὶ μεγάλη πολιτικὴ μεταβολὴ, δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ ἐπηρεάσῃ τὰ συμφέροντα πολλῶν προσώπων, ἐν τῷ Ἰονίῳ Κράτει. Αὕτη προσέβαλε κατὰ τὸ παρὸν τὴν πίστιν τοῦ τόπου ἐκείνου, ἠλάττωσε τὸ ἐμπόριον καὶ τοὺς πόρους καὶ ἔσχεν ἀναμφιβόλως ἐπιρ-

ροὴν, ἐπὶ τοῦ βίου πολλῶν ἐν Κερκύρᾳ, οἱ ὁποῖοι ἔζων ἀπὸ τὴν προστασίαν καὶ τὴν φρουρὰν, κατέστρεψε τὴν καπηλίαν τοῦ πολιτικοῦ δημαγωγοῦ· ὁ ὁποῖος εὑρέθη «ἐπάρατος ἕνεκα τῆς εἰσακουσθείσης εὐχῆς» ἐγέννησε δυσαρέσκειαν μεταξὺ τῶν Ἰονίων καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ μεμψιμοιρῶσι διὰ τοὺς ὅ ρ ο υ ς τοὺς ὁποίους ἡ Ἀγγλία ἐθεώρησεν ἀ ν α γ κ α ί ο υ ς διὰ νὰ κατορθώσῃ τὴν ἕνωσιν. Ὁ ἀξιότιμος φίλος του ἐφαίνετο διατεθειμένος νὰ θεωρήσῃ τὸ χρηματικὸν μέρος τοῦ ζητήματος ὡς μὴ σπουδαῖον. Εἶναι ὅμως βέβαιον, ὅτι τὸ ποσὸν τῶν Βρεττανικῶν, ἢ Ἰονικῶν χρημάτων τῶν δαπανηθέντων εἰς τὰ φρούρια, εἶχε πολλὴν σπουδαιότητα εἰς τὸ μεταξὺ τῶν δύο κυβερνήσεων ζήτημα. Ἀνέφερε, ὡς εἰκὸς, περὶ τῶν νεωτέρων ἔργων καὶ οὐχὶ περὶ σεβαστῶν οἰκοδομῶν οἷα ἡ Ἀκρόπολις τῆς Κερκύρας, τὴν ὁποίαν δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἐγγίξουν. Εἰς ἐτησίας δόσεις ἡ Ἰονικὴ κυβέρνησις ἐδαπάνησεν εἰς τὰ Κερκυραϊκὰ φρούρια περὶ τὰς **250,000** λίρας. (Ὁ λοχαγὸς Γέρβις λέγει· περὶ τὰς **300,000** μέχρι τοῦ **1848**). Τὸ ἀξιότιμον μέλος εὑρίσκεται εἰς ἀπάτην. Τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ἀναφέρει περιελάμβανεν ἄλλας στρατιωτικὰς δαπάνας ἐκτὸς τῆς δαπάνης τῶν φρουρίων. (Λοχαγὸς Γέρβις· μόνον διὰ τὰ φρούρια). Εἶναι γεγονὸς, ὅτι ἡ Ἀγγλία δὲν ἐπέμεινεν καθολοκληρίαν εἰς τὰ δικαιώματα τὰ ὁποῖα ἀπήλαυεν διὰ τῆς Παρισινῆς συνθήκης καὶ ἐδείχθη ἐν γένει λίαν συγκαταβατικὴ διὰ τὰς ἕνεκεν στρατιωτικῶν δαπανῶν ἀπαιτήσεις της. Διαρκούσης τῆς προστασίας ἡ Βρεττανικὴ κυβέρνησις ἀπήτησε παρὰ τῶν Ἰονίων, ἕνεκα στρατιωτικῶν λόγων πλέον τῶν **250,000** λιρῶν κατ' ἔτος, ἐνῷ ἐδαπάνα ἔτι διπλάσια καὶ τριπλάσια. Ἤθελεν εἰπεῖ ἤδη ὀλίγας λέξεις, ὡς πρὸς τὴν διοίκησιν τῶν Νήσων παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἀποικιῶν καὶ τὴν κατάστασιν ἐν ᾗ ἀπεχωρίζοντο. Ἡ διοίκησις ἐν γένει,

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

δὲν ἦτο ἀπηλλαγμένη σφαλμάτων, ὑπό τινας ἐπόψεις δὲν ἠδύνατο νὰ φέρῃ αὐστηρὰν ἐξέλεγξιν. Ἂν ὅμως κρίνωμεν αὐτὴν δικαίως, καὶ τὴν παραβάλλωμεν μὲ τὴν διαγωγὴν ἄλλων κυβερνήσεων, ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις, δὲν ὑπάρχει λόγος διὰ τὸν ὁποῖον νὰ καταδικασθῇ παρὰ τοῦ Κοινοβουλίου, ἢ καὶ παρ' αὐτῶν τῶν Ἰονίων. Αἱ δυσχέρειαι ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ὁποίων ἡ Ἀγγλία ἀνέλαβεν τὴν κυβέρνησιν τῶν νήσων πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν. Εὕρομεν τὸν λαὸν διεφθαρμένον, ἕνεκα κακῆς διοικήσεως ὁλοκλήρων ἑκατονταετηρίδων καὶ διὰ μακρᾶς περιόδου ἀναρχίας· ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἰδιοκτησία ἦσαν ἀβέβαια· ἡ γεωργία καὶ τὸ ἐμπόριον ἦσαν ἐν κακῇ καταστάσει, καὶ δὲν ὑπῆρχεν οὔτε νόμος, οὔτε τάξις ἐν τῷ τόπῳ. Ἡ κυβέρνησις ἐπί τινος χρόνου ἦτο ἀναμφιβόλως δεσποτική, ἀλλ' ἦτο ἰσχυρά, ἀποτελεσματικὴ καὶ ἀφιλοκερδής. Σκοπὸς τῆς βρεττανικῆς κυβερνήσεως ἦτο πάντοτε ἡ προαγωγὴ τῆς εὐδαιμονίας τῶν Ἰονίων Νήσων καὶ σπανίως, ἂν συνέβη τοῦτό ποτε, ἐθυσιάσθησαν συμφέροντα τῶν Ἰονίων, ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς προστασίας· (ἄκουσον, ἄκουσον). Ἐπὶ τέλους συνεπείᾳ ἐπιθυμίας ἐκδηλωθείσης παρ' αὐτῶν τῶν Ἰονίων, ἀπενεμήθη εἰς αὐτοὺς σύνταγμα παρὰ πολὺ φιλελεύθερον. Ἂν καὶ ἀνώμαλος ἡ μορφὴ αὔτη τῆς κυβερνήσεως, δὲν εἶχεν ὅμως εἰμὴ καλὸν σκοπόν. Ἡ πρώτη χρῆσις τοῦ νέου τούτου συστήματος ἦτο τὸ νὰ στρέψουν αὐτὸ κατὰ τῆς προστάτιδος δυνάμεως. Μετά τινα πεῖραν τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων ὁ τότε διευθύνων τὴν κυβέρνησιν τῆς Α. Μ. ὁ λόρδος Δέρβυ, ἀπέστειλε τὸν ἀξιότιμον ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸν (Γλάδστωνα) νὰ προτείνῃ εἰς τοὺς Ἰονίους μεταρρυθμίσεις περὶ τὸ σύνταγμα, τὰς ὁποίας ἠρνήθησαν νὰ παραδεχθῶσιν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν ἕνωσιν, ἡ ὁποία ἐπετεύχθη. Ἡ θέσις τοῦ βρεττανοῦ ἀντιπροσώπου

ἦτο μᾶλλον παθητική, ἢ ἐνεργητική. Δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ προσπαθῇ μετὰ καλῆς πίστεως καὶ εἰλικρινείας νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ σύνταγμα καὶ νὰ ὑποφέρῃ μεθ' ὅσης ἦτο δυνατὸν ὑπομονῆς, τὸν ἐρεθισμὸν καὶ τὰς προκλήσεις, εἰς ἃς ἦτο ἀκαταπαύστως ἐκτεθειμένος. Τοιαύτη ἦτο ἡ διαγωγὴ τῶν Μ. Ἁρμοστῶν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, καὶ ἰδίως τοῦ εὐγενοῦς φίλου του Κ. Ε. Στόρξ. Εἰς τὰ ἔγγραφα τοῦ Κοινοβουλίου ὑπῆρχεν ἔκθεσις μέλους τῆς Ἑλληνικῆς βουλῆς ἐπισκεφθέντος κατὰ τὰς ἐκλογὰς τὴν Κεφαλληνίαν. Ὁ βουλευτὴς οὗτος ἐξέφρασε τὴν ἔκπληξίν του διὰ τὴν ἀμεροληψίαν τῆς κυβερνήσεως, ἀπέναντι τῶν πικρῶν καὶ φιλοταράχων ἀντιπάλων της, καὶ τὸν θαυμασμόν του διὰ τὴν ἔξοχον κατάστασιν τοῦ τόπου. Τοῦτο ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀπόδειξις ὑπὲρ τῶν ἀφιλοκερδῶν προσπαθειῶν τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, ὅπως πληρώσῃ ἀπέναντι τῶν Ἰονίων τὰ σχεδὸν ἀδύνατα καθήκοντά της· (ἀκούσατε, ἀκούσατε). Ὅτε δὲ παρουσιάσθη κατάλληλος εὐκαιρία ὅπως παραχωρήσωμεν εἰς τοὺς Ἰονίους τὸ δῶρον, τὸ ὁποῖον τὸ ὁποῖον τόσον ἐπεζήτουν, ἡ κυβέρνησις τῆς Α. Μ. δὲν παρημέλησε τὴν εὐκαιρίαν. Οἱ Ἰόνιοι δὲν εἶχαν παρὰ νὰ κάμουν ὀλίγας θυσίας ἑνώσεως καὶ εὐημερίας, ὅπως ἐξασφαλίσωσι τὴν πληρωμὴν τῶν ἐθνικῶν καὶ πατριωτικῶν πόθων των· (ἀκούσατε, ἀκούσατε). Ἡ φωνὴ ὑπὲρ τοῦ χωρισμοῦ ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας καὶ ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ἂν καὶ υἱοθετηθεῖσα παρὰ πολιτῶν τυχοδιωκτῶν, ἀντήχει, ὡς ἐφρόνει ὁ ἀγορεύων εἰς τὰ στήθη τῶν πεπαιδευμένων τάξεων καὶ τὸ σύνολον τοῦ λαοῦ· (ἀκούσατε, ἀκούσατε). Ἤλπιζε δὲ ὅτι οἱ Ἰόνιοι ἤθελον διεξέλθει σῶοι καὶ θριαμβευτικῶς τὴν κρίσιμον περίοδον, ἡ ὁποία θέλει ἐπακολουθήσει καὶ ὅτι ἤθελον ἀναπτυχθῆ καὶ γείνει εὐδαίμων, εὐτυχὴς καὶ εὐδιοίκητος λαός· (ἄκουσον, ἄκουσον). Ἐφρόνει ὅτι ἤθελον

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ἐνθυμεῖσθαι μὲ εὐγνωμοσύνην, τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἡ Ἀγγλία τοὺς ἐκυβέρνησε καὶ τὸν τρόπον δι' οὗ ἱκανοποίησε τοὺς ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως πόθους των. Ἤλπιζεν ὅτι ἤθελον ἐξαλείψει ἀπὸ τὴν συνείδησίν των, ὅσον τὸ δυνατὸν τὰ ῥητορικὰ ἐλατήρια ὑπὲρ τῆς δυσαρεσκείας, τὰ ὁποῖα ἀκούουν παρά τινων μερῶν καὶ παρὰ τοῦ ἀντιπροέδρου τοῦ συλλόγου τῆς ἑνώσεως.

Κ. ΦΙΤΖΙΓΕΡΑΛΔ. Ἂν καὶ ἐλυπεῖτο ὅτι ἡ συζήτησις ἐγένετο παρόντων ὀλίγων βουλευτῶν, λαμβάνει οὐδὲν ἧττον τὴν εὐκαιρίαν διὰ νὰ εἴπῃ ὀλίγας λέξεις, καθ' ὅσον τελευταίαν ἤδη φορὰν ἐπρόκειτο νὰ συζητήσουν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ συζητήσῃ τὸ περὶ παραχωρήσεως ζήτημα πρὸ πολλοῦ παρελθόν. Ὁ ἀξιότιμος προαγορεύσας ὑπεστήριξεν ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς Βρεττανικῆς δεσποτείας εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους, ἦτο τὸ νὰ καθιερώσῃ ἓν εἶδος παραδείσου· ὅτι τακτικὴ κυβέρνησις ἀντικατέστησε τὴν ἀταξίαν, ὅτι αἱ γενόμεναι ὁδοὶ περιεποίησαν μεγάλα εὐεργετήματα εἰς τὰς νήσους. Ἀλλ' ὁποία ἐν τῷ μεταξὺ τούτων ὑπῆρξεν ἡ κατάστασις τῆς Ἑλλάδος; Δὲν ὑπῆρχεν κράτος ἐν τῇ Εὐρώπῃ εἰς τὸ ὁποῖον ἔλαβον ὀλιγωτέραν πρόνοιαν περὶ τῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ παρ' ἐν Ἑλλάδι, καὶ ἐν τούτοις ὁ ἀξιότιμος κύριος, εἶπεν, ὅτι ἀφοῦ κατέστησεν εὐδαίμονας τοὺς Ἰονίους διὰ τῆς Βρεττανικῆς διοικήσεως, ἔμελλεν ἤδη νὰ ἐγκαταλείπῃ τὴν προστασίαν καὶ νὰ ἑνώσῃ αὐτὰς μετὰ χώρας πρὸ πολλοῦ ὑπὸ τῆς ἀναρχίας πιεζομένης. Ἐφρόνει ὅτι ἡ παροῦσα περίπτωσις, εἶναι ἐξ ἐκείνων εἰς τὰς ὁποίας ἀνεμίχθη ἡ κυβέρνησις, χωρὶς νὰ κάμῃ κανὲν καλόν, ἀλλ' ἐκθέσασα τὴν πίστιν καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ τόπου τούτου. Ποία ἦτον ἡ πορεία τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος μετὰ τὴν καθαίρεσιν τοῦ προηγουμένου βασιλέως;

Ὁ ἀγορεύων δὲν ἤθελε ν' ἀναφέρῃ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις περιέφερε καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα κατακυροῦσα αὐτὸ εἰς τὸν προσφέροντα καλλιτέρας προτάσεις· (ἀκούσατε, ἀκούσατε).

Ἐφρόνει ὅτι οἱ ὑπουργοὶ τῆς Βασιλίσσης ἐξέθεσαν βαρέως τὸν τόπον τοῦτον, ἐπιτρέψαντες χάριν ἰδιαιτέρων σκοπῶν, ν' ἀναμιχθῇ μὲ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν τὸ ὄνομα μέλους τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας τῆς Ἀγγλίας, ἐνῷ ἐγίνωσκον καλῶς ὅτι ὁ πρίγκηψ οὗτος οὐδέποτε ἤθελε δεχθῇ τὸν Ἑλληνικὸν θρόνον, καὶ ὅτι τὸ ὄνομά του ἐρρίφθη μόνον εἰς τὸ μέσον διὰ νὰ καταστραφῶσιν αἱ ἀξιώσεις Ῥώσσου πρίγκηπος (ἀκούσατε, ἀκούσατε). Ἐκπλειστηριάσασα τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην ἡ κυβέρνησις εὗρε τέλος πάντων πρίγκηπα δυνάμενον νὰ δεχθῇ αὐτό, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῷ ὅρῳ τῆς πραγματικῆς ἑνώσεως τῆς Ἑπτανήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος· ἐπείσθη νὰ μεταβῇ κατεπειγόντως εἰς Ἑλλάδα πρὶν ἢ ἐκτελεσθῇ ἡ πραγματικὴ ἕνωσις. Ἡ κυβέρνησις ὤφειλε νὰ γνωρίζῃ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ὅτι ὁ ὅρος οὗτος εἶχε συμφωνηθῆ, ὅτι ἦτο ὅρος τοῦ ὁποίου ἡ πλήρωσις δὲν ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς θελήσεώς της ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων. Ἑπομένως ἡ κυβέρνησις ὤφειλε ν' ἀπευθυνθῇ πρὸς τὰς Δυνάμεις ἐκείνας ὅπως ἐπιτύχῃ διὰ τῆς συγκαταθέσεώς των τὴν τροποποίησιν τῶν συνθηκῶν τοῦ 1815. Ἀλλ' αἱ Δυνάμεις αὗται ἤθελον συμφωνήσει περὶ τῆς ἑνώσεως, ἐπὶ ὅροις οὓς ἡ κυβέρνησις δὲν ἦτο ὑπόχρεως ν' ἀποδεχθῇ. Πρῶτον σφάλμα τῆς κυβερνήσεως ἐθεώρει ὅτι, γενομένης συμφωνίας ὅτι ἔμελλε νὰ λάβῃ χώραν πραγματικὴ ἕνωσις μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ἡ κυβέρνησις ἔπεισε τὸν βασιλέα τῆς Ἑλλάδος νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τοιουτοτρόπως νὰ ἐκτεθῇ πρὶν ἢ γείνῃ ἡ ἕνωσις. (Λαϋάρδος. Ὄχι). Ὁ ἀξιότιμος κύριος ὡμίλησεν ἤδη καὶ ἡ κραυγὴ «ὄχι» δὲν εἶναι ἀπάντησις ἀλλ' ὅλως διόλου ἀπρεπής. Ὁ ἀγορεύων παρατήρησεν ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἐκράτει ση-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

μειώσεις, καὶ ἂν ὁ ἀξιότιμος οὗτος κύριος ἤθελε δώσει εἰς
αὐτὸν αὔξεις, δὲν ἀμφέβαλλεν ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἤθελε λάβει τὴν
ἀναγκαίαν ἀπάντησιν. Ἡ καλὴ πολιτικὴ τῆς κυβερνήσεως
ἦτο προφανὴς καὶ ἐκ τῆς γενομένης ἑνώσεως. Εἶπον εἰς τοὺς
Ἰονίους καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὅτι ἐπρόκειτο νὰ γείνῃ
πραγματικὴ μεταξὺ αὐτῶν ἕνωσις, ἀλλ' οὐδεὶς λόγος ἐγένετο
περὶ ὅρων. Δὲν εἶχον πληροφορηθῆ ὅτι ἡ ἕνωσις θὰ ἦτο τοι-
αύτη ὥστε ἀμφότεροι νὰ τὴν θεωροῦν οὐχὶ ὡς πλεονέκτημα,
ἀλλ' ὡς αἶσχος· (ἀ κ ο ύ σ α τ ε, ἀ κ ο ύ σ α τ ε). Ἡ κυβέρ-
νησις ἠναγκάσθη ν' ἀρχίσῃ διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Αὐ-
στρίας καὶ τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, καὶ συνῆψε
συμφωνίας καθ' ἃς μόνον αἱ Ἰόνιοι νῆσοι ἠδύναντο νὰ ἑνω-
θῶσι μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Πρῶτος ὅρος τῶν συμπεφωνημένων
ἦτο ἡ κατεδάφισις τῶν φρουρίων. Ἐπεθύμει ὁ ἀγορεύων νὰ
τῷ δείξῃ ἡ κυβέρνησις μίαν συνθήκην, ἢ ὅρον, οἱασδήποτε
συνθήκης, δι' ὧν εἶχε δικαίωμα νὰ καταστρέψῃ τὰ φρούρια
ἐκεῖνα· (ἀ κ ο ύ σ α τ ε, ἀ κ ο ύ σ α τ ε). Δυνάμει τῆς συνθή-
κης δι' ἧς ἐλάβομεν κατοχὴν τῆς προστασίας τῶν Ἰονίων νή-
σων καὶ δυνάμει τῆς ὁποίας ἐδικαιούμεθα νὰ κατέχωμεν τὰ
φρούρια, ὑπεχρεώθημεν νὰ διαθέσωμεν ὀλίγα χρήματα, τὰ
ὁποῖα ἔπρεπε νὰ λάβωμεν παρὰ τῶν Ἰονίων νήσων πρὸς
διατήρησιν τῶν φρουρῶν. Ἠρνεῖτο ὅτι εἴχομεν τὸ δικαίωμα
νὰ τὰ κατεδαφίσωμεν. Ἦτο ἐντελῶς νόμιμον νὰ λέγῃ ἡ Αὐ-
στρία « Ἡμεῖς δὲν θὰ συγκατατεθῶμεν εἰς τὴν μετὰ τῆς Ἑλ-
λάδος ἕνωσιν τῶν Ἰονίων νήσων, ἂν δὲν καταστραφῶσι τὰ
φρούρια» ἀλλ' ὅταν ὁ ὅρος οὗτος ἐπροτείνετο εἰς τὴν κυβέρ-
νησίν μας, ἡ μόνη των ἀπάντησις ἦτο, «Ὑπὸ τοιαύτας πε-
ριστάσεις ἡ ἕνωσις τῶν Ἰονίων νήσων μετὰ τῆς Ἑλλάδος
εἶναι ἀδύνατος, καθότι δὲν ἔχομεν δικαίωμα νὰ καταστρέ-
ψωμεν ὅτι ᾠκοδομήσαμεν ; Ὁ ἀγορεύων τὸ ἀρνεῖται. Ἠ-
δυνάμεθα νὰ δαπανήσωμεν μέγα ποσὸν χρημάτων εἰς τὴν
βελτίωσιν καὶ μεταβολὴν τῶν φρουρίων, ἀλλ' ἐὰν τὰ κατη-
δαφίζαμεν δὲν ἠδυνάμεθα νὰ τὰ ἐπαναφέρωμεν εἰς τὴν ἀρ-
χικήν των κατάστασιν. Καταστρέφοντες ὅμως τὰς βελτιώσεις
μας ἠθέλαμεν καταντήσει τὰ φρούρια, ὄχι ὑποφερτά, ἀλλ'

ὅλως ἄχρηστα· (ἀ κ ο ύ σ α τ ε). Δὲν εἴχομεν δικαίωμα νὰ
τὰ καταστρέψωμεν καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην καὶ οἱ Ἕλλη-
νες καὶ οἱ Ἰόνιοι, εἶχον δικαίωμα νὰ παραπονῶνται καθ' ἡ-
μῶν. Ἐκτὸς τούτου ὅταν ἡ κυβέρνησίς μας ἔκαμεν λόγον περὶ
τῆς ἑνώσεως τῆς Ἑπτανήσου, δὲν εἶπεν οὔτε εἰς τοὺς Ἰονί-
ους, οὔτε εἰς τοὺς Ἕλληνας ὅτε ἔμελλον νὰ λάβουν κατοχὴν, ἐν
ᾗ ὅσα ἡμεῖς ἀνεγείραμεν ἐπὶ πολλὰ ἐφεξῆς ἔτη καὶ τὰ ὁποῖα
ἐθεωροῦμεν ὡς σπουδαῖα διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν Νήσων,
πάντα ταῦτα ἔμελλον νὰ καταστραφῶσιν καὶ ὅτι ἐπρόκειτο νὰ
παραδώσωμεν εἰς αὐτοὺς, οὐχὶ μεγάλα στρατιωτικὰ ὑποστη-
ρίγματα, ἀλλὰ σωροὺς ἐρειπίων· (ἀκούσατε, ἀκούσατε). Ἐ-
κτὸς τούτου, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν οὐδετερότητα τί συνέβη ; Ἡ
κυβέρνησίς μας εἶπεν εἰς τοὺς Ἰονίους, ὅτι ἔμελλον νὰ ἑνω-
θῶσι μὲ τοὺς Ἕλληνας, εἶπεν εἰς τοὺς Ἕλληνας ὅτι ἔμελ-
λον ν' αὐξήσωσι τὴν ἐπικράτειάν των διὰ τῆς προσθήκης
ταύτης, ἀλλὰ δὲν εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὅτι, ἵνα διατηρήσωσι τὸ
κράτος των δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ στείλωσιν ἐκεῖ ἓν κἂν
τάγμα πέραν τῶν ἀναγκαίων δυνάμεων, ἕνεκα ἀστυνομικῶν
λόγων, οὐδ' εἶπεν εἰς τοὺς Ἰονίους ὅτι, ἐκτὸς ὀλίγων ἀστυνο-
μικῶν κλητήρων δὲν ἤθελον ἔχει, φυσικῶς, ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁ-
ποῖον αὐτοὶ μετὰ μακρὰν κατοχὴν ὁποία ἡ ἡμετέρα, ἀπέ-
βλεπον, ἔννοῶ φρουρὰν μὲ ὅλην τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν
λαμπρότητα τὰ ὁποῖα παρακολουθοῦν τὴν παρουσίαν τῆς
φρουρᾶς· (ἀκούσατε, ἀκούσατε). Ἀλλ' ὑπῆρχε πρὸς τούτοις
καί τι ἄλλο χειρότερον καὶ μᾶλλον ἀξιόμεμπτον. Ὁ ἀγο-
ρεύων ἀνέφερε τὰς ἐμπορικὰς συμφωνίας ἐφ' οἷς ἐγένετο ἡ
ἕνωσις. Τῷ ὄντι ὑπῆρχεν ἡ πρόθεσις τοῦ νὰ ἑνωθῶσιν αἱ
Ἰόνιοι Νῆσοι μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ὡς μέλλος τοῦ Ἑλληνικοῦ
βασιλείου, νὰ ὑπόκεινται εἰς τοὺς αὐτοὺς νόμους, νὰ ἔχωσι
τὰς αὐτὰς σχέσεις μετὰ τῶν ξένων Δυνάμεων, τοὺς αὐτοὺς
πόθους καὶ τὰ αὐτὰ συμφέροντα εἰς τὸ μέλλον. Ἀλλ' ἡ κυ-
βέρνησίς μας δὲν ἔπραξε κανὲν ἀπὸ ταῦτα. Εἶπεν εἰς τὴν Ἑλ-
ληνικὴν κυβέρνησιν ὅτι ἔπρεπε νὰ στερηθῇ πᾶσαν ἐξουσίαν,
ὡς πρὸς τοὺς ἐμπορικοὺς κανονισμοὺς καὶ τὴν παραδοχὴν
ξένων πλοίων εἰς τοὺς Ἰονίους λιμένας· (ἀκούσατε, ἀκούσατε).

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ἐν ἑνὶ λόγῳ ἡ κυβέρνησις κατεχράσθη τὴν ἐξουσίαν της ὡς πρὸς τὰ φρούρια. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐξουδετέρωσιν τῶν Ἰονίων νήσων, ἔπραξεν ὅ,τι ἦτο ἐπικίνδυνον εἰς αὐτὴν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐν ᾧ ὡς πρὸς τοὺς ἐμπορικοὺς κανονισμοὺς ἔκαμεν ὅτι ἦτο δυνατὸν διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν μέλλουσαν εὐημερίαν τῶν Ἰονίων Νήσων· (ἀκούσατε, ἀκούσατε). Ἔπραξε δὲ ὅλα ταῦτα ἄνευ σκιᾶς ἐξουσίας καὶ ἄνευ δικαιώματος. Πράττουσα δὲ ταῦτα ἐξηπάτησε συγχρόνως καὶ τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς Ἰονίους. Συνέπεια δὲ τούτων εἶναι ὅτι παραδίδει εὐδαίμονα κατοχὴν τοῦ Βρεττανικοῦ Στέμματος εἰς μακρὸν μέλλον ἀναργίας καὶ ἐπαναστάσεως· (ἀκούσατε, ἀκούσατε).

ΓΛΑΔΣΤΩΝ (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Φοβοῦμαι μήπως δὲν εἶναι οὔτε ὠφέλιμον, οὔτε εὐπρεπὲς διὰ τὸ Κοινοβούλιον, νὰ παρατείνηται ἡ συζήτησις μὲ τὸν τρόπον τὸν χαρακτηρίσαντα αὐτὴν μέχρι τοῦδε, τουτέστι διὰ τῶν ἀγορεύσεων ἀξιοτίμων μελῶν, οἱ ὁποῖοι ἐρχόμενοι εἰς τὸ Κοινοβούλιον περὶ τὸ ἑσπέρας, ἦσαν ἀπόντες κατὰ τὰς ἄλλας ὥρας καὶ οἱ ὁποῖοι ἀπαντῶσιν εἰς λόγους, τοὺς ὁποίους δὲν ἤκουσαν καὶ προτείνουν ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ὡς μὴ ἔχοντα τὸν τόπον των, δὲν ἤθελον μεταχειρισθῆ ἂν καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἀντὶ νὰ ἦναι ἐντὸς τοῦ τόπου των, ἐκάθηντο εἰς τὰς ἕδρας των, ἐν καιρῷ τῶ ἀγορεύσεων τῶν ὑπευθύνων λειτουργῶν τοῦ Στέμματος. Χαίρω πάντοτε ὁσάκις ἀκούω τὸν ἀξιότιμον προαγορεύσαντα, ἀλλὰ φρονῶ ὅτι ἡ Βουλὴ ἤθελε στερηθῆ μέγα μέρος τοῦ ἀπείρου πλεονεκτήματος τῆς ἀκροάσεως τοῦ λόγου του, ἂν τὸ ἀξιότιμον τοῦτο μέλος ἦτο παρὸν, ὅτε ὁ ἔντιμός φίλος μου ὁ ὑφυπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν (Λαϋάρδ) καὶ ὑφυπουργὸς τῶν ἀποικιῶν ἀπήντησεν εἰς τὸ Κοινοβούλιον· (**addressed the House**). Παραδέχομαι ὅτι καὶ ἐγὼ εὑρίσκομαι τρόπον τινὰ εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν (γέλως). Δὲν ἔρχομαι ὅμως ὡς ἐθελοντὴς νὰ δώσω πληροφορίας εἰς τὸ Κοινοβούλιον, (**but j am not volunteering to instruet the Housse**). ἀλλὰ λαμβάνω τὸν λόγον ἁπλῶς ἐν ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεως τῆς βασιλίσσης (**jam simply rising on the part of the Covernment**) διὰ νὰ ἀπαντήσω εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ

ἀξιοτίμου μέλους. Ὡπωσδήποτε εἶχον τὸ πλεονέκτημα ν' ἀκούσω τὴν ἀξιόλογον ἀγόρευσιν τοῦ ἀξιοτίμου φίλου μου ὑφυπουργοῦ τῶν ἀποικιῶν, καὶ ὀφείλω νὰ εἴπω, ὅτι καθόσον ἐνθυμοῦμαι τὸ περιεχόμενον τῆς ἀγορεύσεως ταύτης, ἐπεθύμουν νὰ ἀναλάβω τὴν εὐθύνην αὐτῆς, ὡς ἀρρενωποῦ, δικαίας, ἀμερολήπτου καὶ φιλελευθέρας ἐκθέσεως τῆς ἡμετέρας πολιτικῆς, ὡς πρὸς τὰς Ἰονίους Νήσους καὶ ἀνταξίας τοῦ ἀξιοτίμου φίλου μου, ἐμαυτοῦ καὶ τοῦ ὑπουργείου, τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ· (ἀκούσατε, ἀκούσατε). Ὁ ἀξιότιμος πολιτευόμενος φίλος μου φαίνεται φρονῶν, ὅτι ὑπάρχει μεγάλη ἀσυνέπεια εἰς τὰς ἐξηγήσεις τοῦ ἀξιοτίμου φίλου μου. Ὁ ἀξιότιμος φίλος μου παρέστησεν, ὅτι ὁ λαὸς τῶν Ἰονίων Νήσων ἀπήλαυσε μεγάλα εὐεργετήματα ὑπὸ τὴν Βρεττανικὴν διοίκησιν καὶ ἐν τούτοις εἶχε κυριευθῆ ὑπὸ ἀκάθεκτον ἐπιθυμίαν, ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἑνώσεως. Τὸ γεγονὸς τοῦτο φαίνεται παράδοξον καὶ ἀσυνεπὲς εἰς τὸν ἀξιότιμον φίλον μου. Ἐγὼ δὲ τοὐναντίον ἰσχυρίζομαι, ὅτι εἰς τὴν ἀγόρευσίν του δὲν ὑπάρχει οὔτε παράδοξον οὔτε ἀσυνεπές. Διότι ἐπὶ τέλους τὰ ὑλικὰ πλεονεκτήματα δὲν ἀπαρτίζουν τὸ σύνολον τοῦ βίου ἑνὸς λαοῦ. Ὑπάρχει τι ἐν τῇ καρδίᾳ, ἐν τῷ πνεύματι, ἐν ταῖς παραδόσεσι καὶ τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πάντοτε ὑπεστήριξα, ὅτι οἱ Ἰόνιοι τοὺς ὁποίους ἄλλοτε ἐσυνειθίζομεν νὰ μεμφώμεθα διὰ τὴν ἐπιθυμίαν ὑπὲρ τῆς τῶν ὁμοφύλων των ἑνώσεως, οἱ Ἰόνιοι οὗτοι, λέγω, ἤθελον εἶσθαι οἱ ταπεινότεροι τῶν ἀνθρώπων, ἂν δὲν ἐπόθουν νὰ συμμερισθῶσι τοὺς πολιτικοὺς καὶ ἐθνικοὺς πόθους τῶν ἀδελφῶν των. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οἱ φαῦλοι ἐκ τῶν Ἰονίων, ἐκαπηλεύοντο τὸ ἐῤῥιζωμένον τοῦτο αἴσθημα τῆς τιμίας καὶ ἀγαθῆς μερίδος τοῦ Ἰονικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ πλησιάσας ὅλας τὰς τάξεις, ὅλα τὰ πολιτικὰ κόμματα καὶ ὅλας τὰς βαθμίδας τοῦ λαοῦ, δὲν ἠδυνήθην νὰ εὕρω ἄλλην διαφορὰν μεταξὺ τοῦ λαοῦ, εἰμὴ μόνον ὅτι πάντες μὲν ἐπιθυμοῦσι τὴν μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἕνωσιν, ἀλλ' οἱ μὲν ἀγαθοὶ πολῖται αἰσθάνονται αὐτὴν, ἐν ᾧ οἱ φαῦλοι τὴν καπηλεύονται· (ἀκούσατε, ἀκούσατε).

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως τῆς βασιλίσσης ἐπὶ τοῦ Ἰονίου ζητήματος πρὸ πολλοῦ ἐτέθη εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦ τόπου. Ὅτε δὲ ἡ Κυβέρνησις ἔλαβε τὴν ὁριστικὴν περὶ τούτου ἀπόφασιν ἔκαμε γνωστὸν τοῦτο καὶ εἰς τὸ Κοινοβούλιον. Ὑπῆρξεν εἴς τινας ἡ διάθεσις νὰ παραποιηθῶσιν, ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἔμελλε νὰ διαπραγματευθῇ ἐν σκότει καὶ παραβύστῳ καὶ ὅτι ἡ Ἀγγλία ἔμελλε νὰ στερηθῇ τῆς προστασίας.

Τὰ πράγματα ὅμως ἀναιροῦν τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον. Καθ' ὅλην τὴν προηγουμένην Σύνοδον ἡ πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως ἦτο φανερὰ ὡς ἡ ἡμέρα. Ἐὰν οἱ ἀξιότιμοι κύριοι ἦσαν ἐναντίοι τῆς παραχωρήσεως, διατί νὰ μὴ ἀναφερθῶσι πρὸς τὸ Στέμμα, ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Δὲν ἐγένετο παράκαιρος ὑποχρέωσις διὰ νὰ ἐξαναγκασθῇ τὸ Στέμμα (ὢ, ὢ) ἀφοῦ πολὺ ὕστερον ἦτο εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Κοινοβουλίου νὰ νὰ ἐπεμβῇ καὶ ἐμποδίζῃ τὰς ἐνεργείας τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

Διατί δὲν προεκαλέσατε εἰλικρινῶς βραδύτερον τὴν γνώμην τοῦ Κοινοβουλίου. Εἶναι πολὺ πιθανὸν ὅτι οἱ ἀξιότιμοι ἀντιπολιτευόμενοι δὲ εἶχον τὴν αὐτὴν γνώμην ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Ὑπάρχει ἔξοχον διακεκριμένον πρόσωπον τῆς ἀντιπολιτεύσεως, μετὰ τοῦ ὁποίου συνεννοήθην ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ ὅστις ὤφειλε νὰ ἦναι ὄργανον τῶν ἀξιοτίμων μελῶν τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἐὰν ἦτο ἐναντίος εἰς τὴν παραχώρησιν τῶν Ἰονίων Νήσων, ἐννοῶ τὸν ὑπουργὸν τῶν ἀποικιῶν ἐν τῇ Κυβερνήσει τοῦ λόρδου Δέρβυ. Διατί αὐτὸς δὲν εἶναι εἰς τὴν ἕδραν του τὸ ἑσπέρας τοῦτο; Διατί ἀφίνει εἰς τὸν ἀξιότιμον Κ. Φιτζιγέραλδ καὶ εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Δημοσίων Ἔργων ἐν τῇ Κυβερνήσει τοῦ λόρδου Δέρβυ νὰ διεκδικῶσι τὸν τίτλον τοῦ ἑπτανησιακοῦ λαοῦ νὰ μένῃ ὑπὸ τὸ βρεττανικὸν Στέμμα; Ὁ. Κ. Λύττων οὐδέποτε ἤνοιξε τὸ στόμα του διὰ νὰ ἀντείπῃ κατὰ τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν παραχώρησιν τῶν Ἰονίων Νήσων.

Καὶ ἐν τούτοις αὐτὸ εἶναι τὸ καταλληλότερον πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἂν εἶχεν ἐναντίαν γνώμην, θὰ ἦτο εἰς τὴν ἕδραν του τὴν ἑσπέραν ταύτην διὰ νὰ κατηγορήσῃ τὴν πορείαν τῆς Κυβερνήσεως καὶ καθόσον γνωρίζω τὸν ὑψηλὸν χαρακτῆρα καὶ

τὰ αἰσθήματα τοῦ ἀνδρὸς, ἂν εἶχε διάφορον γνώμην θὰ ἦτο εἰς τὴν ἕδραν του. Ὁ ἀξιότιμος κύριος δὲν ἠθέλησε νὰ θίξῃ τὸ ζήτημα τοῦτο, οὔτε τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ἔκαμεν ἐνστάσεις εἴς τινα καθέκαστα τῶν πράξεών μας. Λέγει ὅτι συνήψαμεν συμφωνίας ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ ἑνωθῇ ἡ Ἑπτάνησος πραγματικῶς μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅτι παρεχωρήσαμεν ὅρους τοὺς ὁποίους δὲν εἴχομεν τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐκπληρώσωμεν. Ἀναμφιβόλως καὶ εἰς αὐτὴν καὶ εἰς ὅλας τὰς διαπραγματεύσεις εἶναι δύσκολον νὰ γείνῃ εὐάρεστος συμβιβασμὸς περὶ ὅλων τῶν λεπτομερειῶν. Ὑπῆρχον πολλὰ μέρη τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ συμβουλευθῶμεν, ἐνῷ ἡμεῖς εἴμεθα εἰς πολὺ διαφορετικὴν θέσιν. Ἔπρεπε νὰ συμβουλευθῶμεν πρῶτον τὸν λαὸν τῶν Ἰονίων Νήσων, μετὰ ταῦτα τὸ ἑλληνικὸν Κράτος, τὸ ὁποῖον τότε δὲν εἶχεν ὁμαλὴν καὶ ὀργανισμένην Κυβέρνησιν. Ἔπρεπε νὰ συνεννοηθῶμεν **(to deal witth)** μὲ τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ γείνῃ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, ἔπρεπε νὰ συνεννοηθῶμεν μετὰ τῶν διαφόρων ἄλλων δυνάμεων αἱ ὁποῖαι ἦσαν συμβαλλόμενα μέρη εἰς τὴν Συνθήκην τῆς προστασίας αἱ ὁποῖαι καὶ πολὺ διαφόρους σκοποὺς εἶχον καὶ πολὺ διάφορον θέσιν. Ἠδυνάμεθα νὰ ἐνεργήσωμεν ἄλλως εἰμὴ προσκαλοῦντες τὴν προσοχήν μας ἐπὶ τοῦ κυρίου ζητήματος, ἂν ὑπῆρχεν ἢ μὴ, ἡ ἐπιθυμία τῶν Ἰονίων νὰ ἑνωθῶσι μετὰ τῆς Ἑλλάδος; δὲν ἤθελεν εἶναι καὶ ἀγενὲς καὶ κοῦφον, ἂν ἀφοῦ ἐπληροφορήθημεν περὶ τῆς πραγματικότητος τοῦ πόθου τῶν Ἰονίων, ἠρνούμεθα νὰ πραγματοποιήσωμεν τὸν πόθον τοῦτον διὰ λόγους ἐπουσιώδεις; (ἀκούσατε). Δὲν παραδέχομαι ὅμως ὅτι ἀπετύχαμεν εἰς τὰ καθέκαστα καὶ ὅτι ἐπείσθη τίς (ἐξ ὑμῶν) νὰ ἐνεργήσῃ ἕνεκα προσδοκιῶν αἱ ὁποῖαι ἐδείχθησαν ἀπατηλαί. Ὁ ἀξιότιμος κύριος βεβαιοῖ ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσίν της πρὸς τοὺς Ἰονίους, περὶ τῆς πραγματικῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἑνώσεως. Ἀλλ' ἡ ὑπόσχεσις αὕτη δὲν πρόκειται ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἐκπληρωθῇ; Δύναταί τις νὰ μᾶς εἴπῃ ὅτι ἐπειδὴ οἱ Κορφοὶ ἐξουδετερώθησαν ἡ ἕνωσις τῶν Ἰονίων μετὰ τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶναι πραγματική; Δύνασθε νὰ μᾶς

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

εἴπητε ὅτι ἡ ἐξουδετέρωσις τῶν Κορφῶν εἶναι κακὴ συμφωνία, ἀλλ' ἡ κυβέρνησις κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν συμπλήρωσιν τῶν συμφωνιῶν τούτων ἄνευ τῆς ἐξουδετερώσεως τῶν Κορφῶν, ὁ ἀξιότιμος κύριος ἤθελεν εἶσθαι ἐπίσης εὔγλωττος, ἐπιδεικνύων πόσον ἦτο ἐπικίνδυνον νὰ παραχωρῶμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα νήσους τόσον πολὺ ἀπεχούσας ἀπὸ τὸ ἔδαφός της καὶ ὧν ἡ μία ἀπέχει δύο μόνον μίλια ἀπὸ τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος, κεκτειμένη φρούριον ἱκανὸν νὰ τηρήσῃ ὑπὲρ τὰς **20,000** ἀνδρῶν. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν κατασκαφὴν τῶν φρουρίων τούτων ὀφείλω, νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἂν ἡ Αὐστριακὴ Κυβέρνησις περιώριζε τὴν ἀπαίτησίν την εἰς τὴν κατασκαφὴν τοῦ νέου φρουρίου, (**Fort Neuf**) εὐλόγως ἔπρεπε νὰ προσδοκᾷ τις, ὅτι ἠθέλομεν συμβουλευθῆ ἀποτελεσματικῶς τὰ αἰσθήματα τῶν Κερκυραίων καὶ ὅτι οὐδὲν τῶν ἰσχυρῶν ἐκείνων αἰσθημάτων τὰ ὁποῖα ἐξηγέρθησαν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, δὲν ἤθελεν ἐρεθισθῆ. Δὲν θέλω νὰ εἴπω ὅτι ἡ Αὐστρία ἠδίκησε καὶ προσέβαλε τοὺς Κερκυραίους, ἀλλ' ὅτι οὗτοι εἶναι ἰδίως ἀφιερωμένοι εἰς τὰ φρούρια ἐκεῖνα. Τὰ φρούρια συνδέονται μὲ τὰς παραδόσεις των· τοὺς ὑπενθυμίζουν τοὺς χρόνους τοῦ ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ· καὶ θέλει εἶναι λίαν λυπηρὸν εἰς τὸν λαὸν τῶν Ἰονίων Νήσων νὰ βλέπῃ καταασκαπτόμενα τὰ φρούρια ἐκεῖνα μὲ τὴν ὑπόνομον, μὲ τὸν πέλεκυν μὲ τὴν σκαπάνην. Ἀλλ' ἆρά γε ἤθελεν εἶναι δικαιολογημένη ἡ Κυβέρνησις ἂν μετεχειρίζετο τὸν ὅρον τῆς κατεδαφίσεως, ὡς λόγον τοῦ νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν συναίνεσις τῆς Μ. Βρεττανίας ἐκ τῶν θεμελιδῶν βάσεων τῆς διαπραγματεύσεως καὶ τοιουτοτρόπως νὰ ματαιώσῃ τὸν μέγαν πόθον τῶν Ἰονίων, ὑπὲρ τῆς μετὰ τῶν ἀδελφῶν των ἑνώσεως; Προδήλως τὸ κύριον καθῆκον ἡμῶν ἦτο νὰ ἐνεργήσωμεν καλῇ τῇ πίστει ὅπως φέρωμεν εἰς πέρας ὅ,τι ἐθεωρούσαμεν ὡς πόθον τοῦ λαοῦ, καθ' ὅσον ἐσυμβιβάζετο πρὸς τὰ γενικὰ συμφέροντα τῆς εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς, καὶ νὰ θυσιάσωμεν ὅλα τὰ δευτερεύοντα συμφέροντα πρὸς ἐπίτευ-

ξιν τοῦ σκοποῦ τούτου· (ἀκούσατε). Ἂν καὶ ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι βλέπω μεθ' ὑπονοίας καί τινος ἀπεχθείας τὴν Αὐστριακὴν πολιτικὴν πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Ἀνατολῆς, πολιτικὴν ἡ ὁποία, φρονῶ οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἀδελφική, γενναία, ἢ ἀξία ἐμπιστοσύνης (ἀκούσατε, ἀκούσατε), πιστεύω ὅτι εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ταύτην περίπτωσιν δὲν εἶχε τὴν πρόθεσιν νὰ βλάψῃ, ἢ νὰ τραυματίσῃ τὰ ἀληθῆ πολιτικὰ συμφέροντα τῶν Ἰονίων. Δὲν συμφέρει οὔτε εἰς τοὺς Ἑπτανησίους οὔτε εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ χυμιεύωνται ἀπὸ τὰ ἀπατηλὰ θέλγητρα τῶν μεγάλων φρουρίων μήπως παρακινηθῶσιν, ἢ παραφερθῶσιν ἀκαίρως εἰς τὴν πολιτικὴν παλαίστραν καὶ ἐπειχθῶσι νὰ ἐπιχειρήσωσιν ἀώρως διὰ βεβιασμένων καὶ παρὰ φύσιν ἀγώνων, ὅ,τι πιθανὸν δύναται νὰ ἦναι ἐν ταῖς βουλαῖς τῆς θείας Προνοίας, ἡ μέλλουσα τύχη τῆς φυλῆς των.

Ὢν εἷς τῶν εἰλικρινῶς ἀφοσιωμένων εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὁμολογῶ τὴν σπουδαίαν ἐπιθυμίαν, νὰ πεισθῶσιν ἀποφασιστικῶς καὶ τοῦτο ἀπαιτεῖ ἀπόφασιν νὰ ἐγκαταλείπωσι πᾶν ὀνειροπόλημα κατακτήσεως καὶ πάντα πειρασμὸν ἐπιθέσεως, καὶ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν ἐπιδίωξιν τῆς εἰρηνικῆς βιομηχανίας, εἰς τὴν καθιέρωσιν καλῶν νόμων, εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς πρὸς ἀλλήλους ἑνώσεως. καὶ εἰς εἰρηνικὴν ἀνάπτυξιν τῶν πόρων τοῦ ἔθνους των. Πιστεύω δὲ ὅτι ἐν τῇ σοβαρᾷ ταύτῃ κρίσει τῆς ἱστορίας των θέλουσι, ἀποβάλλει τὴν ματαίαν φιλοδοξίαν καὶ ὑπερηφάνειαν ὑπὲρ τῶν στρατιωτικῶν ἱδρυμάτων, τὰ ὁποῖα ἦτο τὸ ἐλάττωμα καὶ τὸ μέγα δυστύχημα τῆς πεσούσης Κυβερνήσεως, καὶ αἱ ὁποῖαι ἤθελον ἔτι μᾶλλον ἐπιταθῆ, ἂν ὁ λαὸς οὗτος ἀριθμητικῶς τόσον μικρὸς ἤθελεν ἀρχίσει νὰ ἐγκαυχᾶται διὰ τὴν κατοχὴν φρουρίων· (ἀκούσατε, ἀκούσατε). Ὑπάρχει καὶ ἄλλος ἰσχυρισμὸς μᾶλλον διακεκριμένος ἐκτεθεὶς παρὰ τοῦ ἀξιοτίμου μέλους, τὸ ὁποῖον φρονεῖ ὅτι ἐξηπατήσαμεν πρῶτον μὲν τὸν βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν Βουλὴν τῆς Ἑπτανήσου, ἀναβάλοντες τὴν ἀνακοίνωσιν τῶν σπουδαίων τούτων ὅρων μέχρις οὗ ἀμφότερα, τὰ μέρη (καὶ ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Βουλή) ὑπέκυψαν ἀποτελεσματικῶς εἰς αὐτοὺς (ἀκούσατε ἀκούσατε).

Ἡ παρὰ τῆς Ἰουνίου Βουλῆς παραδοχὴ τῆς ἑνώσεως χρονολογεῖται ἀπὸ τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον. Ὁ Βασιλεὺς εἶχε ἐκτεθῆ τελειωτικῶς ἀναβαλὼν τὴν ἀναχώρησίν του καὶ ἔφθασε τὸν Νοέμβριον. Ἡ συνθήκη ἐγένετο τὸν Αὔγουστον, καὶ κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ὁ Βασιλεὺς ἦτο ἐντελῶς ἐν γνώσει τῶν ὅρων αὐτῆς the king was perfectly aware ofits conditions). Οἱ ὅροι ἐκοινοποιήθησαν εἰς Κοπεγχάγην παρὰ τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως τὸν Ἰούλιον καὶ μέχρι τῆς 20 Αὐγούστου ἔγγραφα γεγραμμένα ἐκ Κοπεγχάγης περιεῖχον λεπτομερεῖς συνδιαλέξεις τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας μετὰ τῆς Δανικῆς Κυβερνήσεως περὶ τῶν δύο τούτων ἀντικειμένων. (These conditions were comunicated to Copenhagen from Rritish Covernement in the month of uly, jand as early as the ioth of August despatches written from Gopcnhagen recited in detail conversation of the British Minister with the Dutch Governement on these two subjects). Ταῦτα δὲ συνέβησαν πρὸ τῆς προπαρασκευῆς τῆς τελειωτικῆς συνθήκης, πρὶν προσκληθῇ ἡ Βουλὴ τῶν Ἰονίων νὰ ἐκτεθῇ διὰ τῆς παραδοχῆς τῆς ἑνώσεως, καὶ πολὺ πρὶν ἢ ὁ Βασιλεὺς ἐκτεθῇ ἀναχωρῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα. (This was before the preparation of the final treaty before the Ionian Assembly was invited to commit itsefl by an acceptance of the union, and long before the King commited himself by setting out for Corfu). Καθ' ὅσον δ' ἀναφέρει τὴν ἀτμοπλοϊκὴν ἑταιρίαν τοῦ Λόϋδ, φρονῶ ὅτι κατ' ἀρχὰς ἐζητήθη ἀπονομὴ διηνεκοῦς παραχωρήσεως ἐγγυωμένης τὴν διὰ παντὸς ἀπόλαυσιν τῶν προνομίων τῆς ἑταιρίας ταύτης. Τοιοῦτος ὅρος φρονῶ ἤθελεν εἶναι λίαν ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἤθελεν ἀπομακρύνεται καθ' ἑαυτὸν οὐσιωδῶς ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς δικαιοσύνης. Οἱ ὅροι τῆς συνθήκης, ὅπως σήμερον εἶναι, παρατείνουσι ὡς πληροφοροῦμαι, τὰ προνόμια τῆς ἑταιρίας ἐπὶ

15 ἔτη, μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ὁποίων ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὑποχρεοῦται νὰ διαπραγματευθῇ περὶ τῆς ἐν γένει συμβάσεως, ἀλλ' ὡς πρὸς τοὺς ὅρους τῆς ἀνανεώσεως ταύτης, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὑποχρεοῦται νὰ διαπραγματευθῇ περὶ τῆς ἐν γένει συμβάσεως, θὰ ἦναι ἐλευθέρα ὡς πᾶν ἄλλο ἀνεξάρτητον κράτος. Ἡ Κυβέρνησις τῆς Βασιλίσσης παρεδέχθη τὴν δήλωσιν τῆς θελήσεως τῆς Ἰονικῆς Βουλῆς ὡς τοῦ μόνου ἁρμοδίου ὀργάνου τοῦ λαοῦ εἰς τὰς νήσους.

Ἡ κυβέρνησις τῆς Βασιλίσσης δὲν προεκάλεσε, καὶ νομίζω ὅτι οὐδέποτε διὰ τῶν πράξεών της συνέτρεξε τὸ προσφιλὲς νεώτερον δόγμα τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας, οὐδ' ἀνεγνώρισε τὸ κῦρος του, φρονῶ ὅτι δικαίως δύναμαι νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν γνώμην τοῦ ἀξιοτίμου μέλους, ἂν ἔχων ὑπ' ὄψιν του τὴν περιπλοκὴν τῶν πραγμάτων, τὴν διαφορὰν τῶν προσώπων καὶ τῶν συμφερόντων, μεθ' ὧν ἐπρόκειτο νὰ ἐνεργήσωμεν, ἠδύνατο νὰ ὑποδείξῃ ἄλλην πορείαν μᾶλλον λογικὴν καθ' ἑαυτὴν, μᾶλλον σύμφωνον πρὸς τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν, καὶ μᾶλλον πιθανὴν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοπουμένου, ἀπὸ τὴν πορείαν ἣν ἡμεῖς ἠκολουθήσαμεν (ἀκούσατε, ἀκούσατε).

Ὁ Λ. ΜΑΝΝΕΡΣ. Εἶπεν ὅτι ὁ ἀξιότιμος Κύριος ἤρξατο τοῦ λόγου του ἐπιπίπτων σφοδρῶς κατὰ τοῦ ἐντίμου φίλου του, διὰ τὴν ἀδιακρισίαν ἣν ἔδειξε λαμβάνων τὸν λόγον ν' ἀγορεύσῃ ἐπὶ συζητήσεως καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας δὲν ἦτο παρών, ἀλλὰ πρὶν ἢ προβῇ πολὺ ὁ ἀξιότιμος Κύριος παρεδέχθη ὅτι καὶ αὐτὸς εἶχε γίνει ἔνοχος τοῦ αὐτοῦ ἀδικήματος. Ἀκούων τις τὸν ἀξιότιμον προαγορεύσαντα ἤθελεν ὑποθέσει, ὅτι ἡ συζήτησις προῆλθεν ἐκ τοῦ ἀξιοτίμου φίλου του, ἢ ἐξ αὐτοῦ καὶ ὅτι ἦλθον νὰ προκαλέσωσι μεγάλην συζήτησιν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς τῆς παραχωρήσεως τῶν Ἰονίων Νήσων. Τοὐναντίον ἡ συζήτησις ἠγέρθη παρ' ἐκείνων οἱ ὁποῖοι μὴ ὁμοιάζοντες πρὸς αὐτοὺς δὲν ἀντεῖπον inlimite κατὰ τῆς παραχωρήσεως τῶν Ἰονίων Νήσων, ἀλλ' ὡς ὁ ἀξιότιμος Κ. Γρεγόρυ εἶναι ἐκ τῶν μᾶλλον θερμῶν καὶ ἀποφασισμένων ὑποστηρικτῶν τῆς τρελλῆς ταύτης πολιτικῆς. Ὁ ἀξιότιμος προαγορεύσας ἐμέφθη τὴν βουλὴν διότι δὲν κατη-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

γόρησεν ἐν καιρῷ τῷ δέοντι τὴν πολιτικὴν τῆς κυβερνήσεως λέγων, ὅτι κανὲν βῆμα τῆς κυβερνήσεως δὲν ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τὸ Κοινοβούλιον νὰ ἐκφέρῃ ἐπισήμως τὴν γνώμην του. Μήπως θέλει νὰ εἴπῃ ὁ ἀξιότιμος Κύριος ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Βασιλίσσης δὲν ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Εὐρώπην ὅτι ἦσαν ἐκκρεμεῖς διαπραγματεύσεις διὰ τὴν παραχώρησιν τῆς Ἑπτανήσου, πρὶν ἢ συνέλθῃ τὸ Κοινοβούλιον; Μήπως θέλει νὰ εἴπῃ ποσάκις ὁ εὐγενὴς λόρδος ἠρνήθη εἰς τὸ κοινοβούλιον τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεμβῇ εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς παραχωρήσεως τῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι περιῆλθον ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ στέμματος κυρίως δυνάμει συνθήκης; (Ἀκούσατε, ἀκούσατε). Εἰς ποίας περιστάσεις εὑρίσκοντο ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐναντίοι τῆς πολιτικῆς τῆς παραχωρήσεως; Καὶ ἐν τίνι δικαιώματι ὁ ἀξιότιμος Κύριος ἠδύνατο νὰ τοὺς μεμφθῇ διότι δὲν ἔφερον πρότασιν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου; Ἐὰν ὁ ἀξιότιμος Κύριος ἐκάθητο εἰς τὴν θέσιν του ἤθελε μάθει ὅτι ἡ συζήτησις ἡ ἐγερθεῖσα τὴν ἑσπέραν ταύτην προῆλθεν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον κ. Γρέγορυν πολεμοῦντα τὴν πορείαν καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν μετὰ ταῦτα ἐπραγματοποιήθη ἡ παραχώρησις. Μὲ ὅλην δὲ τὴν ἐνάρετον ἀγανάκτησιν τὴν ὁποίαν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἔδειξε πρὸς τὸν φίλον του ἀπηξίωσε ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὰ ἐπιχειρήματα καὶ τὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα οὗτος επρότεινε. Δὲν ἀπήντησε καθόλου εἰς τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ ἀξιοτίμου φίλου του, ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα τῆς Κυβερνήσεως νὰ κατεδαφίσῃ τὰ φρούρια, ἂν καὶ ἐβεβαίωσε πραγματικῶς, ὅτι ἦτο κακὴ πολιτικὴ ἐκ μέρους τῶν Ἰονίων νὰ ἐπιζητῶσι τὴν διατήρησίν των, ὅ,τι ὅμως ὁ ἀξιότιμος Κύριος ἠμφισβήτησεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἦτο τὸ δικαίωμα τῆς Κυβερνήσεως νὰ κατεδαφίσῃ τὰ φρούρια ἐκεῖνα. Αὐτὸς δὲν ἤθελεν ἐκφέρει γνώμην ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, διότι ἐξακολουθῶν νὰ ἔχῃ τὴν αὐτὴν ἣν καὶ πρότερον γνώμην περὶ τῆς παραχωρήσεως τῆς Ἑπτανήσου, δὲν ἤθελεν ν' ἀναμιχθῇ εἰς δευτερεύοντα ζητήματα. Ἀλλ' ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς δὲν ἀπήντησε εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ ἀξιοτίμου φίλου του.

Ὡς πρὸς τοὺς λόγους τούτους τῆς πολιτικῆς, ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς Ἰονίους, ὡς τοὺς καλλιτέρους δικαστάς. Ἐάν, ὡς εἶπεν ὁ ἀξιότιμος Κύριος, οἱ Ἕλληνες ἦσαν κατάλληλοι νὰ διαδίδωσι τὸ ὄνομα καὶ τὴν φήμην τῶν προγόνων των εἰς ἐπιγιγνομένους πολὺ μεμακρυσμένου, διατί νὰ μὴ τῶν ἐμπιστευθῶμεν ν' ἀποφασίσωσιν αὐτοὶ περὶ τῶν ζητημάτων τούτων; Ὡμολόγει δὲ ὅτι εὐφράνθη πολὺ βλέπων, ὅτι ὁ ἀξιότιμος φίλος του, ὁ μεμφθεὶς αὐτὸν διότι δὲν ἦτο παρὼν καθ' ὅλην τὴν συζήτησιν, εἰς ἕνα τῶν μᾶλλον εὐγλώττων λόγων του, ἐμακρηγόρησε περὶ τῆς ἐναρέτου ἀποφάσεως τοῦ Ἰονικοῦ λαοῦ του ν' ἀνακτήσῃ τὸν σύνδεσμόν του μετὰ τῶν ἐνδόξων Ἑλλήνων προγόνων του· (γέλως). Τῷ ὄντι ὁ ἀξιότιμος Κύριος δὲν ἠδυνήθη νὰ ἦναι εἰς τὸ Κοινοβούλιον ὅτε ὁ ὑφυπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν προσεπάθει νὰ διαφωτίσῃ αὐτὸ περὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ ζητήματος, φροντίσας νὰ εἴπῃ εἰς τὴν βουλὴν ὅτι οἱ νεώτεροι Ἰόνιοι δὲν ἦσαν τίποτε ἄλλο παρὰ Βενετοί· (γέλως).

Ὁ Κ. ΛΑΥΑΡΔ. Ἐζήτησε συγγνώμην ἀπὸ τὸν εὐγενῆ λόρδον, εἶπεν ὅτι ἐννόει ὅτι, τινὲς τῶν ἀρχηγῶν καὶ ἀρκετὸν μέρος τοῦ λαοῦ τῶν Κορφῶν ἦσαν τοιοῦτοι.

ΛΟΡΔΟΣ ΜΑΝΝΕΡΣ. Ἂν ἀφαιρέσωμεν τοὺς Κορφοὺς ἀπὸ τὰς Ἰονίους Νήσους ἀφαιροῦμεν τὸ σπουδαιότερον μέρος τοῦ ἀντικειμένου τῆς παρούσης συζητήσεως· (ἀκούσατε, γέλως). Πράξας ὅ,τι ὁ ἀξιότιμος φίλος του δὲν ἔκαμε, δηλ. ἀκροασθεὶς τὸ μεγαλείτερον μέρος τῆς συζητήσεως ἔφθασεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ παραχώρησις τῶν Ἰονίων Νήσων ἦτο μεγάλη τρέλλα, τρέλλα γενομένη μὲ τὸν πλέον δυσάρεστον τρόπον, μὲ τρόπον πάντας δυσαρεστήσαντα καὶ μηδένα εὐχαριστήσαντα· (ἀκούσατε, ἀκούσατε). Ἤκουσαν παρὰ τοῦ ἀξιοτίμου Κυρίου Γρέγορυ τὰ παράπονα καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐπὶ τῆς προηγουμένης ὑποθέσεως. Ἡ ἀγόρευσις τοῦ Κυρίου Γρέγορυ ἐνισχύθη ἀπὸ τὴν πλευρὰν τῆς ἀντιπολιτεύσεως διὰ ἀγορεύσεως τερπνῆς τὴν ὁποίαν ὁ ἀξιότιμος Κύριος δὲν ἤκουσε, γενομένης παρὰ τοῦ βουλευτοῦ ἐκ Δυμβαρτονσύρ, μὴ διαφωνοῦντος πρὸς τὴν πολιτικὴν τῆς

παραχωρήσεως. Εἶδον ἐπίσης εἰς ὅλα τὰ δημόσια ἔγγραφα τὸ αἴσθημα τὸ ὁποῖον ἐνέπνεε τὸν βασιλέα τῶν Ἑλλήνων καὶ τοὺς ὑπουργούς του. Ἀφ' ἑτέρου τρεῖς κύριοι ἐξέφρασαν τὴν ἑσπέραν ταύτην τὴν εὐχαριστησίν των διὰ τὴν ἕνωσιν. Ἡ εὐχαρίστησις, ἣν ἐξέφρασε ὁ ὑφυπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, περιεστρέφετο σχεδὸν εἰς τοῦτο, ὅτι οἱ Ἑπτανήσιοι ἦσαν δυσηρεστημένοι, φιλοτάραχος καὶ κακὸς Βενετικὸς λαὸς, ὅστις οὐδὲν ἧττον, ἦτο εὐδαίμων ὑπὸ τὴν Βρεττανικὴν προστασίαν, ἀλλ' ὁ ὁποῖος ἤθελεν ἐννοήσει ὅτι ἔκαμε κακὸν λογαριασμὸν παραιτῶν τὴν προστασίαν· (ἀκούσατε, γέλως). Τοῦτο ἦτο τὸ μόνον δεῖγμα τοῦ ἀξιοτίμου φίλου ὑπὲρ τῆς ἐξουσίας τῆς κυβερνήσεως. Ὁ ἕτερος ὑφυπουργὸς ἀνέφερε διὰ μακρῶν ἐν τῇ ἀγορεύσει του περὶ τῆς εὐδαιμονίας, τῆς εὐχαριστήσεως, τῆς ἐλευθερίας, περὶ τῆς ὑλικῆς ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως, ὧν ἀπήλαυσαν αἱ Ἰόνιοι νῆσοι ὑπὸ τὴν Βρεττανικὴν προστασίαν, καὶ ἑπομένως μόνος ὁ ὑφυπουργὸς ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ καλλίτερον τὴν χαρὰν ἣν ᾐσθάνετο, παραδίδων αὐτὰς εἰς κράτος εἰς τὸ ὁποῖον, ὡς εἶπεν, ἡ ἐλευθερία ἦτο ἄγνωστος· (ἀκούσατε, γέλως). Ἐπὶ τέλους δὲ ἤκουσε παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, Κυρίου Γλάδστωνος κατὰ τὴν ταπεινὴν γνώμην του τὴν ἀληθῆ αἰτίαν τῆς παραχωρήσεως τῶν Ἰονίων Νήσων, διὰ πυρπολιστάτης δημηγορίας, ἡ ὁποία ἀναμφιβόλως ἤθελε τέρψει μεγάλως τοὺς ἐκτὸς τοῦ Κοινοβουλίου καὶ ὁ ὁποῖος ἔφθασεν εἰς τὸ συμπέρασμά του διὰ πρακτικωτάτης καὶ λίαν εὐαισθήτου συμβουλῆς πρὸς τοὺς Ἰονίους καὶ Ἕλληνας ἐν γένει, ἐκ τῆς ὁποίας εἶναι λίαν ἀμφίβολον, ἂν ἦναι πιθανὸν νὰ ὠφεληθῶσι, καθ' ὅσον γνωρίζομεν ἐκ τῶν προηγουμένων των. Πάντων δὲ τούτων τὸ ἐξαγόμενον ἦτο ὅτι ἐγένετο μεγάλη τρέλλα καὶ ἀνοησία διὰ τρόπου λίαν δυσαρέστου καὶ ἐφρόνει ὅτι, οὔτε οἱ Ἕλληνες, οὔτε οἱ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν εὐδαιμονίαν καὶ εὐημερίαν τῶν Ἑλλήνων εἶχον λόγον νὰ ἐπαινοῦν τὴν κυβέρνησιν, διὰ τὴν παραχώρησιν τῶν Νήσων ἐν γένει, καθ' ὃν τρόπον ἐγένετο.

Ὁ Κ. ΧΙΔΓΕΡΣ εἶπεν, ὅτι τὰ ἀξιότιμα μέλη ἐκ τῆς ἀντιπολιτεύσεως μὴ ἀκολουθήσαντα ὡρισμένην διεύθυνσιν ἐπὶ

τοῦ ζητήματος τούτου τὸ παρελθὸν ἔτος, ἀπήλαυον ἴσως ἐκ τῆς πορείας ταύτης τὸ πλεονέκτημα, ὅτι δηλ. ἦσαν εἰς θέσιν ἀφοῦ ἔλαβε χώραν ἡ παραχώρησις καὶ τὰ πάντα ἐτελείωσαν, νὰ λαμβάνωσιν οἱονδήποτε μέρος ἤθελον ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως· (ἀκούσατε). Ἀλλ' ἂν καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν σύνοδον δὲν ἐγένοντο ἐπίσημοι συζητήσεις ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ, ἐν τῇ βουλῇ τῶν λόρδων, ὁ διακεκριμμένος ἀρχηγὸς τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος ἐξέφρασεν ὡρισμένην γνώμην, ὡς πρὸς τοὺς ὅρους τῆς παραχωρήσεως τῶν Ἰονίων Νήσων. Ὤφειλε δὲ νὰ εἴπῃ ὅτι ἐάν τις ἦτο ἀξιόμεμπτος ἕνεκα τῶν ὅρων ἐκείνων οὓς ἀπέκρουσεν ὁ Κ. Μάνιερς, οὗτος ἤθελεν εἶναι αὐτὸς ὁ λόρδος Δέρβυ. Ὁμιλῶν ἔν τινι συζητήσει τῆς 30 Ἰουνίου 1863 πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς Συνθήκης καὶ πρὶν ἐπέλθουν οἱ ὅροι οὓς ἐμέμφθη τόσον πολὺ τὸ ἀξιότιμον μέλος, ἐφρόνει ὅτι ὁ λόρδος Δέρβυ ἱστορικῶς ἦτο τὸ πρῶτον πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἔκαμε μνείαν τῆς ἐξουδετερώσεως τῶν Ἰονίων Νήσων, ὡς οὔσης οὐσιώδους ὅρου πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς προτεινομένης παραχωρήσεως. Τότε ὡς πρὸς τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ καὶ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτοῦ δι' ἑλληνικοῦ, εἶπε κατὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην ὁ εὐγενὴς λόρδος. «Εὔχομαι εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους ν' ἀπολαύσουν χαρὰν ἐκ τῆς μεταβολῆς. Ὁ λόρδος Δέρβυ ὑπέβαλε τὴν κατεδάφισιν τῶν φρουρίων, ὡς ὅρον ἀναγκαῖον πρὸς πραγματοποίησιν τῆς παραχωρήσεως. Ὁ εὐγενὴς λόρδος εἶπε. «Ὑπάρχει ἀντικείμενόν τι περὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμουν νὰ ἔχω πληροφορίας τινας παρὰ τοῦ εὐγενοῦς λόρδου. Ὑποθέτω ὅτι ὅταν παραχωρήσωμεν τὰς Νήσους δὲν θέλομεν παραδώσει τὰ ἐκτεταμένα φρούρια τὰ ὁποῖα κατεσκευάσαμεν εἰς Κορφοὺς διὰ τοσαύτης δαπάνης· εἶναι πιθανὸν ὅτι τὰ ἔργα ταῦτα θέλουν κατεδαφισθῇ· (ἀκούσατε, ἀκούσατε) διότι εἶναι πρόδηλον ὅτι ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς ὁ ὁποῖος, μανθάνω, σύγκειται ἐκ 8,000 ἀνδρῶν καὶ 4,000 ἀξιωματικῶν θὰ ἔχῃ πολλὴν δυσκολίαν νὰ φρουρήσῃ τὰ ἐκτεταμένα ἐκεῖνα ἔργα. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ φρούρια εἶναι ἀμφίβολον μήπως τινὰ ἐξ αὐτῶν δὲν ἔπρεπε νὰ κατεδαφισθῶσι, διότι οἱ Ἑλλη-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ

νες συντηροῦσι μικρὸν στρατὸν καὶ ἐπομένως, μεγάλα φρούρια εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους δὲν ἤθελον χρησιμεύσει, εἰμὴ ὡς πειρασμὸς εἰς τὰς ξένας δυνάμεις, διὰ νὰ τὰ καταλάβωσιν. Ὡς πρὸς τὸ γενικὸν ζήτημα εἶχε πεποίθησιν ὅτι ὁ τόπος ἦτο εὐχαριστημένος, ὅτι ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν δαπάνην ἣν ὑφιστάμεθα καὶ τὰς περιπλοκὰς εἰς τὰς ὁποίας περιεπίπτομεν, ἕνεκα τῆς προστασίας τῶν Νήσων, ἔπρεπε νὰ θεωρήσωμεν τὴν παραχώρησιν ὡς μέγα εὐεργέτημα. Ἐὰν δὲ τὰ ἀξιότιμα μέλη τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἢ ὁ ἀξιότιμος φίλος του Κ. Γρέγορυς, ἔφερον τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὴν βουλήν, δὲν εἶχεν ἀμφιβολίαν ὅτι αὐτὴ διὰ μεγάλης πλειοψηφίας ἤθελεν ἐκφρασθῆ, ὡς καὶ ὁ τόπος ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς τῆς κυβερνήσεως τῆς βασιλίσσης· (ἀ κ ο ύ σ α τ ε, ἀ κ ο ύ σ α τ ε).

Ὁ Κ. Kacile (Cave) εἶπεν ὅτι ὁ κ. Φιτζγέραλδ δὲν ἀντιλέγει οὔτε κατὰ τῆς ἐξουδετερώσεως τῶν Ἰονίων Νήσων, οὔτε κατὰ τῆς κατεδαφίσεως τῶν φρουρίων. Ἀλλ' ἡ ἀντίρρησίς του, ἦτο ὅτι αἱ ἀποφάσεις περὶ τῶν ὑποθέσεων τούτων, αἱ γενόμεναι προγενέστεροι δὲν ἐκοινοποιήθησαν ταχύτερον εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους.

Ὁ Κ. ΓΡΙΦΦΘ. Εἶπεν ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς παρεδέχθη τι τὸ ὁποῖον ματαίως προσεπάθει νὰ ἐπιτύχῃ κατὰ τὴν προηγουμένην σύνοδον· ὅτι δηλ. ἡ κυβέρνησις ἤθελεν εἶναι ἀξιόμεμπτος ἂν ἐξετέλει τὴν παραχώρησιν χωρὶς νὰ δώσῃ εἰς τὴν βουλὴν εὔλογον ἀφορμὴν νὰ ἐκφέρῃ γνώμην ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἑνώσεως. Ἐλυπεῖτο ὅτι δὲν ἐζητήθη ἡ γνώμη τῆς βουλῆς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καὶ ὅτι ἡ κυβέρνησις ἐστηρίχθη καθ' ὁλοκληρίαν ἐπὶ τοῦ προνομίου τοῦ Στέμματος.

Τότε ἀπέσυραν τὴν πρότασιν κ. τ. λ.

ΤΕΛΟΣ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΠΑΝΑΓΗΣ ΣΤ. ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ 1927